Prognoza oddziaływania na środowisko

Projektu dokumentu pn.:

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+

Zespół autorów	Data sporządzenia	Podpis autora
Pod kierownictwem: dr Ewelina Zajęcka	04.04.2022r.	
mgr Sebastian Milner		

Spis treści

Wykaz użytych skrótów....5
1. Podstawa formalno-prawna....6
2. Zakres merytoryczny....7
3. Metodyka opracowania....8
4. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami....11
Powiązania z innymi dokumentami....12
5. Główne problemy Powiatu Ostrowieckiego i propozycje działań naprawczych....15
6. Analiza stanu środowiska naturalnego na terenie powiatu ostrowieckiego oraz potencjalnych jego zmian w przypadku braku realizacji celów zawartych w Strategii....21
Położenie, geomorfologia i klimat....21
Wody powierzchniowe i podziemne....23
Budowa geologiczna....27
Lesistość....30
Surowce mineralne....31
Formy ochrony przyrody....32
Natura 2000....41
Powietrze atmosferyczne....49
Gleby i powierzchnia ziemi....55
Klimat akustyczny....55
Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu....59
Analiza i ocena przewidywanych i znaczących oddziaływań na środowisko wraz z PROPOZYCJAMI MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH....59
Różnorodność biologiczna (zwierzęta, rośliny oraz obszary chronione)....60
GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA....60
OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ....62
PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH....70
WODY....72
GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA....72
OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA WODY....73
PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH....79
POWIETRZE....79
GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA....79

OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA POWIETRZE....80
PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH....85
GLBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI....86
GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA....86
OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA GLEBY I POWIERZCHNIĘ ZIEMI....86
PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH....92
KLIMAT....93
GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA....93
OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA KLIMAT....93
PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH....98
KRAJOBRAZ....98
OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA KRAJOBRAZ....98
PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH....104
ZASOBY NATURALNE....104
OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA ZAOBY NATURALNE....104
PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH....109
ZABYTKI....109
OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA ZABYTKI....109
PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH....114
LUDZIE....115
OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA LUDZI....115
PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH....120
Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody....121
Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska....121
Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska....122
Analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, które może prowadzić do trwałych przekształceń środowiska....123
Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko związanych z realizacją Strategii – macierz skutków środowiskowych....130
Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych....141
Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych natywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Strategii....142

Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień Strategii.....143
Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....145
Literatura.....150
Spis tabel.....151
Spis rysunków.....152
Spis załączników.....154

Wykaz użytych skrótów

Skrót	Definicja
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
Strategia	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+
DK	Droga Krajowa
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JCW	Jednolita Część Wód
OZE	Odnawialne Źródła Energii
JST	Jednostki samorządu terytorialnego
MOF	Miejski Obszar Funkcjonalny

1. Podstawa formalno-prawna

Niniejsza *Prognoza* jest elementem postępowania w sprawie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko (SOOŚ). Celem postępowania jest identyfikacja i ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji zapisów Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ oraz, w przypadku stwierdzenia ryzyka wystąpienia negatywnych oddziaływań, wskazanie możliwych rozwiązań alternatywnych i określenie działań minimalizujących lub kompensujących utracone walory środowiska. Zakres *Prognozy* obejmuje elementy, o których mowa w art. 51 ust. 2 ustawy OOŚ, przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy, z uwzględnieniem wymogów co do zakresu, wyrażonych przez Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 2373, 2389), zwanej dalej OOŚ, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ (dalej Strategia) jest dokumentem strategicznym obejmującym swoim zasięgiem przestrzeń powiatu ostrowieckiego, położonego w województwie świętokrzyskim.

Celem niniejszej prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektowanej Strategii nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu powiatowego, diagnozującym podstawowe uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał powiatu, opisującym podejście zintegrowane, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju,

prowadzonej w przestrzeni powiatu w perspektywie najbliższych lat, w tym przy szerokiej partycypacji interesariuszy i partnerów. Tym samym stanowi strategię terytorialną w myśl rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ nie jest strategią rozwoju w myśl Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

2. Zakres merytoryczny

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ wykonana została zgodnie z wymogami art. 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Podstawowymi elementami prognozy, zgodnie z w/w ustawą, powinny być:

a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu.
W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.
Zakres przedmiotowej prognozy został uzgodniony stanowiskami:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 28 grudnia 2021 roku – Pismo WOO-III.411.32.2021.MK

- Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 13 grudnia 2021 roku – Pismo NZ.9022.5.132.2021.

3. Metodyka opracowania

Niniejsza prognoza została stworzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. W trakcie prac wykorzystano:

- dostępne dane literaturowe i publikacje naukowe
- dokumenty strategiczne
- ustawy i rozporządzenia
- akty prawa miejscowego
- dane Głównego Urzędu Statystycznego
- materiały kartograficzne
- mapy środowiskowe
- dane z serwisów dotyczących ochrony i kształtowania środowiska
- informacje udostępnione przez Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz gminy wchodzące w skład powiatu
- inne mapy, serwisy, publikacje i opracowania.

Przy analizie wpływu na środowisko Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ wykorzystano głównie metody opisowe oraz wykorzystano dostępne publikacje, raporty i opracowania dla powiatu ostrowieckiego, dotyczące stanu środowiska i zmian w nim zachodzących. W prognozie zostały przeanalizowane wszystkie projekty, których realizacja umożliwi wprowadzenie w życie celu strategicznego oraz priorytetów ustanowionych w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+.

Najbardziej szczegółowy poziom *Strategii* stanowiły plany operacyjne, stąd też w ramach zaproponowanych kierunków działań przeanalizowano potencjalny wpływ na środowisko z uwzględnieniem wpływu na wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego. Dostępne materiały źródłowe uzupełniono o wizję terenową.

Prognozę oddziaływania na środowisko oparto głównie na metodzie indukcyjno-opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska. Wskazano dodatkowo, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w wyniku

realizacji ustaleń planu operacyjnego. W toku prac, posłużono się również metodą porównawczą, przy wykorzystaniu wiedzy o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Porównano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście – stopień ogólności ustaleń projektu Strategii.

Mając na uwadze, że *Prognoza* już na obecnym etapie powinna w maksymalnym stopniu ocenić skutki założeń projektowanej *Strategii* na środowisko, w tym przyrodę w ramach prac dokumentacyjnych postawiono pytania badawcze stanowiące kryteria ogólne dla oceny dokumentu:

1. Czy zapisy i wytyczne Strategii są zgodne z celami ochrony środowiska i zasadami zrównoważonego rozwoju oraz czy odnoszą się w wystarczający sposób do konieczności jej wdrażania?
2. Czy zaproponowany został właściwy system realizacji oraz właściwe ramy instytucjonalne i prawne, (ocena zaangażowanych podmiotów, narzędzi realizacji i sposobu finansowania), dla realizacji postawionych w SRWŚ 2030+ celów w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju?
3. Czy zaproponowano właściwy system monitorowania i oceny efektów środowiskowych skutków wdrażania planowanych działań, w tym czy zaproponowano odpowiednie wskaźniki?

Po dokonaniu oceny danych stanowiących odpowiedź na powyższe pytania analizie poddano wpływ działań ujętych w Strategii na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, gleby i powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki. Następnie przeprowadzono identyfikację prognozowanych pozytywnych i negatywnych skutków realizacji Strategii, które zakończono sporządzeniem bilansu w postaci matrycy określającej wielkość i istotność wpływu na poszczególne komponenty środowiska. Kolejnym etapem prac, na postawie przeprowadzonych analiz wariantowych było opracowanie rekomendacji zmian zapisów strategii w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska możliwych do wprowadzenia w celu lepszego ujęcia celów ochrony środowiska w analizowanym dokumencie. W związku ze stopniem ogólności Strategii rekomendacje należy traktować tylko jako propozycje działań na poziomie ustalania celów strategicznych i operacyjnych.

Warto zaznaczyć, że Strategia rozwoju powiatu z założenia stanowi swoisty zbiór potrzeb identyfikowanych na terenie powiatu ostrowieckiego i zgłaszanych przez różne środowiska – ale nie jest typowym „dokumentem wdrożeniowym". Strategia jest tylko uzgodnionym przez powiatowe i gminne władze oraz społeczeństwo wyrazem woli podejmowania działań w niej określonych, ale sam proces realizacji i przebieg tych działań jest ściśle określony w dokumentach odrębnych. W tym konkretnym przypadku Powiat Ostrowiecki będzie inwestorem przede wszystkim w zakresie działań związanych z poprawą jakości i sprawności funkcjonowania usług publicznych poziomu powiatowego. Pozostałe zadania - zgłaszane przez samorządy gminne oraz wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2030+- wynikają z ambicji rozwojowych gmin wyrażanych w aktualnych bądź planowanych gminnych dokumentach z zakresu planowania rozwoju oraz z planów rozwojowych władz województwa świętokrzyskiego. Nie można tu więc uważać Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030 za dokument ustanawiający i wprowadzający do przestrzeni te planowane przez inne podmioty działania. Strategia ta dokumentem porządkującym i koordynującym te zamierzenia, którego uchwalenie może okazać się kluczowe w procesie pozyskiwania środków zewnętrznych. W związku z tym strategia rozwoju powiatu nie wyznacza dokładnych lokalizacji poszczególnych inwestycji, ani też terminu, zakresu i ich wykonania, a jedynie wskazuje na konieczność ich realizacji w obrębie powiatu, nawet jeżeli wykonawcą będzie inny podmiot niż powiat. Dokument nie warunkuje zatem usytuowania, rodzaju i skali przedsięwzięć, lecz wskazuje konieczność podjęcia określonych działań. W kolejnych etapach realizacji ustaleń *Strategii* ma miejsce wybór konkretnych instrumentów realizacji jej założeń – tu następuje ocena różnych wariantów realizacji i wybór optymalnego. Jeśli przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny (wiąże się z powstaniem nowego zagospodarowania), to proces ten jest osadzony w ścisłych uwarunkowaniach prawnych z zakresu planowania przestrzennego. Wówczas warunkiem realizacji danego przedsięwzięcia jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który musi zachować zgodność przeznaczenia terenu ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - obydwa wspomniane rodzaje dokumentów planistycznych mają ustawowo zagwarantowane przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko. Gdyby jednak w wyniku realizacji ustaleń Strategii pojawiła się potrzeba realizacji na terenie którejkolwiek z gmin zagospodarowania niezgodnego

z ustaleniami obecnie obowiązującego Studium, wyprzedzająco będzie musiała zostać dokonana zmiana Studium, w ramach której obligatoryjne jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Kolejnym etapem oceny ewentualnych skutków środowiskowych, jest procedura SOOŚ przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Z przyczyn formalnych nie jest więc możliwe by rozpatrywana Strategia dla Powiatu Ostrowieckiego stanowiła dokument bezpośrednio powodujący realizację przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, jak też by realizacja tego typu przedsięwzięcia mogła zaistnieć bez ustawowo wymaganej procedury oceny oddziaływania jej skutków na środowisko. Powyższe argumenty przyświecały również ustawodawcy przy nowelizacji Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, dlatego też powiat w rozumieniu jako organ administracyjny oraz w rozumieniu terytorialnym (obszar ograniczony granicami powiatu) nie został uwzględniony jako prowadzący politykę rozwoju.

Znaczna część ustaleń Strategii Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego nie wiąże się z dokonywaniem jakichkolwiek zmian zagospodarowania, a dotyczy tzw. „działań miękkich" – związanych z podnoszeniem jakości i sprawności funkcjonowania usług na terenie powiatu i z szeroko rozumianym rozwojem społecznym. W kontekście takich działań trudno w ogóle wskazywać jakiekolwiek bezpośrednie skutki środowiskowe, a skutkiem pośrednim poprawy poziomu wykształcenia i wiedzy mieszkańców oraz pobudzania aktywności społecznej, zazwyczaj jest także wzrost świadomości ekologicznej.

4. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ została podzielona na następujące rozdziały:

- Wprowadzenie
- Przebieg planowania strategicznego, w tym sposoby włączenia partnerów w przygotowanie strategii
- Diagnoza podstawowych uwarunkowań i potrzeb rozwojowych oraz potencjału powiatu ostrowieckiego
- Wnioski z sondażu społecznego wśród mieszkańców
- Wnioski z sondażu społecznego wśród młodzieży

- Wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej
- Analiza SWOT
- Wyzwania/priorytety rozwojowe
- Wizja i misja powiatu ostrowieckiego
- Plan operacyjny
- Zgodność strategii z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu
- System wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii zrównoważonego rozwoju powiatu ostrowieckiego do roku 2030.

Pierwsza część *Strategii* zawiera omówienie procesu planowania strategicznego oraz podsumowanie przeprowadzonych działań diagnostycznych. Głównym elementem projektu *Strategii* jest plan operacyjny zawierający cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki planowanych działań. Ostatnia część dotyczy zgodności Strategii z innymi dokumentami strategicznymi oraz późniejszego systemu wdrażania i monitorowania.

Powiązania z innymi dokumentami

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ jest spójna
z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030
- Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+
- Programem regionalnym na lata 2021-2027 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.

Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi zostały wykazane w odpowiednich rozdziałach przedmiotowej Prognozy i wymienione w rozdziale piśmiennictwo.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020
Dokument ten wskazuje trzy główne cele rozwojowe:

I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.
II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele strategiczne omawianego dokumentu wpisują się we wszystkie trzy powyższe cele rozwojowe. Analizując cele operacyjne, jedynie cel *2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców*, *3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu* oraz cel *4.3. Rozwój współpracy w wymiarze instytucjonalnym* nie uwzględniają bezpośrednio zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia składa się z trzech celów głównych oraz 12 celów operacyjnych. Zgodność z analizowaną Strategią Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego występuje w następujących obszarach:

- Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo (1.1.)
- Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno- gospodarcze (1.2.)
- Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych (1.4.)
- Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów (1.5.)
- Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego (2.1.)
- Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym (2.2.)
- Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach (2.3.)
- Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem (3.1.)
- Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym. (3.2.)
- Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych (3.3.)
- Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej (3.4.).

Strategia Rozwoju Województwa **Ś**wi**ę**tokrzyskiego 2030+

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego jest najważniejszym dokumentem wyższego szczebla do którego odnosi się projektowane Strategia Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego. Rozwój Województwa Świętokrzyskiego oparto na czterech celach horyzontalnych:

- Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie
- Przyjazny dla środowiska i czysty region
- Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi
- Sprawne zarządzenie regionem.

Wszystkie działania zawarte w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ są zgodne z powyższymi celami horyzontalnymi a dodatkowo, niektóre działania inwestycyjne wywodzą się bezpośrednio z planu strategicznego dla województwa świętokrzyskiego:

- Utworzenie szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny"
- Rozbudowa drogi krajowej DK9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego
- Rozbudowa linii kolejowej nr 25
- Budowa linii kolejowej nr 84.

Program regionalny na lata 2021-2027 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA **Ś**WI**Ę**TOKRZYSKIEGO

Opracowując Strategię Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ posługiwano się projektem programu regionalnego. W dokumencie tym zawarto 10 priorytetów dla województwa świętokrzyskiego. Działania zawarte w Strategii zgodne są z każdym z tych kierunków rozwoju. Szczegółowe powiązania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ z dokumentami wyższego szczebla znajdują się w rozdziale ZGODNOŚĆ STRATEGII Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU przedmiotowego dokumentu.

Dodatkowo przeanalizowano zgodność projektu Strategii z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2016 r., poz. 1911 ze zm). Zgodnie z art. 113 ustawy Prawo wodne jednym z dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami są plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Dokumenty te stanowią podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości. Dokumenty te są poddawane przeglądowi i aktualizacji cyklicznie co 6 lat. Okres obowiązywania aktualnego Planu skończył się w grudniu 2021 roku. Pomimo tego, odnosząc treść Strategii do zapisów Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły należy stwierdzić, że żadne zapisy strategii nie stoją w kolizji z celami gospodarki wodnej w dorzeczu Wisły, wyznaczonymi omawianym planem. Żaden z zapisów Strategii nie

stwarza również bezpośredniego zagrożenia dla wód podziemnych na terenie powiatu ostrowieckiego. Ewentualne zagrożenia pośrednie powinny być przeanalizowane na poziomie ocen oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć wynikających z celów i działań zdefiniowanych w Strategii na etapie realizacji inwestycji.

5. Główne problemy Powiatu Ostrowieckiego i propozycje działań naprawczych

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ została opracowana w celu kompleksowego i efektywnego przeciwdziałania negatywnym zjawiskom o charakterze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym zachodzącym na terenie powiatu. Przeprowadzona analiza umożliwiła identyfikację zjawisk kryzysowych mających miejsce w powiecie ostrowieckim. Do najważniejszych zaliczyć należy:

- Wysokie tempo spadku liczby ludności. Prognozy przewidują dalsze zmniejszenie liczby mieszkańców powiatu
- Nasilenie procesu starzenia się ludności w powiecie ostrowieckim jest wynikiem utrzymującego się od lat ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji
- Odpływ wykwalifikowanej kadry oraz wyjazdami młodych osób w wieku produkcyjnym za granicę oraz do innych, większych ośrodków miejskich w celach zarobkowych
- Niski stopień innowacyjności funkcjonujących w powiecie ostrowieckim przedsiębiorstw
- Występuje duża dysproporcja pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie powiatu.
- Niedostateczny stan istniejącej sieci drogowej
- Niska aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców powiatu.

Mając na uwadze zidentyfikowane zjawiska, sformułowano 4 cele strategiczne, które będą realizowane etapowo, zgodnie z przyjętymi celami szczegółowymi.

Cel strategiczny nr 1: Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego powiązany z efektywną edukacją zawodową.

1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu

1.1.1. Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych

1.1.2. Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych)

1.1.3. Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu

1.1.4. Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc prac

1.1.5. Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy

1.1.6. Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego

1.1.7. Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów

1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej

1.2.1. Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej

1.2.2. Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne

1.2.3. Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka)

1.2.4. Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym

1.2.5. Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu.

Cel strategiczny nr 2: Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego.

2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego

2.1.1. Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego

2.1.2. Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej

2.1.3. Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy

2.1.4. Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki

2.1.5. Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych

2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

2.2.1. Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia

2.2.2. Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej

2.2.3. Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami

2.2.4. Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu

2.2.5. Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym

2.2.6. Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym

2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców

2.3.1. Wspieranie klubów i organizacji sportowych

2.3.2. Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym

2.3.3. Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej

2.3.4. Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.

2.3.5. Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie

2.3.6. Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim

2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

2.4.1. Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny”

2.4.2. Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie.

Cel strategiczny nr 3: Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu

3.1. Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej

3.1.1. Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu

3.1.2. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej

3.1.3. Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych

3.1.4. Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego

3.1.5. Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego

3.1.6. Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych

3.1.7. Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych

3.1.8. Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska

3.1.9. Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury

3.2. Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu struktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych

3.2.1. Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych

3.2.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców

3.2.3. Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży

3.2.4. Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu

3.2.5. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom

3.2.6. Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem

3.2.7. Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych

3.2.8. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców

3.2.9. Poprawa dostępu do mieszkań

3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego

3.3.1. Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

3.3.2. Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych

3.3.3. Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia

3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu

3.4.1. Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych

3.4.2. Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej

3.4.3. Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego

3.4.4. Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych

3.4.5. Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego

3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów

3.5.1. Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych

3.5.2. Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku)

3.5.3. Promocja sektora opieki nad osobami starszymi

3.5.4. Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom

3.5.5. Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań

3.5.6. Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie.

Cel strategiczny nr 4: Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju.

4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem.

4.1.1. Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej.

4.1.2. Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych.

4.1.3. Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym.

4.2.1. Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego.

4.2.2. Monitoring prac na linii kolejowej nr 25.

4.2.3. Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84.

4.2.4. Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych.

4.2.5. Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości.

4.2.6. Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych.

4.2.7. Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych.

4.2.8. Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9.

4.3. Rozwój współpracy w wymiarze instytucjonalnym.

4.3.1. Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy.

4.3.2. Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier.

6. Analiza stanu środowiska naturalnego na terenie powiatu ostrowieckiego oraz potencjalnych jego zmian w przypadku braku realizacji celów zawartych w Strategii

Położenie, geomorfologia i klimat

Powiat ostrowiecki położony jest w północno – wschodniej części województwa świętokrzyskiego. Od północy graniczy z województwem mazowieckim i powiatem starachowickim, od południowego wschodu z powiatem opatowskim i od zachodu z powiatem kieleckim. W skład powiatu wchodzą następujące gminy:

- Ostrowiec Świętokrzyski (gmina miejska)
- Ćmielów (gmina miejsko-wiejska)
- Kunów (gmina miejsko-wiejska)
- Bałtów (gmina wiejska)
- Bodzechów (gmina wiejska)
- Waśniów (gmina wiejska).

Powiat zajmuje powierzchnię 616 km^2, co stanowi 5,3% obszaru województwa świętokrzyskiego i jest zamieszkany przez blisko 109 tysięcy osób. Porównując do roku 2010 ludność powiatu zmniejszyła się o niemal 9 tysięcy.

Do głównych gałęzi przemysłu na terenie powiatu ostrowieckiego należy przemysł hutniczy, odzieżowy i ceramiczny koncentrujący się przede wszystkim wokół miast Ostrowiec Świętokrzyski, Kunów i Ćmielów.

Pod względem fizyczno-geograficznym powiat usytuowany jest w dolinie rzeki Kamiennej. Według regionalizacji fizycznogeograficznej (Kondracki, 2000) obszar jednostki przynależy do mezoregionów. Niewielką część powiatu należy do mezoregionu Góry Świętokrzyskie i Płaskowyż Suchedniowski. Jego północną granicę stanowi Przedgórze Iłżeckie, południową zaś Wyżyna Sandomierska. W 2018 roku na łamach pisma "Geographia Polonica" ukazała się publikacja aktualizująca stan wiedzy na temat mezoregionów w Polsce. Artykuł
w bardziej aktualny i szczegółowy sposób przedstawił podział Polski na mezoregiony w skali 1:50000. W przypadku powiatu ostrowieckiego nie wprowadzono żadnych zmian.

Przedgórze Iłżeckie – znajduje się na północ od doliny Kamiennej. W strukturze geomorfologicznej charakterystyczne są monoklinalne pasemka o rozciągłości z północno-zachodu na południowy-wschód. W budowie geologicznej dominują utwory wieku jurajskiego i kredowego, wynurzające się spod zasypania piaskami czwartorzędowymi. Pod pokrywą utworów przepuszczalnych zachodzą w wapieniach zjawiska krasowe, widoczne również na powierzchni. Dolina Kamiennej tworzy w dolnym biegu wielkie kolano ku północy, przecinając pod Bałtowem strefę odpornych wapieni jurajskich. Przez Przedgórze Iłżeckie przebiega pas żwirowych pagórków, związanych z maksymalnym zasięgiem zlodowacenia środkowopolskiego.

Wyżyna Sandomierska – stanowi geologiczne przedłużenie Gór Świętokrzyskich z różnicami w wysokościach i krajobrazie. Wyżyna jest stosunkowo płaska i pokryta grubą warstwą lessu. Wyżyną Sandomierską rozcinają dopływy Wisły: Koprzywianka i Opatówka, a w podatnych na erozję lessach wytworzyła się gęsta sieć wąwozów. Wysokość wyżyny nie przekracza 300 m n.p.m

Rysunek 1 Podział powiatu ma mezoregiony według Kondrackiego (opracowanie własne na podstawie https://gis.pgi.gov.pl/

W rozkładzie przestrzennym elementów klimatu w obszarze powiatu ostrowieckiego w niewielkim stopniu zaznaczają się strefowe uwarunkowania klimatu. W niedużym

geograficznie obszarze, głównymi czynnikami decydującymi o różnicach cech klimatu są: wyniesienie miejsca n. p. m., rzeźba, ekspozycja wzniesień względem wilgotnych mas powietrza, cechy fizyczne podłoża warunkujące bilans radiacyjny powierzchni oraz wymianę ciepła i wilgoci z atmosferą. Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Polski Romera (1949) (Woś 1993) obszar powiatu ostrowieckiego znajduje się w regionie D - klimaty wyżyn środkowych. Szczegółową regionalizację klimatu Polski, popartą analizą rozkładu przestrzennego większej liczby elementów klimatu i materiale obserwacyjnym zaproponował Okołowicz, a pracę kontynuowała Martyn, przygotowując kolejną wersję mapy regionów klimatycznych Polski, opublikowaną w Narodowym Atlasie Polski (1978). Zgodnie z tym podziałem powiat ostrowiecki znajduje się w Regionie Śląsko-Małopolskim, 51-Podregion Krainy Świętokrzyskiej, Regionie Mazowiecko Podlaskim, 43-Podregion Południowomazowiecki, Region Lubelski 52.

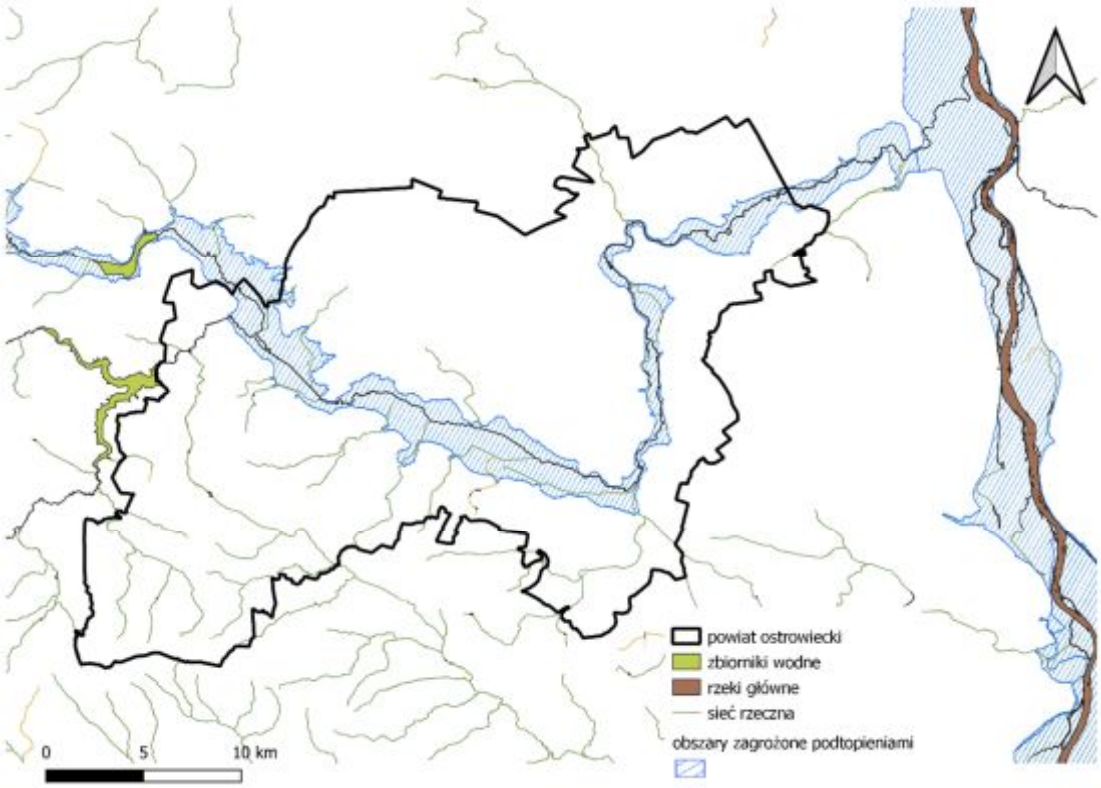
Średnia roczna temperatura powietrza dla regionu wynosi około 7,70^{o}C. W półroczu zimowym średnia ta kształtuje się na poziomie 0,8°C, natomiast w letnim - 14,6°C. Przeważają wiatry zachodnie, południowo – zachodnie i północno – zachodnie o prędkości 1, 5 – 3, 1 m/s. Średnie ciśnienie wynosi około 1017 hPa. Roczna suma opadów kształtuje się na poziomie 844,2 mm. Średnie nasłonecznienie wynosi od 5 do 6 godzin dziennie. Zestawione charakterystyki reprezentują wartości średnie w regionie i nie odzwierciedlają zróżnicowania wewnątrz regionu, na podstawie analizy punktowych obserwacji opadów czy temperatury.

Wody powierzchniowe i podziemne

Powiat ostrowiecki w całości znajduje się w obrębie zlewni rzeki Kamiennej (ciek II rzędu), będącej lewobrzeżnym dopływem Wisły, której długość na terenie powiatu wynosi 60 km. Zlewnia ta charakteryzuje się asymetrycznością z wyraźnie rozbudowaną częścią prawostronną. Z obszaru lewobrzeżnego Kamienna zasilana jest przez kilka cieków odwadniających południowe zbocze Przedgórza Iłżeckiego. Płynąca w północnej części powiatu rzeka lokalnie dopływa obecnie do rzeki Kamiennej, ograniczając zasób swych wód i kontynuuje bieg w okolicach Wólki Trzemeckiej. Bezwodność częściowego odcinka tej rzeki jest zjawiskiem krasowym. Prawobrzeżna część zlewni rzeki Kamiennej ma dobrze rozwiniętą sieć rzeczną reprezentowaną przez: Świślinę z prawobrzeżnymi dopływami Węgierki i Dobruchny, Modłę, Kamionkę i Ćmielówkę oraz inne małe cieki.

Rolę w przebiegu sieci rzecznej odegrały także ruchy neotektoniczne w Górach Świętokrzyskich – wymuszały one na wielu odcinkach zmianę pierwotnego kierunku dolin rzecznych, tworzyły łukowate odchylenia rzek jak w przypadku Kamiennej w okolicach Ćmielowa. Zlewnia Kamiennej znajduje się w gestii działań Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Wody powierzchniowe reprezentowane są również przez niewielkie oczka wodne, stawy w rejonie Ostrowca (trzy stawy w dzielnicy Gutwin, dwa stawy w Parku Miejskim, stawy na terenie rewitalizowanego obszaru przemysłowego, zbiorniki w okolicy ulic: Topolowej, Tomaszów, Kilińskiego, Mostowej, Świętokrzyskiej, 11-go Listopada, Denkowskiej, Kuźni i Sienkiewicza), zbiornik retencyjno-rekreacyjny „Topiołki" w Ćmielowie, zbiorniki wodne (stawy) w Waśniowie, Mirogonowicach, Boleszynie, Zajączkowicach, Czajęcicach, Boksycach, Nosowie i Grzegorzowicach oraz wyrobiska poeksploatacyjne zalane wodą w miejscowości Rudka. Zasoby wód powierzchniowych regionu wraz z zagrożeniem podtopieniami obrazuje poniższa rycina.

Rysunek 2 Zasoby wód powierzchniowych powiatu ostrowieckiego wraz z obszarami zagrożonymi podtopieniami (opracowanie własne na podstawie danych https://www.gov.pl/web/gugik)

Badanie stanu jakości wód powierzchniowych przeprowadzone w 2018 r. na terenie całego województwa świętokrzyskiego wykazały, że stan jakości rzeki Kamienna, mierzony w dwóch punktach pomiarowych, zlokalizowanych na terenie Powiatu Ostrowieckiego, jest zły. Oceny tej dokonano na podstawie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego (w tym klasyfikacji elementów: biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych) oraz wyników klasyfikacji stanu chemicznego i oceny spełnienia wymogów dla obszarów chronionych. W przypadku punktu pomiarowego Świślina – Nietulisko (rzeka Świślina - od Pokrzywianki do ujścia), stan jakości oceniono również jako zły. Porównując te dane z badaniami z roku 2012, należy zauważyć, że we wszystkich trzech punktach pomiarowych pogorszył się stan i potencjał ekologiczny oraz stan chemiczny wód.

Tabela 1. Jakość wód powierzchniowych w wybranych punktach krajowej sieci monitoringu w Powiecie Ostrowieckim w 2018 r.

Lp.	Punkt pomiarowy	Klasa elementów biologicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu wód
1	Kamienna od Zb. Brody Iłżeckie do Świśliny (Kamienna – Nietulisko)	4	Słaby	poniżej stanu dobrego	zły
2	Kamienna od Świśliny do Przepaści (Kamienna – Krasków)	4	Słaby	poniżej stanu dobrego	Zły
3	Świślina - od Pokrzywianki do ujścia (Świślina – Nietulisko)	3	umiarkowany	poniżej stanu dobrego	Zły

Źródło: Raport „Stan Środowiska w województwie świętokrzyskim. Raport 2020, WIOŚ Kielce

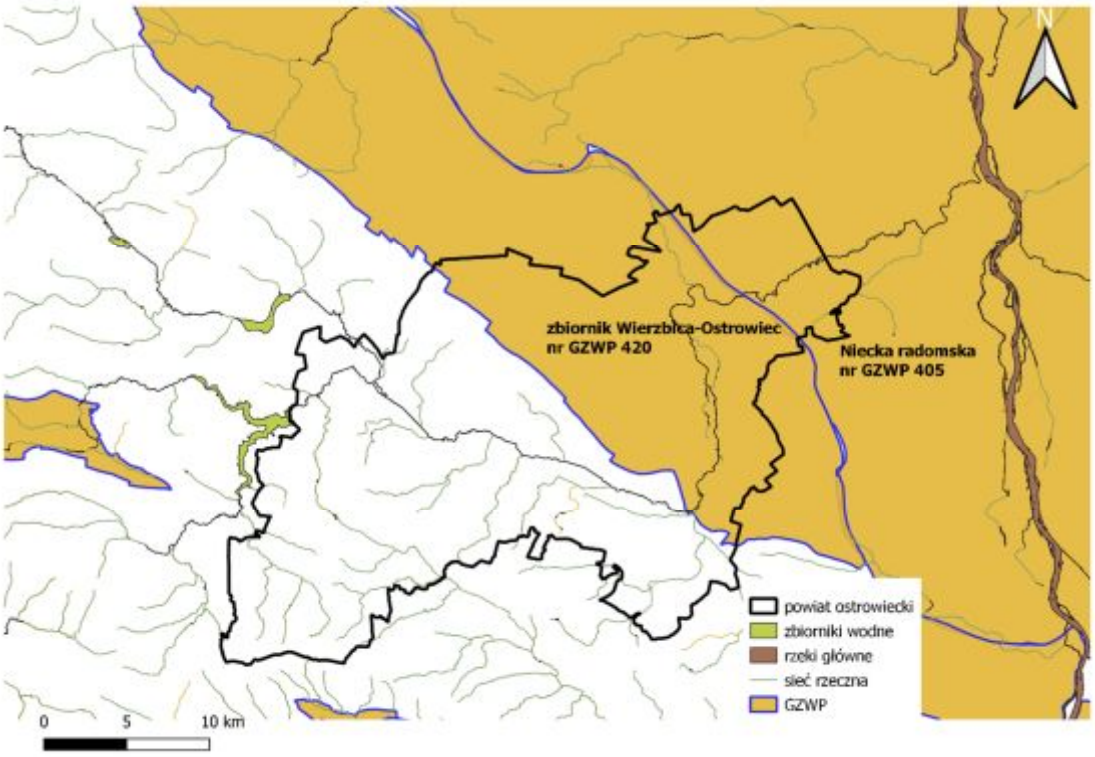
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach wskazuje, że na terenie powiatu ostrowieckiego znajduje się jeden zakład produkcyjny zakwalifikowany jako zakład zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej – zakład produkcyjny spółki Air Products w Ostrowcu Świętokrzyskim. Ze względu na zasobność wód podziemnych w obrębie Powiatu Ostrowieckiego można wyróżnić 3 strefy:

1. Strefa obejmująca północno – wschodnią część powiatu (GZWP nr 420 oraz GZWP nr 405). GZWP nr 420 Wierzbica – Ostrowiec Świętokrzyski to zbiornik szczelinowo krasowy, górnej jury. Zbudowany z wapieni i margli. Zbiornik ten posiada dokumentację hydrogeologiczną. GZWP 405 Niecka Radomska to zbiornik

szczelinowo – porowy, górnej kredy. Zbudowany ze skał wodonośnych takich jak: margle, piaskowce, opoki, gezy. Strefa ta obejmuje Główne Zbiorniki Wód Podziemnych nr 420 i nr 405 tj. północno wschodnią część Powiatu Ostrowieckiego.

2. Strefa użytkowych zbiorników wód podziemnych (UZWP) obejmująca środkową i południową część powiatu. Strefa ta obejmuje pozostałą część powiatu bez centralnej i południowej części gminy Waśniów, która jest praktycznie bezwodna.
3. Strefa praktycznie bezwodna znajdująca się w południowym krańcu powiatu, obejmująca utwory kambru, ordowiku, syluru i dolnego dewonu. Osady kambru zbudowane są z piaskowców kwarcytowych, iłowców, mułowców i łupków, osady ordowiku z piaskowców, osady syluru z łupków graptolitowych i szarogłazów, natomiast osady dolnego dewonu z piaskowców kwarcytowych, mułowców i iłowców. W strefie tej nie ma możliwości lokalizacji ujęć wód podziemnych dla zbiorowego zaopatrzenia. Strefa ta obejmuje centralną i południową część gminy Waśniów.

Lokalizacja zbiorników GZWP w granicach powiatu ostrowieckiego przedstawia poniższa rycina.

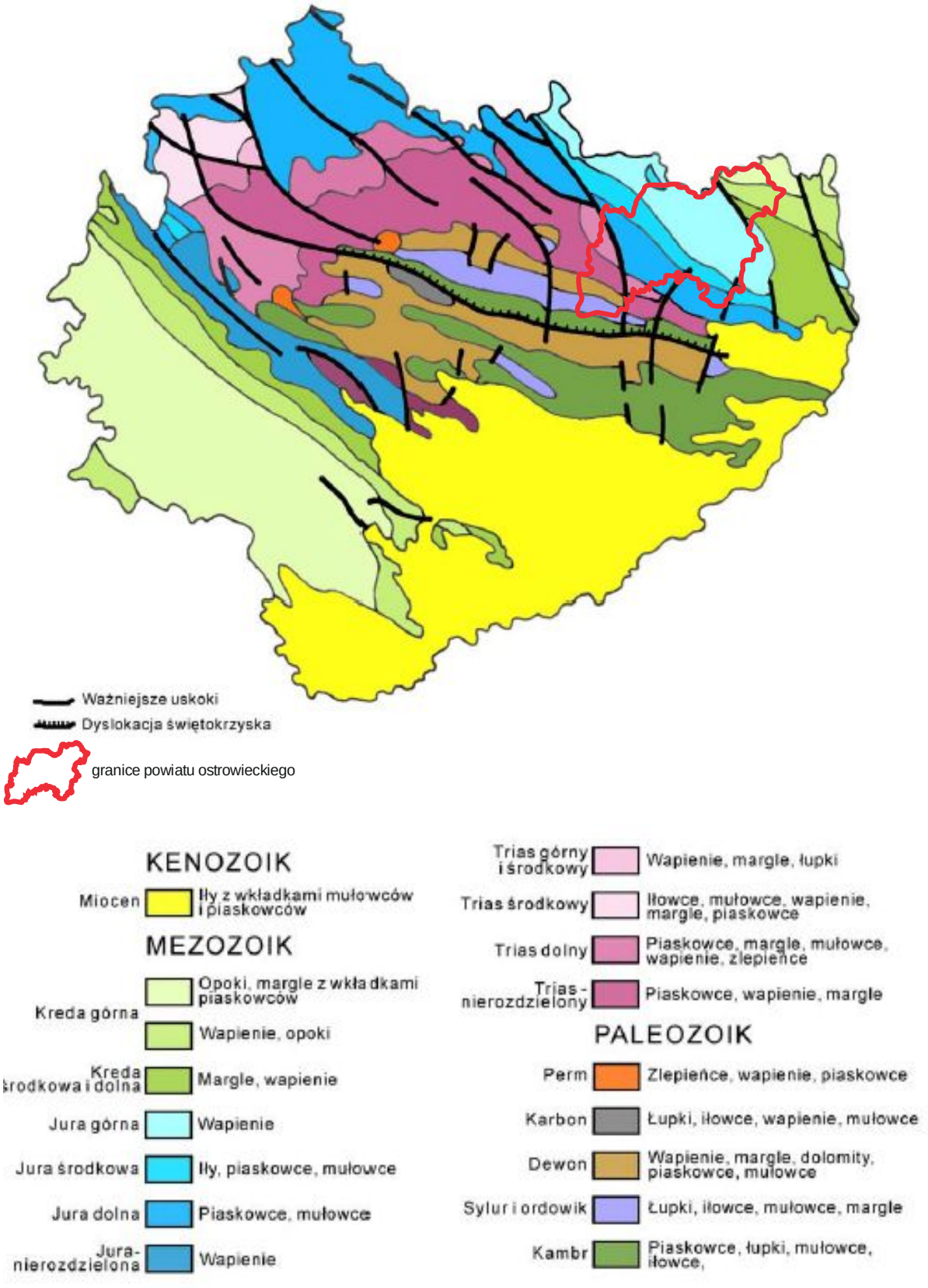
Rysunek 3 Zasoby wód podziemnych powiatu ostrowieckiego – lokalizacja zbiorników GZWP (opracowanie własne na podstawie danych https://www.gov.pl/web/gugik)

Budowa geologiczna

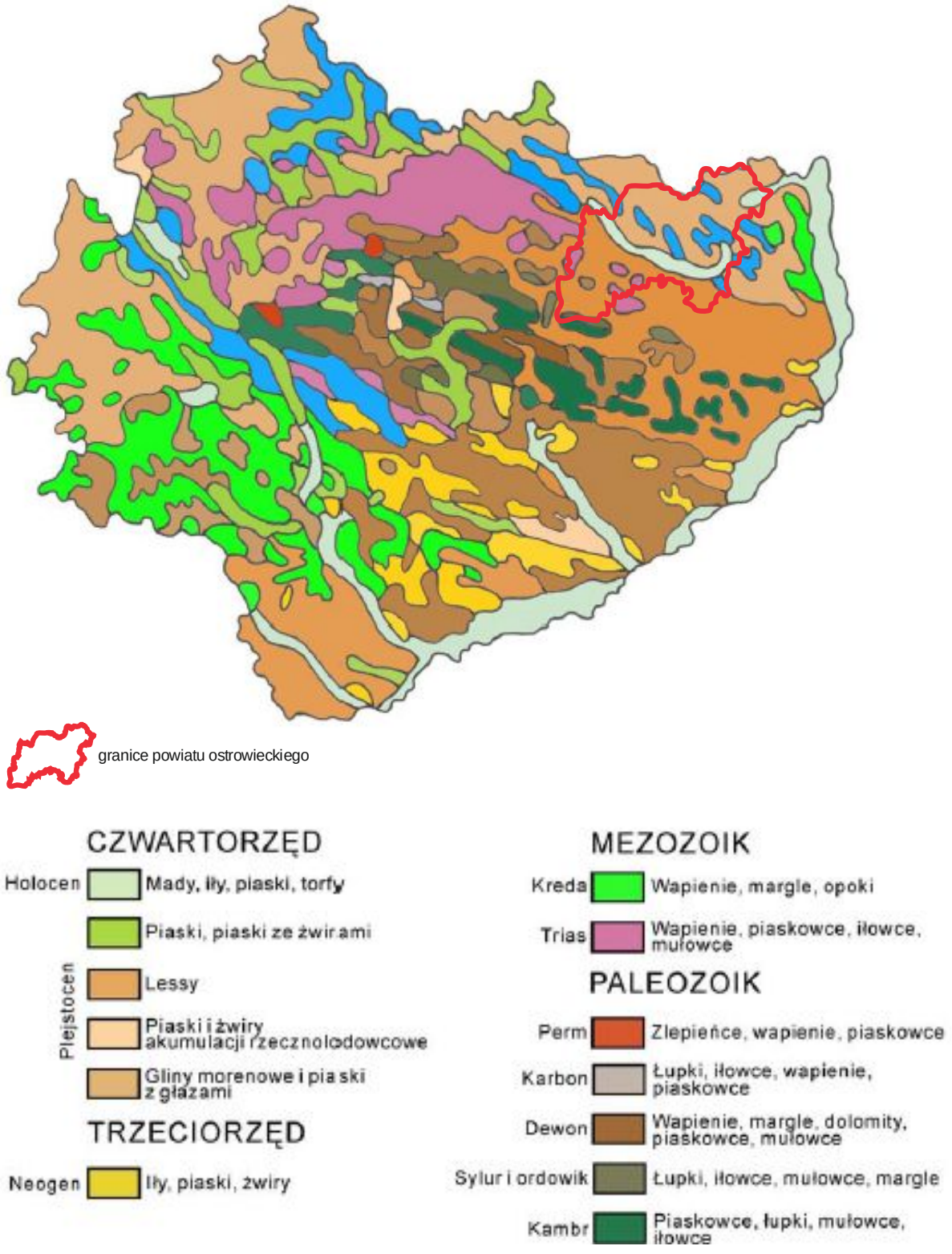
Pod względem geologicznym obszar powiatu ostrowieckiego obejmuje część tzw. osłony mezozoicznej górotworu świętokrzyskiego. W obrębie mezoregionu Przedgórza Iłżeckiego wyróżnia się dwie jednostki geomorfologiczne:

- Wysoczyzna polodowcowa o rzędnych 190-220 m n.p.m., zbudowana z piasków i żwirów wodnolodowcowych i glin zwałowych zalegających kilkunastometrową warstwą na skałach jurajskich.
- Dolina rzeki Kamiennej wypełniona osadami aluwialnymi – torfami, madami, namułami, piaskami o miąższości od kilku do kilkunastu metrów zalegających na osadach jury dolnej. Na południu od Podgórza Iłżeckiego występuje Wyżyna Sandomierska zbudowana ze skał paleozoicznych i triasowych przykrytych pokrywą lessową o miąższości do 30 m. Południowe krańce powiatu obejmują mezoregion Gór Świętokrzyskich zbudowany z paleozoicznych struktur fałdowych.

Budowę geologiczną regionu przedstawiają poniższe ryciny.

Rysunek 4 Mapa geologiczna odkryta powiatu ostrowieckiego na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na podstawie Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego część I, 2006)

Rysunek 5 Mapa geologiczna zakryta powiatu ostrowieckiego na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na podstawie Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego część I, 2006)

Lesistość

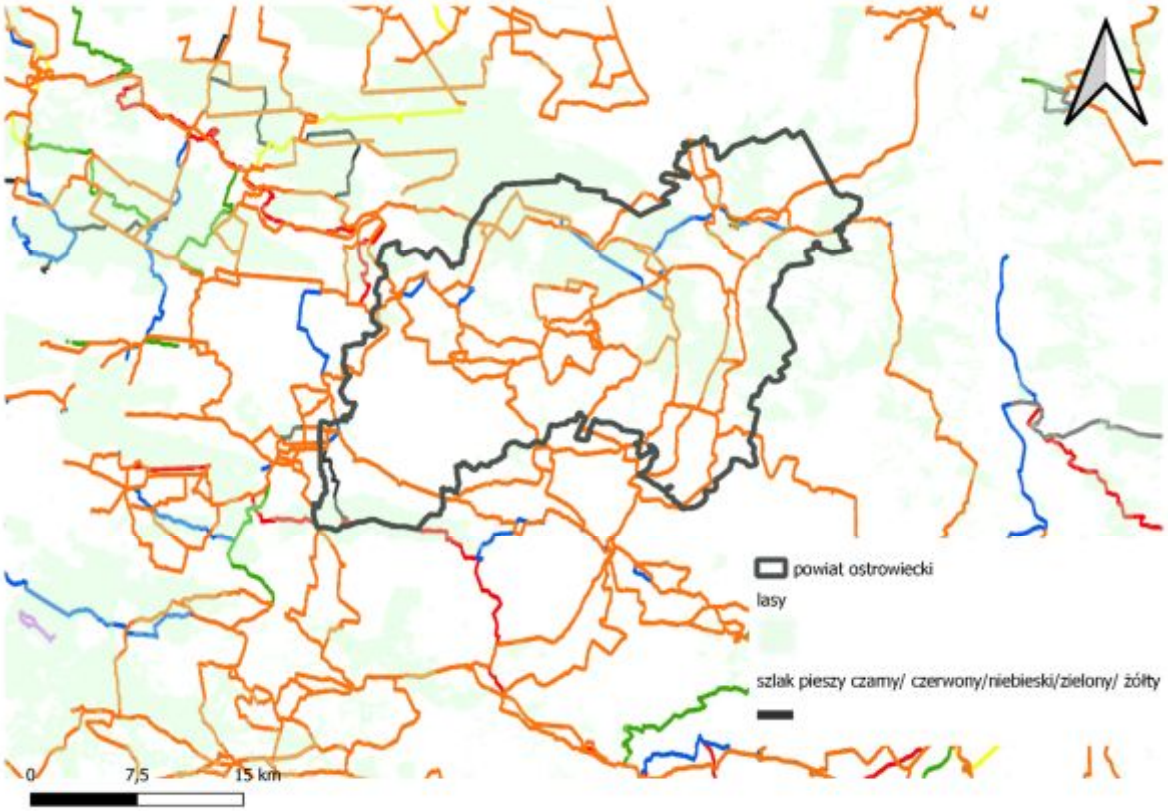
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie powiatu ostrowieckiego lasy zajmują powierzchnię 18959,16 ha. Od 2010 roku areał lasów zwiększył się o 685,86 ha. Udział powierzchni leśnych w podziale na poszczególne gminy prezentuje tabela 2.

Tabela 2. Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie ostrowieckim w 2020 roku

Jednostka administracyjna	Powierzchnia lasów [ha]	Udział powierzchni lasów [%]
Powiat ostrowiecki	18 959,16	100
Ostrowiec Świętokrzyski	551,82	2,91
Bałtów	4 571,24	24,11
Bodzechów	3 552,77	18,74
Ćmielów	3 664,82	19,33
Kunów	4 982,17	26,28
Waśniów	1 636,34	8,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS.

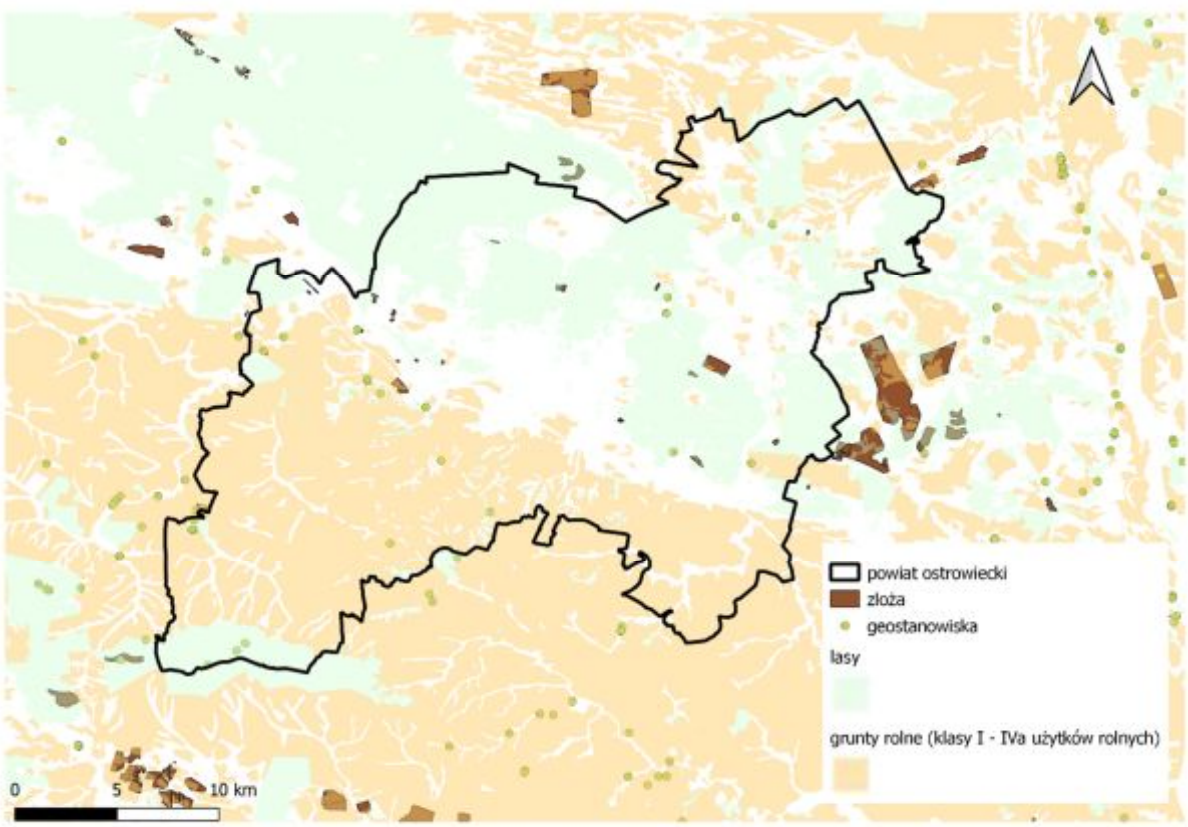
Jak wynika z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowieckiego zwiększanie wskaźnika lesistości jest wskazane w rejonach występowania słabych i bardzo słabych gleb w obrębie Przedgórza Iłżeckiego w celu utworzenia zwartych kompleksów Lasów Iłżeckich, szczególnie w strefach ochronnych GZWP nr 405 i 420 oraz na zboczach dolin rzecznych, wąwozów i jarów w obrębie Wyżyny Sandomierskiej w celu zabezpieczenia gleb przed erozją wodną. Na poniższej rycinie zestawiono szlaki piesze w powiecie ostrowieckim na tle powierzchni lasów.

Rysunek 6 Pokrycie powiatu ostrowieckiego lasami wraz z lokalizacją pieszych szlaków (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/)

Surowce mineralne

Powiat ostrowiecki to region o bogatej przeszłości przemysłowej wynikającej z bogatych złóż surowców naturalnych. Wśród surowców mineralnych występujących głównie w okolicy Ostrowca i Bałtowa szczególnie należy wymienić: węgiel brunatny, rudy żelaza, wapienie, piaskowce, piaski, iły i gliny. Lokalnie wykorzystywane są piaski i żwiry tworzące wąskie pasy na prawym i lewym brzegu Kamiennej. Używa się ich do wyrobu betonów i na podsypkę drogową. Perspektywicznymi gospodarczo są złoża żwirów występujące między Bałtowem a Szydłowcem. Rycina zaprezentowana poniżej przedstawia złoża (midas) na terenie powiatu wraz z lokalizacją geostanowisk.

Rysunek 7 Złoża na terenie powiatu ostrowieckiego oraz lokalizacja stanowisk geodokumentacyjnych (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/)

Formy ochrony przyrody

Podstawowym aktem prawnym regulującym formy ochrony przyrody w Polsce jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r., poz. 1098 z późniejszymi zmianami). Dla obszarowych form ochrony przyrody na terenie powiatu ostrowieckiego obowiązują akty prawa miejscowego:

- UCHWAŁA NR XLIX/871/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego (Dz.U. Woj. Święt. Z 2015, poz. 17 z póź. zm.)
- UCHWAŁA NR XLIX/879/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz.U. Woj. Święt. Z, poz. 3153)
- UCHWAŁA NR XXXV/617/13 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (Dz.U. Woj. Święt., poz. 3309).

W granicach powiatu wyróżniono następujące formy przyrody, których lokalizację przedstawiono na rycinach od 8 do 12.

Parki Krajobrazowe:

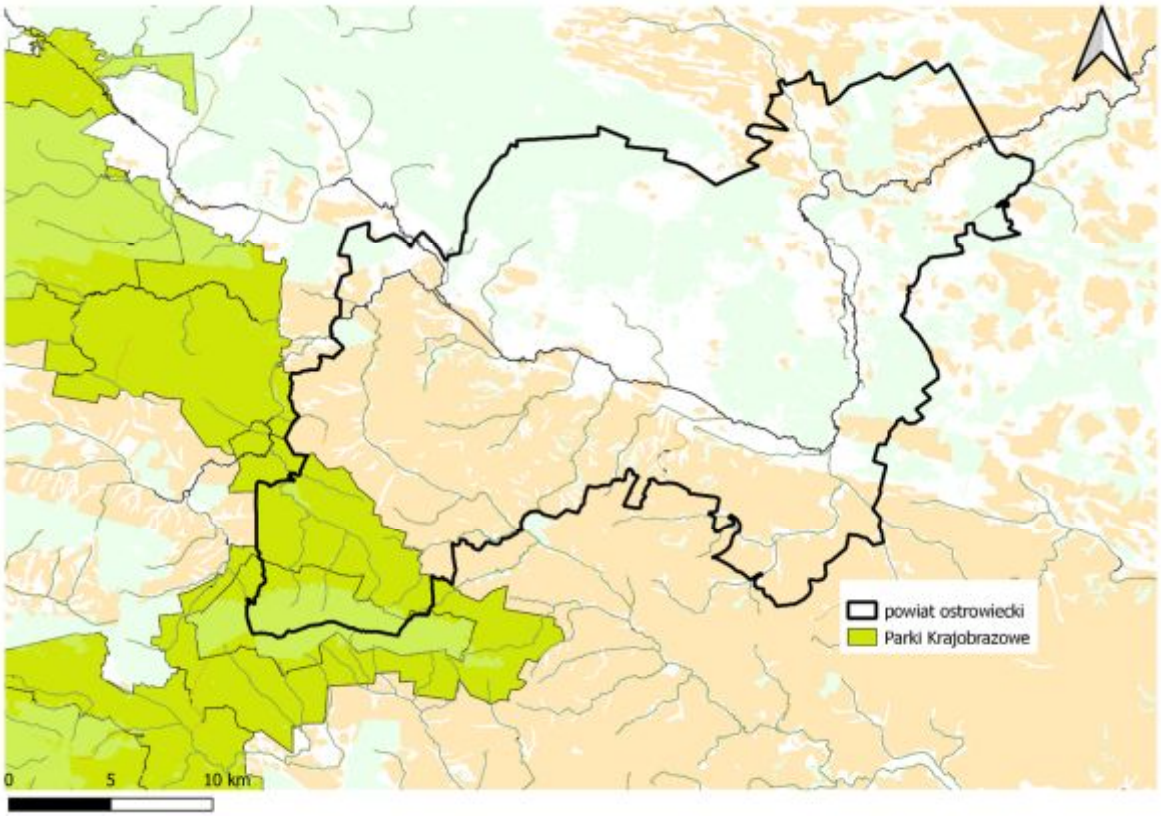
- Jeleniowski Park Krajobrazowy

Jest to jeden z ośmiu parków krajobrazowych województwa świętokrzyskiego. Położony jest we wschodniej części Gór Świętokrzyskich, na Wyżynie Kieleckiej, w obszarze trzech powiatów - kieleckiego, opatowskiego i ostrowieckiego. Administracyjnie park położony jest na terenie gminy Waśniów i zajmuje powierzchnię 1765,40 ha. Głównym elementem krajobrazowym parku są lasy, które stanowią 64% jego powierzchni i zajmuje powierzchnię 1765,40 ha.

Dla Parku wyznaczono następujące cele ochronne:

- zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory, fauny i grzybów,
- zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej,
- racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin,
- zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- zachowanie układów i obiektów zabytkowych, a także licznych miejsc pamięci narodowej,
- preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu,
- zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych,
- zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych,
- ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

Na poniższej rycinie przedstawiono obszar Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego w granicach powiatu ostrowieckiego.

Rysunek 8 Obszar Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego w granicach powiatu ostrowieckiego (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/)

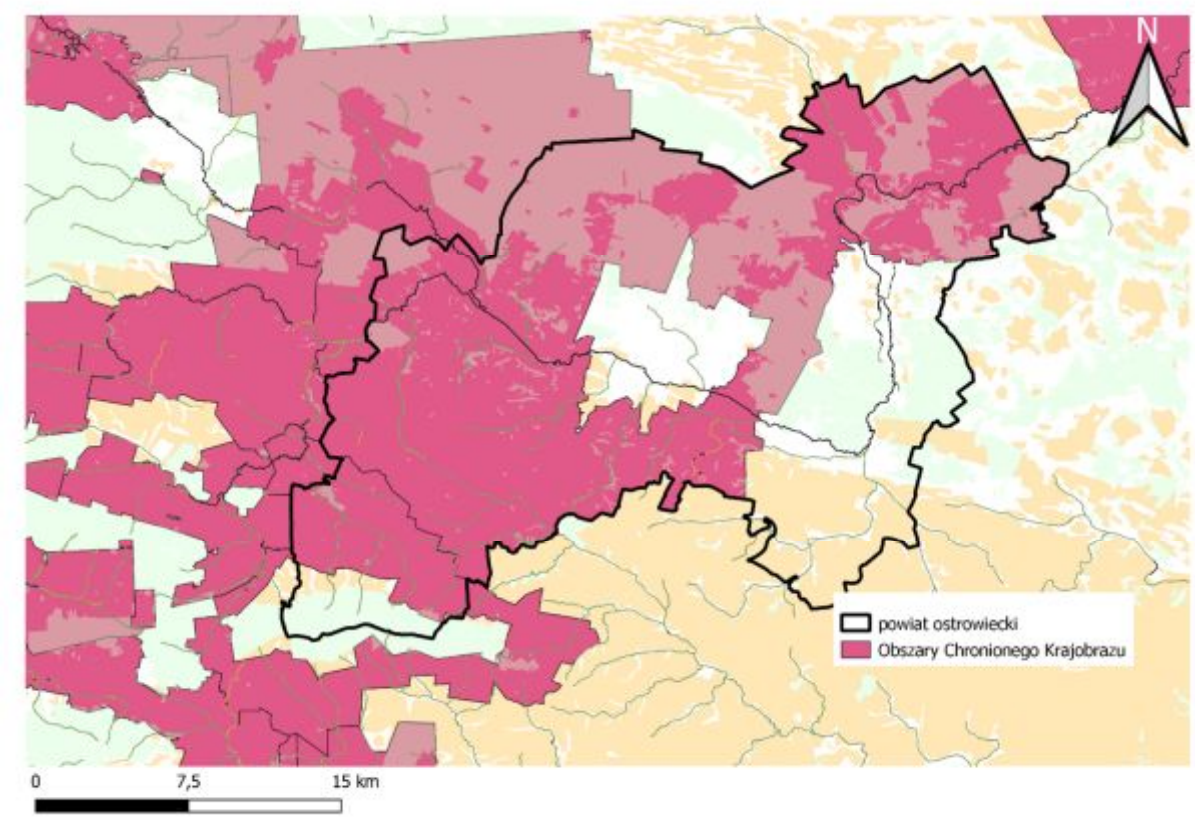
Obszary chronionego krajobrazu:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (OChKDK) na terenie całej Gminy Kunów, Bałtów i Bodzechów oraz części Gminy Waśniów:

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej to tereny rozciągające się wzdłuż doliny rzeki Kamiennej i jej prawobrzeżnego dopływu -Kamionki. Powierzchnia obszaru wynosi 72 634 ha, z czego 39 718 ha leży w granicach powiatu ostrowieckiego. Dolina Kamiennej i położone wzdłuż rzeki tereny to obszary już w przeszłości zasiedlone i wykorzystywane rolniczo oraz przemysłowo. Pomimo tego zachowały się wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, decydujące o atrakcyjności tych terenów i dużym znaczeniu ekologicznym. Szczególnie cenna jest tutaj szata roślinna - zróżnicowana i bogata ze względu na bardzo urozmaicone siedliska uwarunkowane zmiennym podłożem skalnym i glebowym, rzeźbą terenu, stosunkami wodnymi, a także silnym wpływem działalności człowieka.

- Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu (JOChK), którego część o powierzchni 3 512 ha położona jest administracyjnie w Gminie Waśniów.

Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu stanowi otulinę parku i obejmuje głównie tereny użytkowane rolniczo oraz obszary zurbanizowane. Lasy zajmują tylko 11% powierzchni tego obszaru, przy 79% użytków rolnych. Otulina to obszar charakteryzujący się cennymi walorami przyrodniczo krajobrazowymi.

Rysunek 9 Obszary Chronionego Krajobrazu w granicach powiatu ostrowiecki ego(opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/)

Rezerwaty przyrody

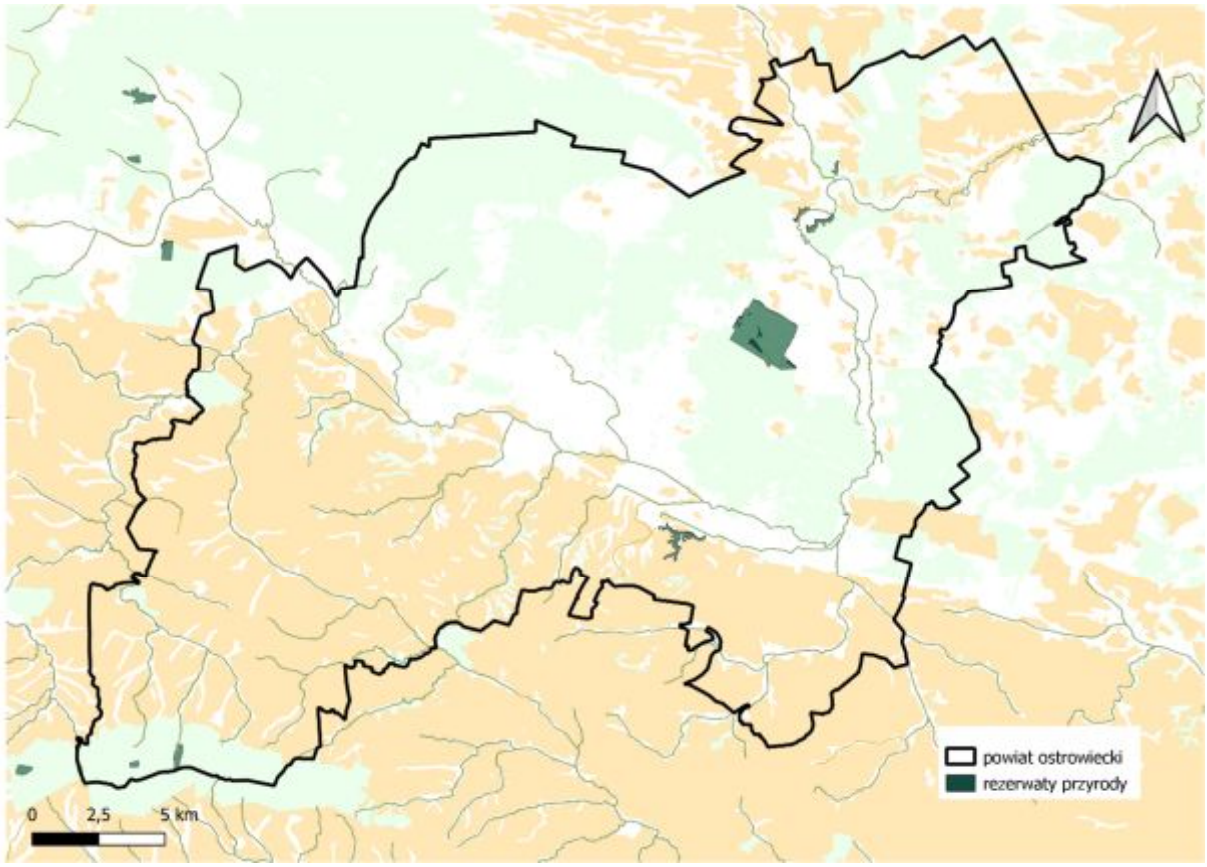
Na terenie powiatu ostrowieckiego znajduje się 7 rezerwatów przyrody, których charakterystykę przedstawia poniższa tabela. Na rycinie nr 10 przedstawiono lokalizację rezerwatów przyrody na terenie powiatu ostrowieckiego.

Tabela 3. Rezerwaty przyrody na terenie powiatu ostrowieckiego

Nazwa	Rodzaj	Gmina	Powierzchnia (ha)
Lisiny Bodzechowskie	Leśny	Bodzechów	31,8
Modrzewie	Leśny	Bałtów	5,06
Małe Gołoborze	Przyrody nieożywionej i leśny	Waśniów	20,44
Szczytniak	Przyrody nieożywionej i leśny	Waśniów	6,03
Wąwóz w Skałach	Przyrody nieożywionej	Waśniów	3,18
Krzemionki	Archeologiczno-przyrodniczy	Bodzechów,	387,79

Opatowskie		Ćmielów	
Ułów	Leśny	Bałtów	23,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie gdos.gov.pl

Rysunek 10 Rezerwaty przyrody w granicach powiatu ostrowieckiego (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/)

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Na terenie powiatu ostrowieckiego znajduje się jeden zespół przyrodniczo-krajobrazowy, utworzony 19 lutego 2002 roku. W gminie Ćmielów w miejscowości Podgrodzie pod ochroną znajduje się obszar będący wschodnim zboczem doliny rzeki Kamiennej. Obszar ten zbudowany jest z wapieni górnojurajskich ze stanowiskami roślinności kserotermicznej wraz z ruinami średniowiecznej budowli warownej. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy zajmuje powierzchnię 8,7ha. Celem utworzenia zespołu była ochrona fragmentu krajobrazu naturalnego i kulturowego ze względu na walory widokowe i estetyczne. Zespoły przyrodniczo krajobrazowe w granicach powiatu ostrowieckiego przedstawia rycina nr 11.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to prawnie chronione twory przyrody, szczególnie cenne ze względów naukowych, zabytkowych, kulturowych i innych. Charakterystykę pomników przyrody zlokalizowanych na terenie powiatu ostrowieckiego prezentuje poniższa tabela zaś ich lokalizację przedstawiono na rycinie nr 11.

Tabela 4. Pomniki przyrody na terenie powiatu ostrowieckiego

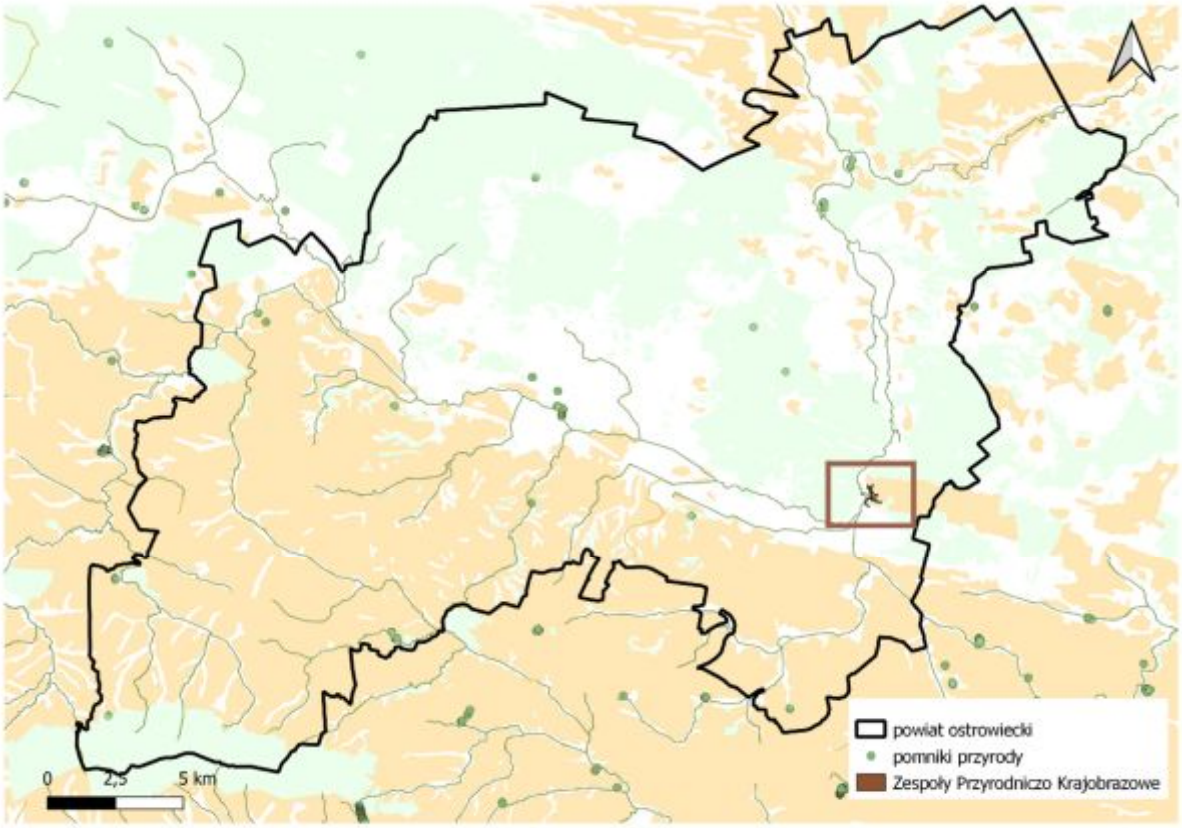
L.p.	Nazwa pomnika	Data utworzenia	Opis	Gmina	Miejscowość
1	Dąb szypułkowy	1989-02-10	Dąb w wieku ok. 300 lat	Ostrowiec	Ostrowiec
2	Dęby szypułkowe (5 szt.)	1954-02-25	Dęby w wieku ok. 300 lat	Bałtów	Bałtów
3	Dęby bezszypułkowe (2 szt.)	1954-10-28	Dęby w wieku ok. 150 lat	Bałtów	Bałtów
4	Skałki	1987-10-02	Grupa składająca się z kilku form skalnych występujących na długości ok. 80 m. Są to: (od północy) baszta skalna o wysokości do 10 m.	Bałtów	Bałtów
5	Skałki	1987-10-02	Wapienne skałki zboczowe mające kształt kazalnic o wysokości 6-7 m, połączonych niższym progiem skalnym (długość grupy skalnej ok. 20 m). Formy te zbudowane są z białych, nieuławiconych wapieni koralowych.	Bałtów	Bałtów
6	Odsłonięcie geologiczne	1987-10-02	Kamieniołom zboczowy o wysokości ścian 20-25 m, dł.i 60-70 m, szerokości 50 m.	Bałtów	Skarbka Dolna
7	Głaz narzutowy	1987-10-02	Owalny głaz w znacznym stopniu zagłębiony w zbocze zapadliska krasowego (lub bardzo starego wyrobiska).Odsłonięta część głazu ma wymiary: obwód - 500 cm, długość - 170 cm, szerokość - 120 cm, wysokość - 100 cm. Zbudowany jest z czerwonego granitu gruboziarnistego.	Bodzechów	Sudół
8	Skałka („Sfinks")	1987-10-02	Skałka mająca kształt baszty o średnicy ok. 5 m i wysokości do 8 m, oraz bogato urzeźbionych	Bodzechów	Szewna

			ścianach. Zbudowana jest z piaskowców dolno jurajskich.		
9	Skałki	1987-10-02	Stopień skalny w dnie wąwozu (wys. 2-4 m) mający formę "suchego wodospadu". Obok w zboczu wąwozu próg skalny o długości ok. 10 m i wysokości 2-3 m.	Waśniów	Stryczowice
1O	Odsłonięcie geologiczne	1987-10-02	Odsłonięcie geologiczne stanowiące południowy fragment ściany kamieniołomu, długości ok.. 50 m, wysokości 15 m, w którym występuje niezgodność sedymentacyjna pomiędzy waryscyjskim a alpejskim piętrem strukturalnym.	Kunów	Doły Biskupie
11	Profil geologiczny	1987-10-02	Profil geologiczny stanowiący odsłonięcie profilu dolnego i środkowego triasu, w północnej i północno-zachodniej ścianie, długości ok. 100 m i wysokości 15- 20 m, starego kamieniołomu.	Kunów	Doły Biskupie
12	Profil geologiczny	1987-10-02	W stromym wąwozie na zboczu doliny występują liczne odsłonięcia skalne, prezentujące profil najwyższego triasu dolnego oraz prawie kompletny profil traisu środkowego.	Kunów	Nietulisko Wielkie
13	Głaz narzutowy	1987-10-02	Głaz o wymiarach: długość - 2,2 m, szerokość - 1,5 m, wysokość - 1,5 m, obwód - 7,0 m, zbudowany z szaroróżowego, średnioziarnistego granitu. Głaz ma kształt owalny, znajduje się na dnie wąwozu w górnej jego części i nie jest zagłębiony w grunt . W otaczającym wąwozie osiągającym do 20 m wysokości, na długości ok. 150 m występują liczne naturalne odsłonięcia piaskowców dolno jurajskich.	Kunów	Udziców
14	Głaz narzutowy	1987-10-02	Głaz o wymiarach: obwód - 7,5 m, średnica - 2,4 m, wysokość nad powierzchnią terenu z owalnymi prakryształami skaleni	Kunów	Kolonia Janik

			wynosi 1,2m		
15	Głaz narzutowy	1987-10-02	Głaz o wymiarach: obwód - 4,6 m, długość - 1,7 m, szerokość - 0,8 m, wysokość - 1,0 m. Głaz jest słabo zagłębiony w ziem	Kunów	Wymysłów
16	Głaz narzutowy	1987-10-02	Głaz o wymiarach: obwód - 4,3 m, długość - 1,3 m, szerokość - 1,0 m, wysokość nad powierzchnię ziemi - 0,4 m. Głaz jest słabo zagłębiony w ziemi, ma kształt dyskoidalny. Zbudowany z brekcji złożonej z kanciastych i nieregularnie rozrzuconych krzemieni o wielkości od 1 do 10 cm.	Kunów	Wymysłów
17	Skałki	1987-10-02	Na stromym zboczu doliny o wys. ok. 25 m, na obszarze o długości ok.. 150 m liczne naturalne formy skalne - progi, występy skalne, ambonki (wys. 2-3 m) oraz stary nieduży kamieniołom.	Waśniów	Stryczowice
18	Źródło	1987-10-02	Woda wartko odpływa naturalna dolinką w kierunku zabudowań. Źródło jest ocembrowane w celu umożliwienia czerpania wody. W pobliżu znajdują się dwa mniejsze źródła. Wody wszystkich trzech łączą się tworząc niewielki ciek. Typ źródła - zboczowe.	Waśniów	Nowy Skoszyn (dawniej Kunin)
19	Grochodrzew biały	1989-01-25	Robinia akacjowa o obwodzie 420 cm, z ubytkami w koronie	Ćmielów	Przeuszyn
20	Głaz narzutowy	2001-06-19	Głaz narzutowy o wymiarach: wysokość 1,65 m, szerokości 1,15 m, grubości 1,00 m oraz powierzchnię wokół głazu wyznaczoną przez promień o długości 5 m od obiektu chronionego	Ostrowiec Świętokrzyski	Ostrowiec Świętokrzyski
21	Lipa drobnolistna	2004-03-26	Lipa o pierśnicy 560 cm, wysokości do pierwszego konaru 2 m i szerokości korony 16 m. Korona drzewa jest zredukowana w wyniku podcinania i w dolnej części składa się głównie z odrostów, drzewo posiada ubytek pnia i w tym miejscu widać spróchniałe drewno wewnątrz pnia	Kunów	Nietulisko Duże

22	Lipa drobnolistna	2004-03-26	Na wysokości pierśnicy drzewo rozgałęzia się na dwa konary, obwód pnia pod rozgałęzieniem na wysokości 80 cm wynosi 524 cm, natomiast obwód konarów nad rozgałęzieniem wynosi 338 cm i 381 cm; szerokość korony 22 m.	Kunów	Prawęcin
23	Sosna zwyczajna	2004-06-11	Wysokość do pierwszego konaru: 5m, szerokość korony: 18 m, długość korony: 19 m	Kunów	Kurzacze
24	Głaz narzutowy	2004-06-11	Głaz narzutowy w kształcie zbliżonym do prostopadłościanu, położony na powierzchni gruntu, nie zagłębiony, widoczny układ warstw oraz pęknięcie. Wymiary: obwód - 785 cm, długość - 255 cm, szerokość - 190 cm, wysokość - 205 cm.	Kunów	Nietulisko Duże
25	Kasztany nad Kamienną	2012-11-20	Skupisko drzew gatunku kasztanowiec zwyczajny	Ostrowiec Świętokrzyski	Ostrowiec Świętokrzyski
26	Dęby szypułkowe (4 szt.)	1954-02-25	Dęby w wieku ok. 300 lat	Waśniów	Grzegorzowice
27	Dąb Wolności	2015-10-20	Dąb szypułkowy o obwodzie pnia 314 cm i wysokości ok 30m	Ostrowiec Świętokrzyski	Ostrowiec Świętokrzyski
28	Adam	2015-10-20	Dąb szypułkowy o nazwie Adam o obwodzie pnia 302 cm i wysokości ok 30m	Ostrowiec Świętokrzyski	Ostrowiec Świętokrzyski
29	Dionizy	2018-05-25	Imponujący obwód pnia – 495 cm co świadczy o jego sędziwym wieku	Bodzechów	Sudół
30	Witold	2020-07-30	Drzewo gatunku dąb szypułkowy o obwodzie pnia 440 cm i wysokości 26m	Bodzechów	Bodzechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie gdos.gov.pl

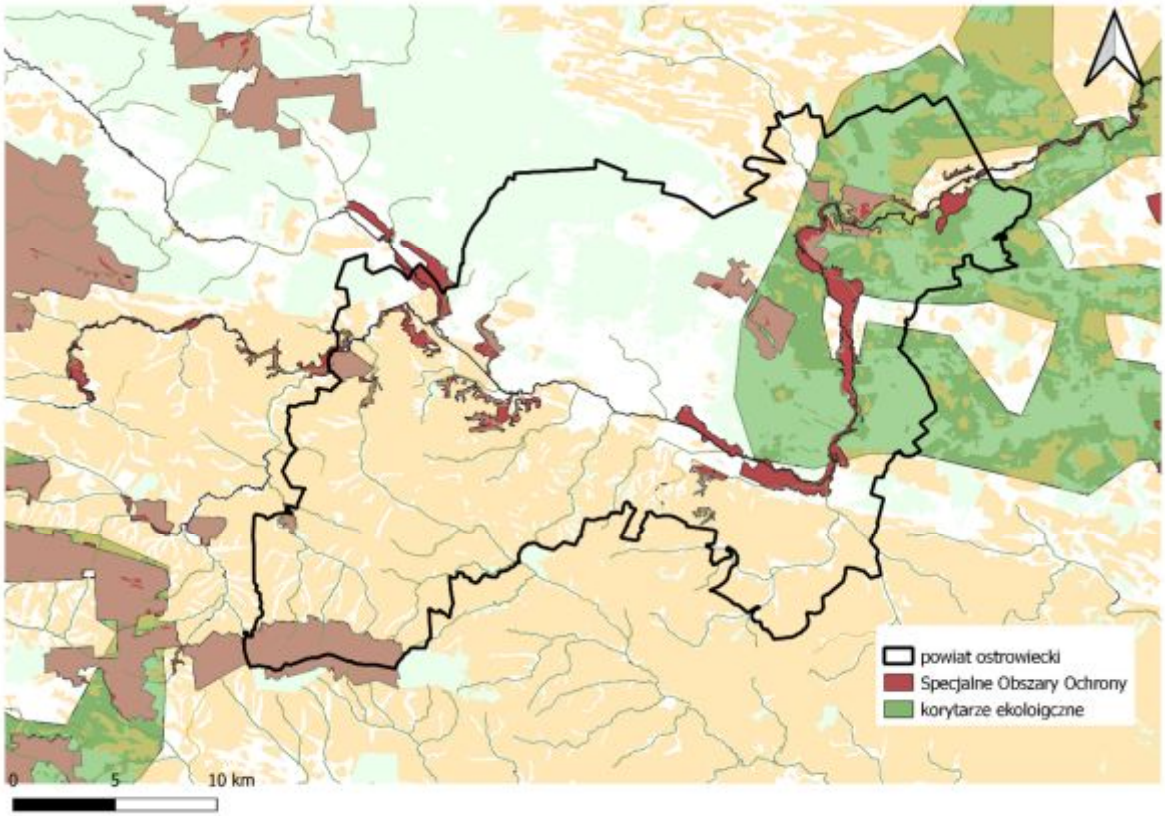
Rysunek 11 Zespoły przyrodniczo krajobrazowe i pomniki przyrody w granicach powiatu ostrowieckiego (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/)

Natura 2000

Na terenie powiatu ostrowieckiego znajdują się obszary chronione w ramach sieci natura 2000 - specjalne obszary ochrony wyznaczane na podstawie dyrektywy siedliskowej, tzw. obszary „siedliskowe"). Na terenie powiatu nie ma obszarów specjalnej ochrony wyznaczanych na podstawie dyrektywy ptasiej, tzw. obszarów „ptasich". Występowanie obszarów chronionych w ramach sieci Natura 2000 obrazuje rycina 11.

Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Wzgórza Kunowskie kod PLH260039

Ostoja położona jest w obrębie Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej na granicy czterech mezoregionów: Płaskowyżu Suchedniowskiego, Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Sandomierskiej oraz Przedgórza Iłżeckiego. W konfiguracji terenu dominującymi elementami są szerokie, łagodne garby i wierzchowiny, które przeważają na obszarze, oraz płaskodenne doliny rzeczne. Ostoja leży na obrzeżeniu mezozoicznym paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich.

Rysunek 12 Specjalne obszary ochrony w ramach sieci Natura 2000 w granicach powiatu ostrowieckiego (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/)

Na zboczach dolin rzecznych występują piaskowce, wapienie triasowe i jurajskie, przykryte utworami czwartorzędowymi, gliną zwałową i piaskami bądź miejscami grubą pokrywą lessową. Grubsza pokrywa lessowa występuje w południowo-wschodniej części obszaru. Występują tu liczne odsłonięcia skalne, a wśród nich nieczynne kamieniołomy dolomitu w Dołach Opacich i piaskowca w Dołach Biskupich, a także kamieniołomy piaskowców triasowych i jurajskich oraz dolomitów dewońskich i wapiennych. Zbocza dolin rzecznych są często silnie rozczłonkowane wąwozami lessowymi i jarami oraz noszą ślady zjawisk krasowych. Na obszarze dwóch najatrakcyjniejszych wąwozów koło Kunowa zaprojektowano rezerwaty przyrody "Bukowska Góra" i "Udziców". Zbocza dolin często są bardzo wysokie i strome. Obszar leży w obrębie zlewni rzeki Kamiennej, lewobrzeżnego dopływu Wisły, wraz z dopływami. Największym dopływem Kamiennej jest Świślina z dopływem Pokrzywianki i Psarki oraz z szeregiem bezimiennych cieków. Naturalnych zbiorników wodnych jest niewiele. Tworzą się one głównie w dolinach rzecznych i nie posiadają dużej powierzchni. W miejscowości Wióry koło Dołów Biskupich utworzono rozległy zbiornik retencyjny.

Największym kompleksem leśnym jest Las Krynecki z wieloma malowniczymi dolinkami rzecznymi, a w swojej NW części zawiera naturalne odsłonięcia piaskowców dolno-triasowych występujących w formie monumentalnych bloków objętych ochroną rezerwatową. W dolinie Kamiennej przebiegał niegdyś Staropolski Okręg Przemysłowy. Przez obszar prowadzą atrakcyjne trasy turystyczne piesze i autokarowe w kierunku Nowej Słupi, Bodzentyna i Świętej Katarzyny. Powierzchnia chroniona wynosi 2114,24 ha, z czego w powiecie ostrowieckim zajmuje 1108,17 ha. Dolina Kamiennej wraz z dopływami, a zwłaszcza rzeką Świśliną, stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze ogólnokrajowej. Ogółem stwierdzono tu występowanie 11 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika i Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 34 % obszaru. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne położone na zboczach dolin rzecznych, na ścianach wąwozów i skarpach śródpolnych, łąki o różnym stopniu wilgotności oraz starorzecza. Na różnego typu murawach kserotermicznych występuje wiele rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków, np. liczne populacje wisienka stepowa *Cerasus fruticosa*, a także pięciornik skalny *Potentilla rupestris*, goryczka krzyżowa *Gentiana cruciata*, powojnik prosty *Clematis recta*, zaraza wielka *Orobanche elatior*. Stwierdzono występowanie jednego gatunku z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej – dzwonecznik wonny *Adenophora Liliifolia*. W Ostoi występuje także szereg rozproszonych grądów, głównie na zboczach dolin rzecznych, a także w obrębie głębokich wąwozów lessowych. W dolinach rzecznych spotyka się płaty łęgów, głównie wierzbowych, wierzbowo-topolowych i olszowych. Niewielkie powierzchnie zajmują także murawy napiaskowe. Teren posiada także znaczne walory krajobrazowe. Ostoja jest ważna zwłaszcza dla zachowania następujących siedlisk: dobrze zachowanych w skali kraju muraw kserotermicznych, z wieloma rzadkimi gatunkami, płatów łąk, zwłaszcza świeżych, ekstensywnie użytkowanych, fragmentów łąk trzęślicowych, oraz fragmentów zbiorowisk łęgowych oraz grądów. Ostoja Wzgórza Kunowskie ma bardzo duże znaczenie dla zachowania gatunków motyli z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, związanych ze środowiskiem wilgotnych łąk: czerwończyk fioletek *Lycaena helle* i modraszek telejus *Maculinea teleius*. Obydwa gatunki mają na terenie ostoi silne populacje występujące na dobrze zachowanych siedliskach. Stanowisko modraszka telejusa zabezpiecza ciągłość występowania tego gatunku w Dolinie rzeki Kamiennej i chroni gatunek występujący na granicy zasięgu. Natomiast dla czerwończyka fioletka Ostoja ta stanowi jedyne w promieniu kilkudziesięciu kilometrów miejsce występowania. Organizmy z tego załącznika stanowią

w tej ostoi także znaczącą grupę: bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, kumak nizinny *Bombina bombina*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, minóg ukraiński *Eudontomyzon mariae*, brzanka *Barbarus meridionalis*, trzepla zielona *Ophiogomphus celilia*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* i pachnica dębowa *Osmoderma eremita*.

Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Ostoja Jeleniewska kod PLH260028

Ostoja obejmuje fragment drugiego, co do wysokości pasma Gór Świętokrzyskich – pasma Jeleniowskiego, będącego przedłużeniem na wschód pasma Łysogórskiego. Ułożone jest ono równoleżnikowo, zbudowane z odpornych na wietrzenie skał kambryjskich, w całości pokryte lasami. W skład obszaru wchodzą wzniesienia: Góra Jeleniowska (535m n.p.m), Szczytniak (553,7m n.p.m), i Góra Wesołówka (468,6m n.p.m). Wierzchowiny mają wyrównane powierzchnie z łagodnymi spadkami. Charakterystycznym elementem pasma są występujące na zboczach rumowiska piaskowców kwarcytowych tzw. gołoborza, największe z nich objęte są ochroną rezerwatową. Stoki porozcinanne są licznymi dolinkami, w niektórych znajdują się źródliska dające początek potokom. Podnórza pokrywa materiał zmyty ze stoków i warstwa lessu. Powierzchnia wynosi 3589,24 ha, z czego w granicach powiatu przypada 1310,11 ha. Jest to jeden z większych kompleksów leśnych zajmujących część Pasma Łysogórskiego w Górach Świętokrzyskich. Ostoja zdominowana jest przez lasy bukowo-jodłowe (żyzne i kwaśne buczyny, wyżynne bory jodłowe) rzadziej grądy i łęgi, sporadycznie obejmuje łąki naturowe. Ponadto występują tu dobrze wykształcone siedliska przyrodnicze – piargi i gołoborza krzemianowe. Celem ostoi jest zabezpieczenie naturalnego lasu o charakterze górskim na niżu z obecnością gatunków chronionych i górskich (w przypadku wprowadzenia właściwych sposobów ochrony ekosystemów leśnych jest wysoce prawdopodobne spontaniczne odtworzenie się swoistej lasom naturalnym zoocenozy bezkręgowców, dzięki bezpośredniej bliskości Świętokrzyskiego Parku Narodowego i istnieniu potencjalnych dróg migracji fauny z jego obszaru).

Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Krzemionki Opatowskie kod PLH260024

Obszar położony jest w obrębie mezoregionu Przedgórze Iłżeckie. Są to tereny głównie zajęte przez zbiorowiska leśne, w tym bory sosnowe i mieszane, grądy, a także świetliste dąbrowy. Niewielkie powierzchnie zajmują także murawy kserotermiczne. W Ostoi znajduje się

rez. Krzemionki Opatowskie, neolityczna kopalnia krzemienia pasiastego, eksploatowana 3500-1800 lat p.n.e. Na powierzchni pola górniczego występuje ok. 1000 szybów, część z nich udostępniona jest zwiedzającym. Murawy kserotermiczne mają charakter wtórny i wykształcają się na dawnych polach pogórniczych lub w okolicy nieczynnych wyrobisk wapienia. Obszar położony na płaskiej równinie denudacyjnej, w większości zbudowanej z wapieni jurajskich, pokrytych cienką powłoką piaszczystych i piaszczysto-gliniastych osadów plejstoceńskich. W południowej części rezerwatu Krzemionki Opatowskie występują leje krasowe, doliny erozyjne oraz antropogeniczne deformacje powierzchni w postaci wyrobisk dawnych kamieniołomów. Cały teren jest suchy, pozbawiony zbiorników i cieków wodnych. Powierzchnia wynosi 691,24 ha. Na obszarze utrzymują się powierzchnie zajęte przez świetliste dąbrowy i zbiorowiska grądowe. Pozostałe drzewostany mają charakter głównie gospodarczy i stanowią podstawowe fitocenozy obszaru, są to m.in. bór subkontynentalny *Peucedano-Pinetum* oraz bór suboceaniczny *Leucobyro-Pinetum*. Łącznie stwierdzono

tu występowanie ~~3~~ trzech typów siedlisk z załącznika i Dyrektywy Siedliskowej, pokrywających ponad 16 % obszaru. We florze roślin naczyniowych wyróżnia się duża grupa gatunków reliktowych oraz rzadkich i zagrożonych. Występuje tu gatunków zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze roślin, są to: wawrzynek główkowy *Daphne cneorum*, dzwonecznik wonny *Adenophora liliifolia*, wisienka stepowa *Cerasus fruticosa*, obuwik pospolity, kostrzewa ametystowa *Festuca amethystina subsp. ritschlii*, buławnik czerwony *Cephalanthera rubra*. Stwierdzono występowanie dwóch gatunków roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, są to dzwonecznik wonny i obuwik pospolity. Ostoja zabezpiecza wśród wyróżnionych siedlisk przede wszystkim priorytetowe ciepłolubne dąbrowy, które są tu dobrze zachowane i bardzo cenne pod względem składu gatunkowego, co wpływa na bioróżnorodność biologiczną na poziomie gatunków w skali regionu i kraju. Z tego typu siedliskami związane są również występujące tu gatunki naturowe – kilka licznych i utrzymujących się od kilkudziesięciu lat populacji dzwonecznika wonnego oraz mniej liczne, ale stabilne populacje obuwika pospolitego. Ostoja ta jest ważna dla pachnicy dębowej *Osmoderma eremita*, której populacja w Krzemionkach Opatowskich stanowi łącznik między stanowiskami położonym w ostoi Dolina Kamiennej. Na terenie wyznaczanej ostoi swoje stanowiska mają gatunki reliktowe oraz rzadkie i zagrożone: gniewosz plamisty *Coronella austriaca*, modliszka zwyczajna *Mantis religiosa*, smukwa kosmata *Scolia hirta*, paź żeglarz

Iphiclides podalirius, paź królowej *Papilio machaon*, mieniak strużnik *Apatura ilia*, biegacz pomarszczony *Carabus intricatus*, wałkówka trójzębna *Chondrula tridens*, szklarka zielonawa *Nesovitrea petronella*.

Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Dolina Kamiennej Kod PLH260019

Obszar znajduje się w obrębie mezoregionu Przedgórze Iłżeckie. Ostoję stanowi rozległa dolina Kamiennej, która jest klasyczną równiną denudacyjną. Jej wysokości zwykle nie przekraczają 200 metrów. Od Ćmielowa Kamienna wykorzystuje zagłębienie uskoku i płynie w kierunku północnym. Na tym odcinku tworzy ona dwa malownicze przełomy, jeden w Podgrodziu, a drugi w Bałtowie. Dla tego fragmentu charakterystyczne są strome lessowe lub wapienne krawędzie urozmaicone przez liczne odsłonięcia skał wapiennych, wąwozy, jaskinie lub jary. Obszar zbudowany jest ze skał wapiennych stanowiących obrzeże mezozoiczne Gór Świętokrzyskich, z utworów środkowej i górnej jury oraz skał kredowych, cechuje się znacznymi wyniosłościami, schodzącymi stromymi krawędziami w dolinę rzeki. Dolina ma w większości rozległą równinę zalewową z licznymi śladami porzuconych meandrów oraz jedną terasę zalewową. W starorzeczu Kamiennej znajdują się liczne wywierzyska – źródła obfite w wodę powstające w skałach wapiennych. Towarzyszą jej liczne starorzecza, zastoiska, oraz ujścia mniejszych odpływów. W dolinie dominują rozległe ekstensywnie użytkowane łąki o zmiennym uwilgotnieniu, a także łęgi, zarośla wierzbowe, trafiają się także torfowiska niskie. Krawędzie i zbocza doliny zajęte są przez dobrze wykształcone murawy kserotermiczne. Od północnego przełomu Kamienna skręca w kierunku północnym i wpada do Wisły. Obszar dodatkowo urozmaicają wydmy i liczne leje krasowe. Powierzchnia wynosi 2731,88 ha, z czego 2667,74 ha znajduje się na terenie powiatu ostrowieckiego. Dolina Kamiennej stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze krajowej. Ogółem stwierdzono tu występowanie 13 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika i Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 42% obszaru. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne, łąki o różnym stopniu uwilgotnienia, grądy oraz starorzecza. Na różnego typu murawach kserotermicznych występuje wiele rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków, np. turzyca stopowata *Carex pediformis*, ostnica powabna *Stipa pulcherrima*, ostnica Jana *Stipa joannis*, kosaciec bezlistny *Iris aphylla*. Stwierdzono występowanie jednego gatunku - obuwik pospolity *Cypripedium calceolus* z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej. Ostoja posiada także znaczne walory krajobrazowe,

zwłaszcza w odcinkach przełomowych doliny Kamiennej z licznymi odsłonięciami skalnymi, jaskiniami oraz głębokimi wąwozami. Obszar odznacza się zróżnicowaną i bogatą roślinnością. Związane jest to z dużym urozmaiceniem podłoża skalnego, rzeźby, gleb, a także działalnością ludzką. Na siedliskach oligotroficznych, piaszczysto-ilastych dominują świeże bory sosnowe i bory mieszane. Na glebach lessowych, zwłaszcza na zboczach doliny Kamiennej zachowały się fragmentarycznie żyzne grądowe lasy liściaste z rzadkimi i prawnie chronionymi roślinami takimi jak: tojad mołdawski *Aconitum moldavicum*, tojad dzióbaty *Aconitum variegatum*, ułudka leśna *Omphalodes scorpioides*, groszek wschodniokarpacki *Lathyrus laevigatus*. Dużą wartość przyrodniczą przedstawiają rezerwaty leśne Modrzewie, Ulów, Lisiny Bodzechowskie. Ostoja jest niezbędna dla ochrony siedlisk zwłaszcza: dobrze zachowanych w skali kraju muraw kserotermicznych, w tym szczególnie naskalnych oraz ostnicowych, z wieloma cennymi i zagrożonymi gatunkami oraz zbiorowisk grądowych z rzadkimi gatunkami oraz niewielkich fragmentów łęgowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych. Atrakcyjność obszaru podnosi zdecydowanie fakt, iż występuje tu jedna z najliczniejszych i dosyć stabilnych w Polsce populacji gatunku naturowego – obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*. Obszar ma duże znaczenie dla ochrony jedenastu gatunków zwierząt z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej. Występują tutaj: mopek *Barbastella Barbastellus*, nocek duży *Myotis myotis*, bóbr *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, kumak nizinny *Bombina bombina*, boleń *Aspius aspius*, trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, modraszek telejus *Maculinea teleius*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* i pachnica dębowa *Osmoderma eremita*. Dla pachnicy dębowej *Osmoderma eremita* planowana ostoja jest szczególnie ważna gdyż chroni ona dwa bardzo dobrze zachowane stanowiska o naturalnym charakterze (Lisiny Bodzechowskie i Ulów). Podobne znaczenie omawiana ostoja będzie miała dla nocka dużego *Myotis myotis* mającego w Rudzie Kościelnej kolonię rozrodczą liczącą około 300tu osobników. Natomiast Tutejsze populacje kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej charakteryzują się dużą liczebnością i naturalnością zajmowanych środowisk (starorzecza). W Dolinie Kamiennej występują zróżnicowane warunki hydrologiczne a także hydrogeologiczne. Kamienna oddziela utwory wapieni jurajskich występujące na północy od występujących na południu lessów co powoduje, że siedliska wykształcone lewo i prawobrzeżne są odmienne pod względem warunków ekologicznych. Naturalny charakter rzeki i występujące rozlewiska na utworach węglanowych wapieni jurajskich znajdujące się pomiędzy Ostrowcem a Ćmielowem stanowią

dogodne siedliska dla występowania mięczaków. Na płaskiej powierzchni spokojny nurt rzeki utrwalił drobne oczka wodne i dominujące zawodnione rozlewiska z turzycami i pałką wodną. Są to bardzo dobre warunki dla takich gatunków jak poczwarówka zwężona *Vertigo angustior* i poczwarówki jajowatej *Vertigo moulinsiana*. Dolina Kamiennej jest miejscem lęgów rzadkich gatunków ptaków: orlika krzykliwego *Aquila pomarina*, krwawodzioba *Tringa totanus*, kszyka *Gallinago gallinago*, derkacza *Crex crex* i wodnika *Rallusa quaticus*. Na otaczających dolinę murawach kserotermicznych licznie występuje: smukwa kosmata *Scolia hirta*, modliszka zwyczajna *Mantis religiosa* i gniewosz plamisty *Coronella austriaca*. W 2015 zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 10.08.2015 ustalono dla tego obszaru Plan Zadań Ochronnych.

Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk **Ł**ysogóry kod PLH260002

Obszar obejmuje najwyższą część Gór Świętokrzyskich – starych gór uformowanych przez wypiętrzenie kaledońskie, a potem przez orogenezę hercyńską. Osobliwością tego pasma jest obecność podszczytowych rumowisk głazów kwarcytowych z okresu kambryjskiego, nazywanych gołoborzami, nieporośniętych przez florę naczyniową. Powierzchnia obszaru zajmuje 8081, 28 ha, z czego w powiecie ostrowieckim znajduje się 57,42 ha. Obszar jest w około 90% porośnięty przez lasy, w większości są to lasy jodłowo-bukowe. Mniej liczne są bory sosnowe i mieszane, z udziałem dębu. W niższych położeniach spotyka się grądy, a w miejscach o właściwych warunkach wodnych, bory wilgotne i bagienne a także olsy. Lasy charakteryzują się znacznym stopniem naturalności, czy wręcz pierwotności, choć niektóre fragmenty drzewostanów mają dość znacznie zmieniony skład gatunkowy i zniekształconą strukturę, co jest efektem prowadzonej tu wcześniej gospodarki leśnej lub niewłaściwych sposobów ochrony (w takich przypadkach obserwuje się jednak spontaniczne procesy renaturalizacyjne). Na terenie ostoi znajdują się także małe enklawy łąk i pastwisk oraz siedlisk kserotermicznych. W obszarze stwierdzono obecność trzynastu typów siedlisk z Załącznika i Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Występują tu rzadkie zespoły roślinne, m.in. wyżynny jodłowy bór mieszany *Abietetum polonicum*, czy bór mieszany jodłowo-świerkowy *Abieti-Piceetum* i dolnoreglowy świerkowy bór na torfie *Bazzanio-Piceetum*. Znajdują tu swoją ostoję bogate zbiorowiska mszaków i porostów na gołoborzach oraz występuje jedno z największych stanowisk modrzewia polskiego *Larix decidua subsp. polonica* (interesującego taksonu uważanego za endemiczny) na Chełmowej Górze. Flora roślin naczyniowych jest

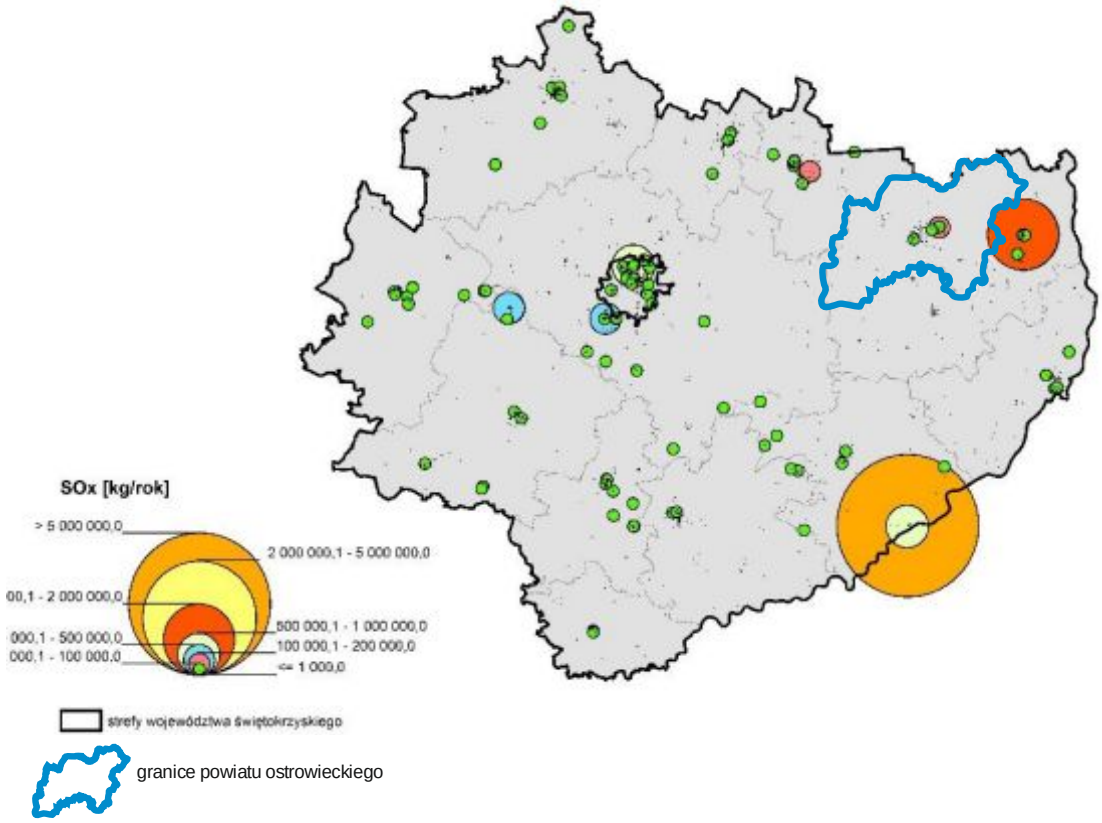
bogato reprezentowana i liczy ok. 700 gat., wśród których znalazły się gatunki zagrożone w skali kraju, rzadkie, lub prawnie chronione. Stwierdzono tu występowanie ok. 4000 gatunków bezkręgowców (przypuszczalnie rzeczywista ich liczba jest znacznie większa), w tym wiele unikatowych i reliktowych – reliktów późnoplejstoceńskich i wczesnoholoceńskich (np. chrząszcz *Orithales serraticornis*) oraz reliktów siedliskowych lasów pierwotnych (np. chrząszcze: wynurt *Ceruchus chrysomelinus*, *Ampedus melanurus*, zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*). Znane są także rzadkie gatunki kserotermiczne (np. pająk gryziel stepowy *Atypus muralis*). Łącznie w obszarze występuje 18 gatunków ptaków z Załącznika i Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 11 gatunków kręgowców i 10 gatunków bezkręgowców z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Spośród tych ostatnich dwa gatunki chrząszczy znane są z terenu ostoi na podstawie danych z lat 50. XX wieku (*Rosalia alpina*, *Boros schneideri*), jednak ze względu na ich trudną wykrywalność i występowanie w obrębie ostoi odpowiadających im siedlisk (makro- i mikrobiotopów rozwoju), nie jest wykluczone ich występowanie. Na terenie ostoi Łysogórskiej wykształciły się dobre populacje skójki gruboskorupowej *Unio crassus* szczególnie cenne z uwagi na naturalny charakter. W Łysogórach ustalono występowanie 72 gatunków ślimaków lądowych, co stanowi 72% gatunków lądowych występujących w Górach Świętokrzyskich. Do gatunków rzadkich należą *Vestia elata*, *Semilimax cotulai*, *Chondrula tridens, Cecilioides acicula* i ślimak żółtawy *Helix lutescens*, a także gatunki wskaźnikowe Valloniaeniensi i *Cochlicopa nitens*. Na odsłonięciach dolomitów dewońskich w Skarpie Zapusty oraz w rezerwacie Wąwóz w Skałach występują bogate zespoły ślimaków lądowych. Ze względu na występującą tendencję dotyczącą zmniejszenia liczebności występujących gatunków powierzchnie węglanowe wymienionych odsłonięć mają znaczenie refugiów malakofauny w Łysogórach. Szczególne znaczenie w ostoi Łysogóry mają stanowiska występowania skójki gruboskorupowej w rzekach o naturalnym górskim charakterze.

Powietrze atmosferyczne

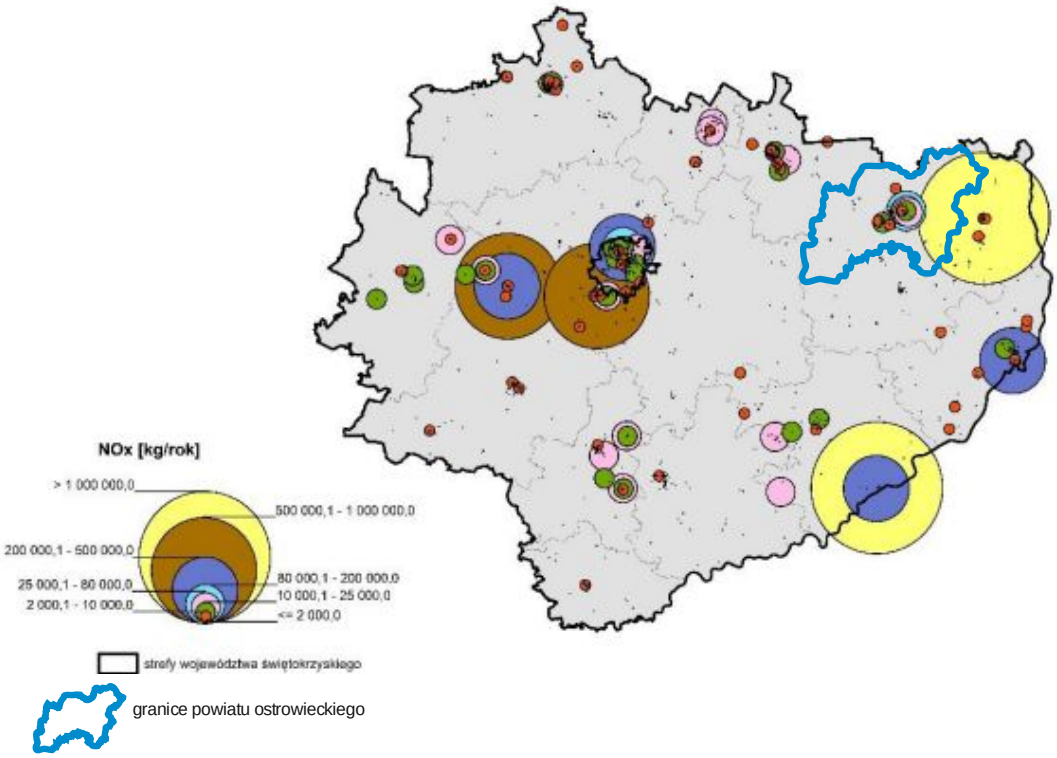
Jakość powietrza na danym obszarze kształtowana jest głównie przez emisję zanieczyszczeń ze źródeł energetycznych. Dotyczy to emisji ze źródeł przemysłowych (emisja wysoka) oraz ze źródeł komunalnych (niska emisja). Parametry emisji wysokiej są dobrze kontrolowane, natomiast kontrola emisji niskiej dopiero w ostatnim czasie jest praktykowana. Istotnym czynnikiem głównie na terenach zurbanizowanych jest transport.

Istotny wpływ na poziom zanieczyszczenia powietrza obok wielkości i rodzaju emisji mają warunki topograficzne oraz czynniki meteorologiczne panujące w danym okresie na monitorowanym obszarze. Wpływają one na procesy fizykochemiczne zachodzące w atmosferze, a także oddziałują na wielkości emisji wybranych zanieczyszczeń.

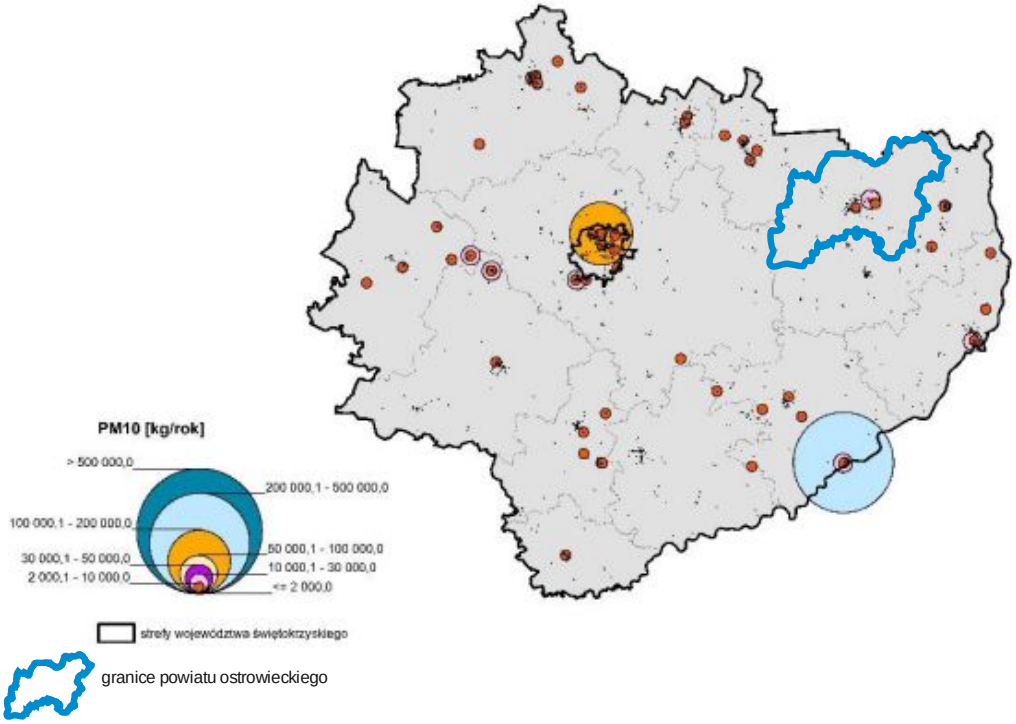
Na terenie powiatu ostrowieckiego stan jakości powietrza monitorowany jest w oparciu o stację pomiarową tła miejskiego zlokalizowaną na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego (Ostrowiec Świętokrzyski, MOBILNA). Na stacji dokonywany jest pomiar BaP(PM10), CO, O_3, PM10, PM2.5, SO_2

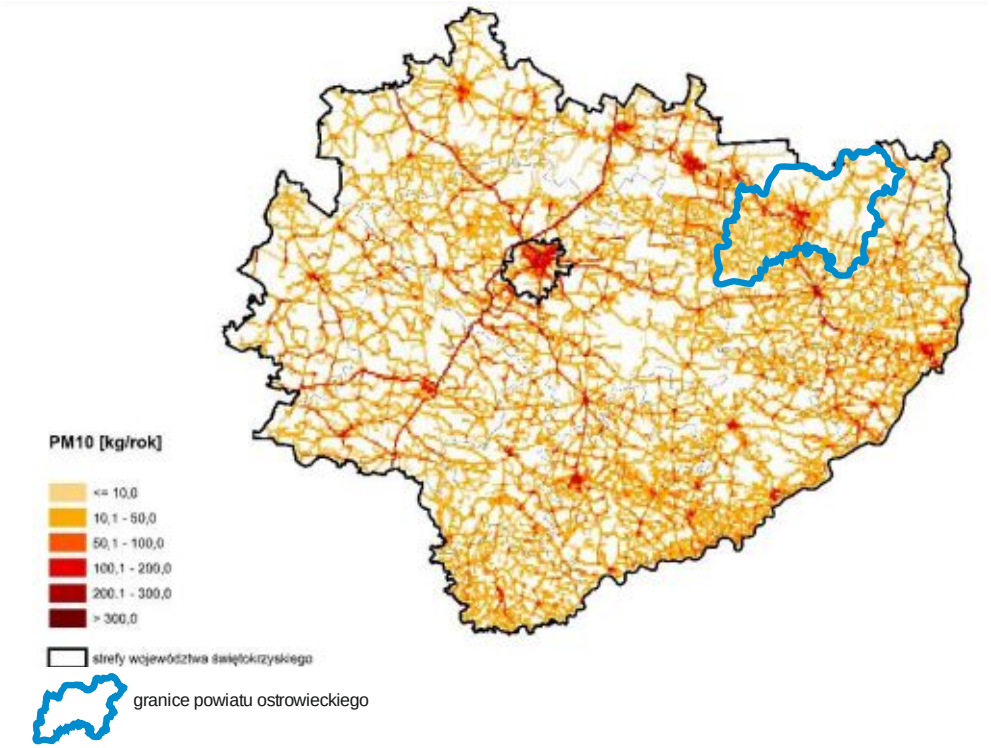
Rysunek 13 Rozmieszczenie oraz ładunki emisji SOX ze źródeł punktowych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE)

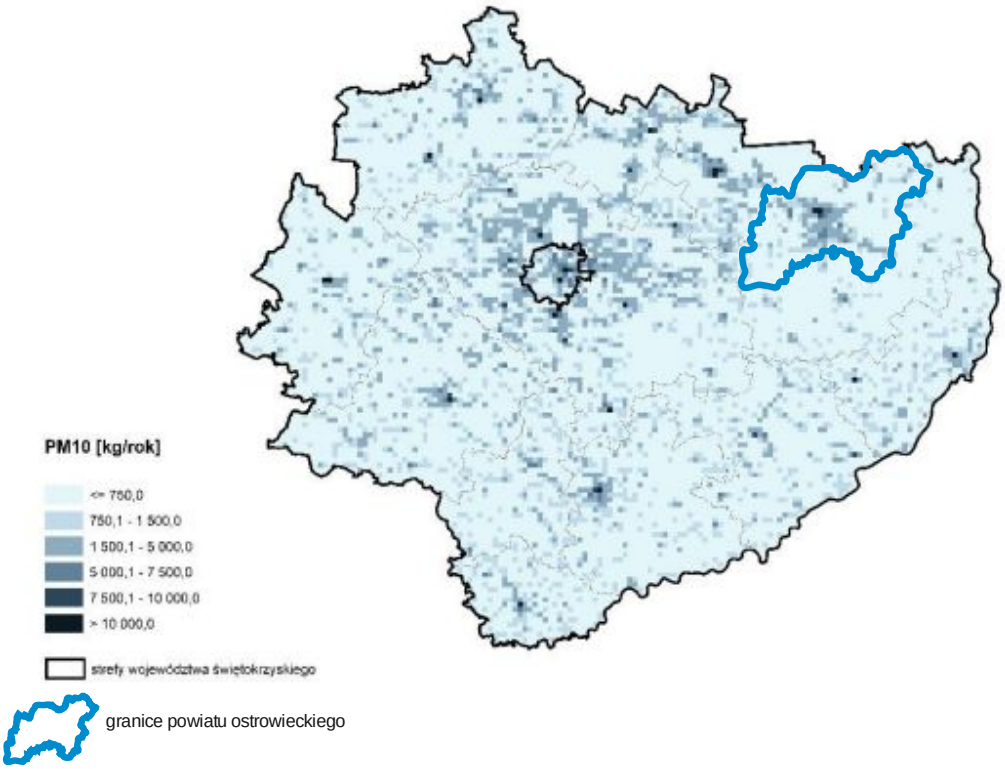
Rysunek 14 Rozmieszczenie oraz ładunki emisji NOX ze źródeł punktowych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE)

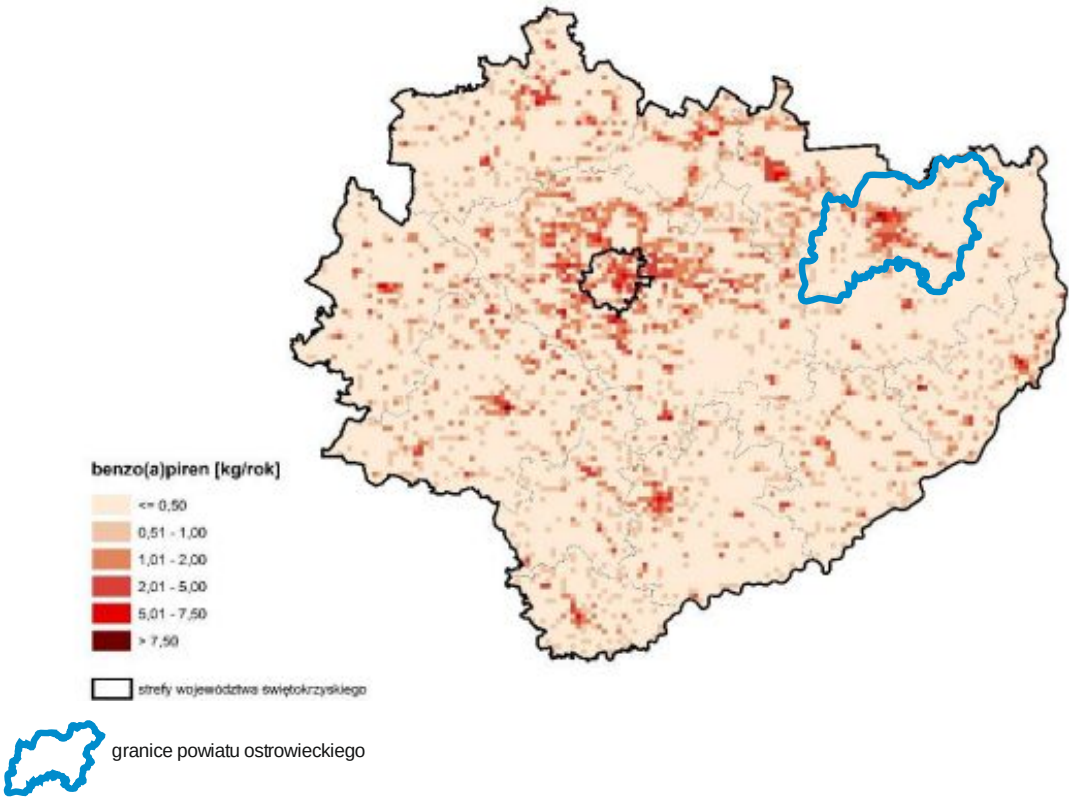
Rysunek 15 Rozmieszczenie oraz ładunki emisji pyłu PM10 ze źródeł punktowych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE)

Rysunek 16 Rozmieszczenie oraz ładunki pyłu PM10 ze źródeł komunikacyjnych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE)

Rysunek 17 Rozmieszczenie oraz ładunki pyłu PM10 ze źródeł komunalno-bytowych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE)

Rysunek 18 Rozmieszczenie oraz ładunki B(a)P ze źródeł komunalno-bytowych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE)

W klasyfikacji stref dla kryterium ochrony zdrowia powiat ostrowiecki wchodzi w skład strefy świętokrzyskiej. Na podstawie oceny rocznej strefę świętokrzyską określono jako A dla C_6H_6, NO_2, SO_2, CO, PM10, O_3 (dla poziomu docelowego)oraz Pb, As, Cd, Ni w pyle zawieszonym PM10. Również dla kryterium poziomu dopuszczalnego oraz poziomu docelowego pyłu zawieszonego PM2,5 strefę zakwalifikowano jako A1. W wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi, strefę świętokrzyską przyporządkowano do klasy C z uwagi na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Dla kryterium poziomu celu długoterminowego ozonu strefa świętokrzyska została zaklasyfikowana jako D2.

Jakości powietrza na terenie powiatu ostrowieckiego definiują nie tylko miejscowe emisje, ale i zanieczyszczenia pochodzące z zewnątrz, szczególnie z powiatów starachowickiego i skarżyskiego. Jako główne źródła zanieczyszczenia powietrza można wymienić:

- źródła energetyczne – energetyka zawodowa (Miejska Energetyka Cieplna Sp. z o.o. w Ostrowcu Świętokrzyskimi inne lokalne kotłownie),
- przemysłowe (CELSA „Huta Ostrowiec" Sp. z o.o. i inne),
- niska emisja (gospodarstwa indywidualne – szczególnie w okresie zimowym),
- komunikacyjne źródła zanieczyszczeń,
- emisja niezorganizowana – wprowadzanie zanieczyszczeń bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celów środków technicznych.

Stan jakości powietrza atmosferycznego w powicie ostrowieckim opisują dane zawarte w tabelach 5- 6 (na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok).

Tabela 5 Wynikowe klasy dla strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Strefa	KLASA STREFY											
Strefa Świętokrzyska	SO2	NO2	C6H6	CO	PM10	Pb	AS	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5	O3
	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1	A

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2020

Tabela 6 Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów parametrów jakości po na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi dla stacji SkOstrOsSlonMOB Ostrowiec Świętokrzyski MOBILNA strefa świętokrzyska PL2602

Parametr	Typ pomiaru	Kompletność [%]	Średnia	Max
SO_2 [µg/m^3]	automatyczny	98	0	13 (4 maks. (S24))
CO [mg/m^3]	automatyczny	97	-	3 (S8max)
O_3 [µg/m^3]	automatyczny	97	-	2 (S8 max/d)
PM10 [µg/m^3]	automatyczny	98	25	42
PM2.5 [µg/m^3]	automatyczny	98	20	-
benzo(a)piren w pyle PM10 [ng/m^3]	automatyczny	98	5	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2020

Przeprowadzone w 2020 roku pomiary ma terenie stacji automatycznej w Ostrowcu Świętokrzyskim wskazują na przekroczenia dopuszczanych norm wyznaczonych dla ochrony zdrowia ludzi dla O3 oraz benzo(a)pirenu w pyle PM10. Przekroczenia dla wymienionych parametrów były notowane również w pozostałych stacjach monitoringowych na terenie województwa świętokrzyskiego.

Gleby i powierzchnia ziemi

Gleba jest jednym z najważniejszych komponentów ekosystemów miejskich, w związku z tym, właściwe zarządzanie zasobami glebowymi jest kwestią kluczową dla zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich [Gąsiorek za 2019 Li G. i in. 2018]. W powiecie ostrowieckim dominują gleby klas średnich (III – IV), które stanowią ok. 56% ogółu. Gleby bardzo dobre, dobre i średnie stanowią około 77% powierzchni gruntów całego powiatu. W gminie Waśniów oraz częściowo na terenie gminy Ćmielów i Bodzechów występują gleby dobre i bardzo dobre. Gleby słabsze występują natomiast na obszarze północno – zachodnim tj. w gminach: Bałtów, Kunów, części gminy Bodzechów i Ćmielów. Wśród tych gleb dominują gleby wytworzone z lessów, które charakteryzują się dobrymi właściwościami fizycznymi i mają dużą wartość rolniczą. Warunki te połączone z łagodnym klimatem sprzyjają rozwojowi rolnictwa. Spośród upraw dominują zboża (głównie pszenica). Powszechnie uprawiane są również: jęczmień, buraki cukrowe, ziemniaki i gryka. Grunty orne najsłabsze (klasy VI) kwalifikuje się przede wszystkim do zalesiania, zaś grunty słabe (V klasy) znajdujące się na pograniczu klasy VI powinny być zalesiane ze względu na małą produktywność i dużą podatność na degradację.

Urbanizacja obszarów miejskich związana z postępującym rozwojem miast jako złożonego antropogenicznego ekosystemu, wiąże się silnymi elementów środowiska w tym pokrywy glebowej (Zimny 2005). Gleba jest ważną częścią ekosystemów miejskich i ma bezpośredni oraz pośredni wpływ na jakość środowiska obszarów miejskich (Yang i in. 2011). Na terenie miast pokrywę glebową stanowią silnie przekształcone gleby: urbanoziemy, natomiast w obrębie miejskich ogrodów działkowych – hortisole (gleby o bogatym poziomie akumulacyjnym, sztucznie kształtowanym przez człowieka (Zajecka, Świercz 2020).

Klimat akustyczny

Prawnymi kryteriami oceny warunków akustycznych środowiska są wartości dopuszczalne poziomów dźwięku, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska

w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z dnia 22 stycznia 2014r, poz. 112). Warunki akustyczne środowiska są kształtowane głównie przez:

- poziom urbanizacji terenu
- liczbę mieszkańców
- długość i charakter dróg
- długość, znaczenie, stan techniczny linii kolejowych
- obecność na danym obszarze obiektów szczególnie uciążliwych pod względem klimatu akustycznego np. lotnisk i przemysłu.

Monitoring klimatu akustycznego na danym terenie odbywa się poprzez realizację map akustycznych, których obowiązek sporządzenia warunkuje postanowienie Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. Urz. WE L 189 z 18.07.2002, str. 12), które zostały wprowadzone do przepisów prawa krajowego. Artykuł 117 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2018, poz. 799) nakłada obowiązek dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny w formie map akustycznych dokonuje co 5 lat obowiązkowo:

- starosta – dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy (art. 118 ust. 1 ustawy - Poś)
- zarządzający drogą, linią kolejową lub lotniskiem zaliczonymi do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, dla terenu, na którym eksploatacja obiektu może powodować przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (art. 179 ust. 1 ustawy - Poś).

Tereny poza aglomeracjami objęte mapowaniem akustycznym o których mowa w art. 179 ustawy - Poś definiuje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie dróg, linii kolejowych i lotnisk, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, dla których jest wymagane sporządzanie map akustycznych, oraz sposobów określania granic terenów objętych tymi mapami (Dz. U. 2007 Nr 1, poz. 8) [Ocena stanu klimatu akustycznego Województwa Świętokrzyskiego na podstawie map akustycznych, WIOŚ, Kielce 2018].

Rysunek 19 Szkic lokalizacji odcinków dróg krajowych z wyszczególnieniem powiatu ostrowieckiego objętych opracowaniem map akustycznych wykonanych w 2018 r. dla dróg krajowych na terenie woj. **Ś**wię**t**okrzyskiego (WIO**Ś** 2018 za GDDKiA)

Zestawienie dotyczące opomiarowanych odcinków wykorzystanych do stworzenia map akustycznych przedstawione przedstawia tabela 7.

Tabela 7 Szkic lokalizacji odcinków dróg krajowych z wyszczególnieniem powiatu ostrowieckiego objętych opracowaniem map akustycznych wykonanych w 2018 r. dla dróg krajowych na terenie woj. **ś**wię**t**okrzyskiego

ID odc.	Nr drogi		Opis odcinka			
	krajowy	E	Kilometraż		**D**ługo**ść** [km]	Nazwa
			pocz. końca	pocz. końca		
13_21401	9	E371	70+765	85+641	14,876	OSTROWIEC ŚWĘZEŁ - OPATÓW
13_21505	9	E371	55+735	64+390	8,655	RUDNIK-OSTROWIEC ŚW /Boksycka/
13_21506	9	E371	64+390	69+188	4,798	OSTROWIEC ŚW. /PRZEJŚCIE 1-

						ul. Zagłoby/

Źródło: opracowanie własne na podstawie WIOŚ 2018 za GDDKiA

Tabela 8 Zestawienie liczby lokali mieszkalnych eksponowanych na hałas, liczba ludzi eksponowanych na hałas w przedziałach stref imisji dla wskaźnika LDWN i dla wskaźnika LN na terenie poszczególnych powiatu ostrowieckiego

Wskaźnik	Poziom hałasu				
	55 ÷ 60 dB	60 ÷ 65 dB	dB 65 ÷ 70	70 ÷ 75 dB	powyżej 75 dB
Liczba lokali mieszkalnych eksponowanych na hałas w przedziałach stref imisji dla wskaźnika L_{DWN}	544	287	309	212	24
Liczba osób eksponowanych na hałas w przedziałach stref imisji dla wskaźnika L_{DWN}	1593	838	920	613	66
Liczba lokali mieszkalnych eksponowanych na hałas w przedziałach stref imisji dla wskaźnika L_N	457	271	287	138	1
Liczba osób eksponowanych na hałas w przedziałach stref imisji dla wskaźnika L_N	1332	796	857	388	3

L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 600 do godz. 1800), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 1800 do godz. 2200) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22 00 do godz. 600).

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (przedział czasu od godz. 2200 do godz. 600).

Źródło: opracowanie własne na podstawie WIOŚ 2018

Przeprowadzone badania skazują że najwięcej lokali oraz osób narażonych jest na hałas w przedziale 55-60 dB będący najniższym z przedziałów przekroczeń norm hałasu dla tego wskaźnika. Powiat ostrowiecki nie odstaje wynikami pomiarów od pozostałych powiatów województwa świętokrzyskiego.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

W Prognozie odziaływania na środowisko Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego 2030+ należy przewidzieć skutki zmian środowiska także w przypadku zaniechania realizacji Strategii. Analizowany dokument strategiczny nie dotyczy bezpośrednio zakresu związanego z ochroną środowiska, ale w swoich założeniach odnosi się do tego obszaru. Scenariusz rozwojowy związany z brakiem realizacji Strategii nie oznacza zasadniczo braku realizacji ujętych w niej wszystkich przedsięwzięć. Oznacza przede wszystkim zmniejszenie zdolność instytucji powiatowych do realizacji działań w sposób uporządkowany
i logiczny, w tym wpisujący się w potrzeby rozwojowe.

Brak uchwalonej Strategii ogranicza możliwości finansowania wielu projektów i inwestycji, zwłaszcza tych odciążających budżet powiatu poprzez dofinansowania z zewnętrznych źródeł. Może wystąpić zatem brak wykorzystania synergii współpracy dla kreowania pozytywnych zmian, w tym również w wymiarze środowiskowym. Warto jednocześnie zwrócić uwagę, że szczególne kompetencje struktur powiatu ostrowieckiego dotyczą kwestii kształtowania rynku pracy (m. in. działalność PUP), edukacji poziomu ponadpodstawowego, pomocy społecznej, administracji, jak też komunikacji (drogi powiatowe). Zagadnienia związane z ochroną środowiska ograniczają się głównie do roli nadzorczej i moderującej, co może mieć znaczenie w realizacji działań transformacji węglowej. Brak realizacji Strategii w odniesieniu do wyżej wymienionego wymiaru może wpływać przede wszystkim na poziom współpracy i synergii różnych obszarów funkcjonowania przestrzeni powiatu ostrowieckiego.

Analiza i ocena przewidywanych i znaczących oddziaływań na środowisko wraz z PROPOZYCJAMI MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH

Ze względu na ogólny charakter *Strategii...* oraz długoletnią perspektywę realizacji, dla oceny potencjalnego wpływu na środowisko zidentyfikowano możliwe przedsięwzięcia, które mogą wchodzić w zakres realizacji. Ponieważ w trakcie jego realizacji może nastąpić postęp

technologiczny w zakresie rozwiązań poszczególnych typów przedsięwzięć, stosując zasadę przezorności, za podstawę do analizy oddziaływania na środowisko przyjęto obecnie stosowane technologie.

Zgodnie z Rozporządzeniem *Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko dokonano wstępnej oceny oddziaływania na środowisko Dz. U. z 2019 r, poz. 1839)* zidentyfikowano potencjalne rodzaje przedsięwzięć (w ramach kluczowych działań), jakie mogą znacząco oddziaływać na środowisko (zawsze lub potencjalnie). Przedsięwzięcia te zaznaczono w tabelach o numerach od 9 do 17. Jednoczenie w tabelach wskazano pozytywne lub neutralne oddziaływanie na środowisko (jeśli takie wystąpiło). Planowane w ramach strategii przedsięwzięcia analizowano w oparciu o główne problemy i zagrożenia wyznaczone dla poszczególnych zasobów przyrody (Program ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 (Kielce 2015r). Cele strategiczne i operacyjne wymienione w *Strategii* mają charakter bardzo ogólny i wyznaczają ramy zaplanowanych działań rozwojowych, z których wprost nie wynikają inwestycje o znaczącym lub potencjalnym oddziaływaniu na środowisko. Dlatego w ramach prowadzonej prognozy oddziaływania na środowisko uwzględniono inne założenia i działania wynikające z dostępnych dokumentów strategicznych rozwoju regionu, głównie: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, Program małej retencji Województwa Świętokrzyskiego oraz posłużono się danymi przekazanymi przez gminy wchodzące w skład powiatu ostrowieckiego.

Różnorodność biologiczna (zwierzęta, rośliny oraz obszary chronione)

GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA

Program ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 (Kielce 2015) zdefiniował problemy i zagrożenia w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych:

- Brak zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony lub planów zadań ochronnych dla części obszarów objętych ochroną obszarową

- Zanikanie siedlisk (w szczególności nieleśnych i hydrogenicznych) na skutek zmian klimatycznych, zmian przeznaczenia gruntów oraz niepodejmowania działań zapobiegawczych. Odnosi się to głównie do zaniechania ekstensywnego użytkowania zbiorowisk półnaturalnych (tradycyjne wykaszanie i wypas), skutkiem czego jest naturalna sukcesja roślinności krzewiastej i drzewiastej
- Niewystarczające wsparcie i promocja rolnictwa ekologicznego i ekstensywnego, sprzyjającego zachowaniu siedlisk łąkowych
- Zmiany w reżimie hydrologicznym prowadzące do obniżenia zwierciadła wód gruntowych
- Fragmentacja korytarzy migracyjnych, zapewniających łączność ekologiczną z biotopami gatunków na skutek wycinki drzew i krzewów wzdłuż drogi i cieków w trakcie prac związanych z ich konserwacją lub modernizacją, a także zadrzewień śródpolnych.
- Niedostateczny udział martwego drewna w siedliskach leśnych
- Ekspansja gatunków inwazyjnych i obcych geograficznie
- Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk poprzez presję zabudowy związaną z brakiem dokumentów planowania przestrzennego.
- Intensyfikacja i rozproszenie wiejskiej i podmiejskiej zabudowy na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo (niektóre fragmenty parków krajobrazowych, bezpośrednie otoczenie zbiorników wodnych, panoramy i osie widokowe cennego krajobrazu kulturowego i historycznego)
- Potencjalna eksploatacja surowców mineralnych (część udokumentowanych złóż znajduje się na obszarach cennych przyrodniczo objętych ochrona prawną lub z nimi sąsiadujących)
- Presja na drożność korytarzy ekologicznych (zwarta zabudowa oraz liniowe elementy infrastruktury drogowej i kolejowej)
- Zanikanie terenów zieleni z terenów zabudowanych
- Choroby i zanikanie populacji zapylaczy na skutek prowadzenia upraw monokulturowych oraz zmniejszenia powierzchni łąk użytkowanych ekstensywnie i ogrodów przydomowych.

W tabeli nr 9 dokonano syntetycznej oceny charakteru i istotności oddziaływania Strategii na elementy przyrodnicze na poziomie celów operacyjnych, z uwzględnieniem wyszczególnionych kluczowych kierunków działań.

OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Tabela 9. Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na różnorodność biologiczna (zwierzęta, rośliny oraz obszary chronione)

L.p.	Obszar Strategiczny	Cel Strategiczny	Cele operacyjne
1.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego	Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu.
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych; • Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych); • Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu; • Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy; • Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy.			
OCENA WPŁYWU NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społeczno-rozwojowego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na różnorodność biologiczną. W ramach szeroko pojętej edukacji i wzrostu kompetencji mieszkańców można oczekiwać efektów pośrednich związanych z podniesieniem świadomości ekologicznej mieszkańców.			
2.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Powiązany z efektywną edukacją zawodową.	Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej.
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego; • Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów; • Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej; • Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne; • Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka); • Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym; • Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu.			
OCENA WPŁYWU NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ: Pożądanym efektem kierunków działań będzie rozwój oparty o doskonalenie umiejętności i kompetencji kluczowych dla gospodarki. Istotną kwestią dla zrównoważonego rozwoju jest działanie związane ze			

wsparciem i promocją rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej. Rolnictwo ekologiczne jako typ rolnictwa bazuje na zachowaniu i wzbogaceniu żyzności gleby, faworyzując jednocześnie gatunki rośliny i zwierzęta odporne na choroby. System ten jest podporządkowany rytmowi procesów zachodzących w przyrodzie, w związku z czym nie zaburza równowagi ekologicznej ani nie zanieczyszcza środowiska. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO, Ottawa 1997) charakteryzuje rolnictwo ekologiczne jako całościowy system gospodarowania, wspierający różnorodność biologiczną, cykle ekologiczne i żyzność gleby. Rolnictwo ekologiczne dąży do zwiększenia różnorodności biologicznej. Wiele praktyk stosowanych w tym typie gospodarowania ma pozytywny wpływ na zróżnicowanie biologiczne (np. stosowanie nawozów naturalnych i rozbudowany płodozmian). Dlatego wsparcie i promocja zrównoważonego i ekologicznego rolnictwa będzie miała pozytywny wpływ w omawianym zakresie.

3.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego.	Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego.

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego;
- Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej;
- Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy;
- Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki.

OCENA W**PŁ**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:

Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego będzie miało pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną ponieważ zostanie uzgodniony plan ochrony dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Parku obejmujący nakazy i zakazy, które będą respektowane na terenie parku. Dla parku został opracowany dokument (Projekt planu ochrony parku kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną aktualizacja z i 2022 r. do uzgodnień i konsultacji, 2022). Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej jak również pozostałe kluczowe działania w ramach celu operacyjnego będą miały bezpośredni i pośredni wpływ na różnorodność biologiczną. Oddziaływania te będą związane z rosnąca presją turystyczną.

4.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego.	Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych;
- Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia;
- Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej;
- Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami;
- Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.

OCENA WP**Ł**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:

W przypadku rozwoju turystyki spodziewane jest oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie na różnorodność biologiczną. Presja turystyczna jest związana z dostosowaniem obszaru do potrzeb turystki co może

prowadzić do wycinki drzew i zieleni, oraz zajmowaniem powierzchni biologicznie czynnych. Wpływ może dotyczyć również zaburzeń migracji zwierząt, ograniczenia wymiany osobników miedzy populacjami w związku z wpływem na przebieg istniejących korytarzy ekologicznych. Rozwój inwestycji liniowych takich jak infrastruktura drogowa może w szczególności przyczynić się do zmniejszenia drożności korytarzy ekologicznych szczególnie w przypadku grodzenia dróg kołowych lub linii kolejowych związanych z infrastrukturą turystyczną oraz zwiększenia śmiertelności poprzez bezpośrednie kolizje. Oddziaływanie może objawiać się również stresem zwierzyny wynikającym z uciążliwego hałasu lub sztucznego oświetlenia, co może przełożyć się na zaburzenia rozrodu i dalsze utrzymanie populacji. Jak wykazały badania prowadzone w obszarach turystycznych częstym zjawiskiem jest rosnący hałas wzdłuż szlaków turystycznych i tras komunikacyjnych. Ma to bezpośredni wpływ na płoszenie zwierząt i zakłócanie ich rytmu lęgowego. Zagrożeniem może być również niekontrolowane przemieszczanie się turystów i związane z tym wydeptywanie roślinności i płoszenie zwierząt. W wyniku rozwoju ruchu turystycznego może dojść do wytworzenia sztucznej bariery ekologicznej dla przemieszczania się fauny. Przyczynia się to do fragmentacji siedlisk, proporcjonalnej do gęstości szlaków. Innym problemem może być zawlekanie roślin synantropijnych. Jest to szczególnie zauważane podczas wwożenie na teren turystyczny materiałów obcego pochodzenia, np. piasku przeznaczonego na remont szlaków. Gatunki takie mogą doprowadzić do wyparcia rodzimej flory.

5.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym;
- Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym;
- Wspieranie klubów i organizacji sportowych;
- Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej;
- Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.

OCENA WP**Ł**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:

Kluczowe działania w głównej mierze dotycząc rozwoju sportu i rekreacji w oparciu o dostosowanie i wykorzystywanie już istniejących kompleksów sportowych, co nie będzie warunkowało bezpośredniego i pośredniego wpływu na bioróżnorodność. Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym może przyczynić się do wydeptywania roślin lub niszczenia roślinności spowodowanej intensyfikacją ruchu turystycznego. Obszar ten znajduje się w obszarze chronionego krajobrazu Doliny Kamiennej, dlatego wszystkie działania na tym obszarze powinny być zgodne z założeniami ochrony i respektować zakazy ustalone dla parku na mocy uchwały NR XXXV/617/13 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 23 września 2013 r. dotyczącej wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej.

6.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie;
- Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim;
- Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny";
- Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie.

OCENA WP**Ł**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:
Parki linowe nie są klasyfikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wobec czego ich realizacja nie wymaga przeprowadzenia postępowania w zakresie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, natomiast właściwy organ wydający decyzje i pozwolenia, w tym zakresie powinien rozważyć wpływ takiej realizacji na obszar Natura 2000. W pobliżu planowanej inwestycji znajduje się obszar Doliny Kamiennej PLH260018. Przypuszcza się że oddziaływanie poprzez podjęcie stosownych działań zapobiegawczych i ochronnych nie będzie negatywnie wpływać na przedmiot ochrony.
Na terenie obszaru Natura 2000 zlokalizowany jest również Projekt *Utworzenie szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny"* leży w granicach obszaru Natura 2000 Krzemionki PLH260024 nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 oraz na przedmioty ochrony

7.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu;
- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej;
- Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych;
- Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego;
- Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego;
- Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych;
- Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych;
- Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska;
- Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych.

OCENA WP**Ł**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:
Wymienione kierunki działań wymienione w tym celu operacyjnym będą miały pośredni lub bezpośredni pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną ponieważ obejmują działania i wspierają praktyki związane z poprawą jakości środowiska.
W przypadku doboru kierunku rekultywacji terenów zdegradowanych należy wziąć pod uwagę najbardziej korzystny wariant związany z zachowaniem bioróżnorodności i dostosowaniem do panujących warunków środowiskowych, co jest szczególnie ważne na terenach prawnie chronionych i cennych przyrodniczo. Racjonalne prowadzony proces rekultywacji podniesie walory przyrodnicze terenu zdegradowanego.
Istotny wpływ na środowisko może mieć budowa zbiorników retencyjnych przewidziana w miejscowościach Ćmielów-Podgrodzie, Brzustowa oraz Bałtów. Z doświadczeń ostatnich lat w zakresie poszukiwań bliskich naturze metod poprawy struktury bilansu wodnego jest zwiększenie i odbudowa zdolności retencyjnej zlewni rzecznych. W odróżnieniu od magazynowania wody w zbiornikach, dla celów bezpośredniego zużycia, zadaniem rozwoju małej retencji jest zwiększenie możliwości gromadzenia wody w miejscu powstania zasobów tj. punktowego lub obszarowego zatrzymania wody z opadów atmosferycznych, zwiększenia retencji dolin rzecznych i zbiorników powierzchniowych, związanych

z naturalnymi wypływami wód podziemnych, co oznacza że z punktu widzenia hydrologicznego i gospodarczego zbiorniki małej retencji są pożądane i wpisane w założenia programu Małej Retencji dla Województwa Świętokrzyskiego (2006). Natomiast każda budowa zbiornika retencyjnego musi być poprzedzona szczegółowymi badaniami środowiskowymi oraz inwentaryzacją przyrodnicza, ponieważ jest dużym przedsięwzięciem mogącym mieć pośredni i bezpośredni negatywny wpływ na różnorodność biologiczną, chronione gatunki roślin, grzybów i zwierząt, siedliska przyrodnicze oraz obszary chronione może wiązać się z wystąpieniem negatywnych oddziaływań. Analizując proponowanej w ramach Strategii inwestycje mogące w znaczący sposób na etapie planowania nie wskazano żeby miały one bezpośredni negatywny wpływ na obszary chronione w tym obszar Jeleniewskiego Parku Krajobrazowego, Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej oraz obszarów Natura 2000. Kwestią, którą w szczególny sposób trzeba rzetelnie rozważyć jest budowa zbiornika małej retencji na terenie Ćmielowa, ponieważ rozpatrywany wariant znajduje się na terenie obszarów specjalnej ochrony Natura 2000 Dolina Kamiennej PLH260019.

Realizacja kluczowych działań związanych z rozbudową, modernizacją oraz rozwojem sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwojem infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych jest istotna z punktu widzenia ochrony środowiska i wpisana w wiele opracowań planistycznych i eksperckich, w tym w założenia programu Małej Retencji dla Województwa Świętokrzyskiego (budowa systemu kanalizacji sanitarnej w dorzeczu Kamiennej). W wyniku przeprowadzonych analiz na potrzeby *Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu szóstej aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych* stwierdzono że inwestycje wodno-kanalizacyjne są działaniem w ramach którego może wystąpić potencjalne oddziaływanie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody. Oddziaływanie to dotyczyło będzie zarówno etapu budowy nowego obiektu (oddziaływanie lokalne i krótkotrwałe) jak i etapu eksploatacji - oddziaływanie długoterminowe, związane z odprowadzaniem oczyszczonych ścieków komunalnych wylotem z oczyszczalni. Zgodnie z aktualizacją Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych na terenie powiatu ostrowieckiego nie planuje się budowy nowych oczyszczalni ścieków ale modernizację i rozbudowę już istniejących. Modernizacja oczyszczani zgodnie z wymaganiami BAT przyczyni się do zwiększenia poziomu oczyszczania ścieków i do zmniejszenia ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do odbiornika. Nie stwierdzono kolizji i oddziaływania planowanych inwestycji na obszary chronione w ramach sieci Natura 2000, natomiast każde działanie w tym zakresie powinno być poparte rzetelną analizą wpływu na bioróżnorodność i obszary chronione.

Produkcja i dystrybucja OZE planowana w ramach kluczowych działań ma być oparta o panele fotowoltaiczne montowane na dachach domów i miejscach użyteczności publicznej. Kluczowy w tym przypadku może być wpływ na ptaki. Jednym ze skutków oddziaływania paneli fotowoltaicznych na ptaki, mogą być liczne kolizje z takimi instalacjami. Panele odbijają nieboskłon lub imitują wodę, co prowadzi do masowego zderzenia przy próbie lądowania lub lotu. Zdarza się również, że ptaki drapieżne w pogoni za ofiarą, wlatują z dużą prędkością w panele, które imitują niebo. Innym zagrożeniem ze strony energetyki słonecznej jest przypadkowe wlatywanie ptaków w strefy przepływu energii słonecznej. W takich strefach, temperatura może sięgać nawet 500-800°C, przy czym pióra ptaków ulegają zniszczeniu już w temperaturze 160°C. W wyniku tak wysokich temperatur następuje śmierć lub trwała niezdolność do lotu. Panele w przeciwieństwie do turbin wiatrowych nawet gdy w danej chwili nie są używane – generują ciepło i zagrażają ptakom.

8.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych;
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców;
- Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży;
- Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na

dyskrecji, poufności i zaufaniu;
- Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom;
- Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.

OCENA WP**Ł**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:
W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na różnorodność biologiczną.

9.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych;
- Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców;
- Poprawa dostępu do mieszkań;
- Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych;
- Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.

OCENA WP**Ł**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:
Realizacja kluczowych działań zakłada wdrożenie działań miękkich, logistycznych, społecznych oraz kształtowania prozdrowotnych postaw. W przypadku działań inwestycyjnych związanych z rozbudową sieci mieszkań i infrastruktury Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim oddziaływanie na bioróżnorodność będzie dotyczyło z etapu budowy/rozbudowy nowego obiektu (oddziaływanie lokalne i krótkotrwałe). Nie przewiduje się negatywnych odziaływań na tereny chronione w tym przedmioty ochrony w ramach Natury 2000.

10.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych;
- Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej;
- Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego;
- Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych;
- Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.

OCENA WP**Ł**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:
Realizacja kluczowych działań zakłada szereg działań miękkich oraz inwestycje w zakresie dostosowania i modernizacji obecnej infrastruktury. Nie przewiduje się wpływu na bioróżnorodność w tym sieć Natura 2000. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych takich jak budowa ciągów pieszych może wystąpić krótkotrwałe oddziaływanie na etapie budowy (oddziaływanie lokalne i krótkotrwałe).

11.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych;
- Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku);
- Promocja sektora opieki nad osobami starszymi;

- Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom;
- Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań;
- Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie.

OCENA WP**Ł**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:
Realizacja kluczowych działań zakłada szereg działań miękkich oraz inwestycje w zakresie dostosowania i modernizacji obecnej infrastruktury. Nie przewiduje się wpływu na bioróżnorodność w tym sieć Natura 2000. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych takich jak budowa ciągów pieszych może wystąpić krótkotrwałe oddziaływanie na etapie budowy (oddziaływanie lokalne i krótkotrwałe). Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie nie będzie oddziaływała na obszary Natura 2000.

12.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój zarządzania strategicznego powiatem

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej;
- Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych;
- Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

OCENA WP**Ł**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:
W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie rozwoju i wsparcia na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na różnorodność biologiczną.

13.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego;
- Monitoring prac na linii kolejowej nr 25;
- Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84;
- Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych;
- Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości;
- Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych;
- Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych;
- Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9.

OCENA WP**Ł**YWU NA RÓ**Ż**NORODNO**ŚĆ** BIOLOGICZN**Ą**:
Działania inwestycyjne z zakresu budowy i rozbudowy ciągów komunikacyjnych w znaczący sposób oddziałują na środowisko, w tym bioróżnorodność. Odziaływanie może być wieloaspektowe.
Działanie bezpośrednie będzie związane potencjalnie z :
- emisją hałasu, który może powodować płoszenie gatunków wrażliwych, co doprowadzi do czasowego opuszczenia siedlisk
- usuwaniem roślinności (drzew i krzewów), co bezpośrednio przyczyni się do zmniejszania bioróżnorodności.

Na terenach zurbanizowanych działania inwestycyjne mogą prowadzić do usuwania drzew i krzewów wchodzących w skład zieleni miejskiej, gdzie dominującą rolę pełnią gatunki pospolite i niezagrożone. Drzewa będące pomnikami przyrody są chronione prawnie, natomiast usuwanie drzew i krzewów

poprzedzone jest uzyskaniem odpowiednich zezwoleń, nie zakłada się zatem sytuacji kiedy usuwane będą cenne okazy drzew. Obszary niezurbanizowane cechują się większą bioróżnorodnością, zatem w przypadku dużych inwestycji poza terenami miejskimi ryzyko wystąpienia tego oddziaływania jest nasilone. Należy również pamiętać, iż istnieje możliwość całkowitego lub częściowego odtwarzania usuniętej roślinności z terenów realizacji inwestycji. W związku z prowadzonymi pracami ziemnymi istnieje możliwość przenikania zanieczyszczeń bezpośrednio do siedlisk.

Etap eksploatacji inwestycji wiąże się z oddziaływaniem w sposób trwały lub długoterminowy, o istotnych skutkach dla bioróżnorodności, do których zaliczono:

- wystąpienie efektu barierowego – może pojawić się w przypadku wprowadzania elementów liniowych infrastruktury transportowej, które będą stanowiły barierę ekologiczną dzielącą siedliska na mniejsze części. Bariera może być spowodowana zarówno barierą fizyczną (sztuczne przekształcenia terenu - deniwelacje gruntu (nasypy, rowy, wykopy), wprowadzanie ogrodzeń ochronnych, obecność obiektów pochodzenia antropogenicznego), jak i barierą behawioralną (oddziaływania związane z ruchem pojazdów, m.in. emisje hałasu i wibracji, presja światła, zanieczyszczenie okolicznych gleb, pogarszanie warunków aerosanitarnych). Efekt barierowy będzie zróżnicowany ze względu na gatunki zwierząt, ich możliwości przemieszczania się, wymogi związane z rozrodem oraz żerowaniem. W szczególności narażone na oddziaływanie mogą być duże ssaki, które wymagają znacznych terytoriów. Analizie należy poddać również ograniczenie dostępu
  do pokarmu, kolizje zwierząt z pojazdami.
- emisje hałasu oraz światła – wystąpi na skutek eksploatacji dróg kołowych i kolejowych. Hałas może powodować płoszenie gatunków wrażliwych, co będzie prowadzić do opuszczenia siedlisk. W największym stopniu negatywne oddziaływanie będzie dotyczyć terenów poza obszarami zabudowanymi.
- emisje zanieczyszczeń - w fazie eksploatacji dróg śródlądowych może dochodzić do przenikania zanieczyszczeń w szczególności do wód i gleby, a w efekcie także do ekosystemów.
- przenikanie gatunków obcych i inwazyjnych – na skutek eksploatacji infrastruktury transportowej może dochodzić do dyspersji gatunków niepożądanych - w tym obcych oraz inwazyjnych, które przenikając do ekosystemów mogą wpływać na ich stabilność (przykładem jest zawleczenie Nawłoci wąskolistnej *Solidago graminifolia (L.) Elliott* przy terenach kolejowych, co zostało wykazane
  w licznych badaniach.

Dostępne badania monitoringowe prowadzone wzdłuż linii kolejowych nie wskazują na występowanie znaczącej bariery dla przemieszczania się większości ssaków, a śmiertelność w wyniku kolizji stanowi niewielki udział. Można wnioskować, że sporadyczne kolizje z pociągami nie stanowią zagrożenia dla dużych populacji gatunków pospolitych, natomiast śmierć osobników z gatunków rzadkich i chronionych, o małych zagęszczeniach może stanowić poważną stratę w populacji.

W przypadku inwestycji infrastrukturalnych może dojść do negatywnego oddziaływania na gatunki ptaków, co będzie wynikiem zajmowania ich siedlisk na potrzeby budowy infrastrukturę (ze szczególnym uwzględnieniem terenów lęgowych oraz żerowisk). Może to spowodować w konsekwencji: zmianę miejsc lęgowych; konieczność zmiany tras migracji, fragmentację siedlisk, osłabienie populacji na skutek pogorszenia bazy pokarmowej, wzrost śmiertelności osobników na skutek kolizji z pojazdami i wysokimi obiektami infrastruktury np. ekranami.

Inwestycje transportowe mogą negatywnie wpływać na populacje gadów i płazów. Na etapie realizacji jak i eksploatacji inwestycji mogą wywierać niekorzystne oddziaływanie. Do najistotniejszych zagrożeń należą: likwidacja siedlisk, zmiana stosunków wodnych, co może prowadzić do zaniku zbiorników rozrodczych, przecięcie tras migracji zwierząt związanej z brakiem drożności, zwiększenie śmiertelności w związku z kolizjami z samochodami i pociągami, zagrożenia wiązane z obecnością elementów infrastruktury np. studzienek odpływowych i osadników i związane z tym możliwości zaklinowania się osobników.

Rozwój infrastruktury transportowej może powodować wpływ na jedność korytarzy ekologicznych, które pełnią funkcję ochronną i rozwojową, jak również warunkują zapewnienie wymiany genetycznej między

<table>
<tr><td colspan="4">populacjami. Funkcją kluczową jest umożliwienie zwierzętom przemieszczania się w przestrzeni. Skala przemieszczania jest zróżnicowana i zależna od gatunków i może mieć charakter lokalny, dyspersyjny lub migracyjny. Ponadto korytarze ekologiczne są ważnym elementem integrującym sieć Natura 2000 dlatego istotne jest zapewnienie drożności między obszarami.
Najistotniejsze zagrożenia, które mogą dotyczyć przerwania drożności ekologicznej w systemie korytarzy ekologicznych w kontekście projektowanego Strategii dotyczą:
• wystąpienia lub natężenia efektu barierowego, na skutek występowania wprowadzania barier fizycznych i dużych powierzchni przekształconych (dróg i linii kolejowych),
• płoszenia zwierząt na skutek wystąpienia ponadnormatywnego hałasu na etapie budowy oraz w trakcie eksploatacji inwestycji;
• wycinki drzew i krzewów, w szczególności szpalerów drzew, drzew dziuplastych, a także wprowadzanie oświetlenia, co niekorzystnie może wpływać na gatunki żerujących i migrujących nietoperzy;
• zanieczyszczenie towarzyszące ciągom komunikacyjnym.
Warto nadmienić ze inwestycje infrastruktury kolejowej i drogowej planowane są poza wyznaczonymi na terenie powiatu korytarzami ekologicznymi.</td></tr>
<tr><td>14.</td><td>ZARZĄDZANIE ROZWOJEM</td><td>Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju</td><td>Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym</td></tr>
<tr><td colspan="4">KLUCZOWE DZIAŁANIA:
• Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy;
• Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier.</td></tr>
<tr><td colspan="4">OCENA WPŁYWU:

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w współpracy rozwojowej regionów. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na różnorodność biologiczną. W współpracy oczekiwać efektów pośrednich związanych z podniesieniem świadomości ekologicznej kadry zarządzającej oraz podejmowania rozwiązań i inicjatyw proekologicznych.</td></tr>
</table>

PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH

Potencjalne oddziaływania negatywne wynikające z realizacji poszczególnych celów i kierunków działań Strategii na różnorodność biologiczną, chronione gatunki roślin i zwierząt oraz sieć obszarów chronionych mogą być ograniczone do minimum przy zastosowaniu szeregu działań minimalizujących, do których zaliczono:

- Rzetelne i kompleksowe przygotowywanie dokumentacji środowiskowych przed przystąpieniem do realizacji inwestycji związanych z budową oraz rozbudową infrastruktury drogowej, kolejowej, sieci ścieżek rowerowych, zbiorników małej retencji i polderów zalewowych, instalacji OZE oraz innych inwestycji gdzie może wystąpić wpływ na bioróżnorodność i obszary chronione.
- Wybór lokalizacji dla inwestycji w przypadku kolizji z chronionymi elementami przyrody powinien być poprzedzony wykonaniem badań przyrodniczych

(inwentaryzacja i waloryzacja terenu) mających na celu stwierdzenie zaproponowaniu ewentualnych działań minimalizujących niekorzystny wpływ planowanych przedsięwzięć na środowisko przyrodnicze w odniesieniu do poszczególnych elementów ochrony. Istotnym jest również przebieg korytarzy ekologicznych i troska o zachowanie ich spójności. Skutki wystąpienia negatywnych oddziaływań, w większości związanych z utrzymaniem drożności korytarzy migracyjnych zwierząt powinny być zminimalizowane poprzez wprowadzanie np. przejść dla zwierząt. Konieczne jest podjęcie odpowiednich działań ochronnych dla populacji płazów, które ze względu na rozwój infrastruktury drogowej są szczególnie zagrożone. Obowiązek wdrożenia rozwiązań ochronnych dla płazów jest obowiązkiem prawnym, gdyż wszystkie gatunki płazów podlegają ochronie na mocy prawa krajowego.

- W celu ograniczenia antropopresji, związanej z rozwojem turystyki, na obszary chronione należy zapewnić odpowiednią i dobrze oznakowaną infrastrukturę turystyczną m.in. poprzez dokładne oznakowanie szlaków i wytyczenie ruchu turystycznego poza najcenniejszymi obszarami przyrodniczymi.
- Projekty związane z gospodarką wodną i ochroną przeciwpowodziową należy poprzedzić rzetelnymi badaniami, tj. przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą oraz sporządzić rzetelną dokumentację środowiskową uwzględniającą w analizie wariantów lokalizacyjnych wszystkie konflikty i ewentualne straty przyrodnicze. W przypadku obszarów Natura 2000 jeżeli zostanie wykazany negatywny wpływ na przedmiot ochrony należy wybrać wariant alternatywny a w przypadku braku takiego wariantu odstąpić od realizacji zadania.
- W przypadku rozbudowy infrastruktury drogowej oraz kolejowej, a także w przypadku rozbudowy infrastruktury turystycznej zaleca się ograniczenie wycinki drzew i krzewów do niezbędnego minimum oraz wprowadzenie obligatoryjnych nasadzeń rekompensujących.
- Wszystkie zadania inwestycyjne powinny respektować zakazy wynikające z podanych uchwał: UCHWAŁA NR XLIX/871/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego, UCHWAŁA NR XLIX/879/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Jeleniowskiego

Obszaru Chronionego Krajobrazu, UCHWAŁA NR XXXV/617/13 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (jeżeli znajdują się w granicach podanych obszarowych form ochrony przyrody).

- Rekultywacja terenów powinna odbywać w uzgodnieniu z botanikiem i obejmować kierunki rekultywacji wspierające polepszenie stanu bioróżnorodności.
- Przy modernizacji obiektów należy zwrócić szczególną uwagę na miejsca bytowania ptaków i nietoperzy i w razie potrzeby zabezpieczyć i przenieść gniazda i stanowiska wyznaczając siedliska zastępcze. Należy również dostosować terminy prowadzonych prac do okresu rozrodu i hibernacji.

WODY

GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA

Program ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 (Kielce 2015) zdefiniował problemy i zagrożenia w zakresie ochrony wód:

- Znaczące pobory wody na cele przemysłowe oraz zmiana stosunków wodnych w wyniku eksploatacji surowców i niekontrolowane przedostawanie się zanieczyszczeń z terenów górniczych do wód powierzchniowych i podziemnych.
- Zanieczyszczenia punktowe, tj. ścieki odprowadzane do wód powierzchniowych w sposób zorganizowany systemami kanalizacyjnymi z oczyszczalni ścieków komunalnych i przemysłowych.
- Zanieczyszczenia obszarowe czyli zanieczyszczenia spływające do wód powierzchniowych wraz z wodami opadowymi z terenów rolnych i leśnych oraz z obszarów zamieszkanych, nieposiadających systemów kanalizacyjnych (znaczny udział terenów nieskanalizowanych, z dużą liczbą zbiorników bezodpływowych, z których istnieje ryzyko odprowadzania do wód i do ziemi nieoczyszczonych ścieków komunalnych.
- Zanieczyszczenia liniowe, pochodzenia najczęściej komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych i osadowych.
- Presje wynikające ze zmian morfologicznych w korytach cieków.

Tabela 10 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na wody

L.p.	Obszar Strategiczny	Cel Strategiczny	Cele operacyjne
1.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego	Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych; • Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych); • Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu; • Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy; • Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy.			
OCENA WPŁYWU NA WODY W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społeczno-rozwojowego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na wody. Powstanie nowych miejsc pracy może przyczynić się do zwiększonego poboru wódy do celów sanitarno-bytowych lub produkcyjnych. W ramach szeroko pojętej edukacji i wzrostu kompetencji mieszkańców można oczekiwać efektów pośrednich związanych z podniesieniem świadomości ekologicznej mieszkańców.			
2.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Powiązany z efektywną edukacją zawodową	Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego; • Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów; • Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej; • Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne; • Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka); • Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym; • Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu.			
OCENA WPŁYWU NA WODY: Wpływ na wody będzie wynikał z realizacji kluczowego działania związanego ze wsparciem i promocją rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej. W rolnictwie ekologicznym woda jest traktowana nie tylko jako nieodzowny element w procesie produkcyjnym, ale także jako niezbędne podłoże dla życia, które musi być chronione i wspierane poprzez racjonalne gospodarowanie. Jednym z założeń rolnictwa ekologicznego jest dążenie do zachowywania naturalnych zasobów wody, aktywnie przeciwdziałając jej odpływowi. Ponadto badania naukowe wykazały, że rolnictwo ekologiczne może wywierać pozytywny wpływ na jakość wód pitnych i na poprawienie jej			

jakości. Dlatego wsparcie i promocja zrównoważonego i ekologicznego rolnictwa będzie miała pozytywny w omawianym zakresie.

3.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego;
- Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej;
- Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy;
- Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki.

OCENA WPŁYWU NA WODY:

Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego będzie maiło pozytywny wpływ na wody z uwagi na szereg nakazy i zakazy, które będą respektowane na terenie parku w ramach planu ochrony dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Parku. Dla parku został opracowany dokument (Projekt planu ochrony parku kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną aktualizacja z i 2022 r. do uzgodnień i konsultacji, 2022). Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej jak również pozostałe kluczowe działania w ramach celu operacyjnego ma będą miały pośredni wpływ na wody. Oddziaływania te będą związane z rosnąca presją turystyczną i zwiększonym zapotrzebowaniem na wodę, co przełoży się na zwiększoną ilość odprowadzanych ścieków.

4.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych;
- Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia;
- Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej;
- Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami;
- Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA WODY:

W przypadku rozwoju turystyki spodziewane jest oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie na wody powierzchniowe i podziemne. Zwiększony ruch turystyczny warunkuje zwiększony pobór wody i odprowadzenie zwiększone ilości ścieków. Wzmożona presja turystyczna może prowadzić do odcinkowej eutrofizacji cieków wodnych. Mogą wystąpić następujące zakłócenia środowiska wodnego:

- okresowy wzrost ilość zawiesin oraz substancji biogennych,
- wzrost mętności wody,
- pogorszenie warunków tlenowych wody w zasięgu oddziaływania.

5.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym;
- Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym;
- Wspieranie klubów i organizacji sportowych;
- Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej;
- Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.

OCENA WPŁYWU NA WODY:

Kluczowe działania w głównej mierze dotycząc rozwoju sportu i rekreacji w oparciu o dostosowanie i wykorzystywanie już istniejących kompleksów sportowych, co nie będzie warunkowało bezpośredniego i pośredniego wpływu na jakość lub pobór wód.

6.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie;
- Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim;
- Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny”;
- Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie.

OCENA WPŁYWU NA WODY:

Realizacja kluczowych działań nie wskazuje na bezpośredni lub pośredni wpływ na wody podziemne i powierzchniowe.

7.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu;
- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej;
- Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych;
- Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego;
- Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego;
- Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych;
- Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych;

- Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska;
- Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych.

OCENA WPŁYWU NA WODY:

Wszystkie planowane kluczowe działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz modernizacji infrastruktury ochrony środowiska, pośrednio, wpłyną pozytywnie na wody poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię. Największą ingerencją w stan wód będzie budowa zbiorników małej retencji. Zakłócać to może cały ekosystem rzeczny/ bagienny. Ważną kwestią jest też gromadzenie osadów na dnie tych zbiorników (które mogą być zanieczyszczone). Trzeba jednak dodać, że powstawanie zbiorników wodnych w ramach małej retencji będzie miało niezaprzeczalny wpływ na stosunki wodne poprzez retencję wody i opóźnienie jej spływu. Obiekty te mają służyć zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy, co jest istotne w kwestiach środowiskowych i ekonomicznych. Pozytywny wpływ na wody oceniany jest również pod względem adaptacji do ekstremalnych zjawisk naturalnych spowodowanych zmianami klimatu. Jednakże część tych przedsięwzięć będzie się wiązała z robotami hydrotechnicznymi, w tym w korytach cieków wodnych, co może oddziaływać negatywnie w okresie budowy (ingerencja w stosunki wodne, w tym odwodnienia) oraz w eksploatacji w postaci zmiany środowiska wodnego.

Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych - przedsięwzięcia te z założenia mają służyć pozytywnemu oddziaływaniu na jakość wód, jednak w okresie budowy dojść może do niekorzystnych oddziaływań (obniżenie poziomu wód na skutek odwodnienia wykopów, zanieczyszczenie wód na skutek spływów powierzchniowych). Oczyszczalnie ścieków mogą też wpływać negatywnie na jakość niektórych rzek odbiorników ścieków oczyszczonych. Jednak ze względu na stosowanie przy modernizacji obiektów najlepszych dostępnych technik BAT wpływ ten zostanie ograniczony do minimum.

8.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych;
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców;
- Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży;
- Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu;
- Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom;
- Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.

OCENA WPŁYWU NA WODY:

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na wody podziemne i powierzchniowe.

9.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych;
- Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców;
- Poprawa dostępu do mieszkań;
- Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości

i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych; • Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.			
OCENA WPŁYWU NA WODY: Realizacja kluczowych działań zakłada wdrożenie działań miękkich, logistycznych, społecznych oraz kształtowania prozdrowotnych postaw. W przypadku działań inwestycyjnych związanych z rozbudową sieci mieszkań i infrastruktury Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim oddziaływanie na wody będzie dotyczyło etapu budowy/rozbudowy nowego obiektu (oddziaływanie lokalne i krótkotrwałe) i może być związane ze zmianą stosunków wodnych spowodowanych np. koniecznością odwodnienia terenu budowy. Użytkowanie obiektu przyczyni się do zwiększonego poboru wód podziemnych, a w konsekwencji zwiększonej ilości ścieków.			
10.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu.
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych; • Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej; • Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego; • Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych; • Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.			
OCENA WPŁYWU NA WODY: Realizacja kluczowych działań zakłada szereg działań miękkich oraz inwestycje w zakresie dostosowania i modernizacji obecnej infrastruktury. Nie przewiduje się wpływu na wody. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych takich jak budowa ciągów pieszych, prace są planowane przy już istniejących drogach przez co nie przewiduje się lokalnej zmiany stosunków wodnych.			
11.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych; • Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku); • Promocja sektora opieki nad osobami starszymi; • Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom; • Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań; • Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie.			
OCENA WPŁYWU NA WODY: Realizacja kluczowych działań zakłada szereg działań miękkich oraz inwestycje w zakresie dostosowania i modernizacji obecnej infrastruktury. Nie przewiduje się wpływu na wody. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych takich jak budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie oddziaływanie na wody będzie dotyczyło etapu budowy/rozbudowy nowego obiektu (oddziaływanie lokalne i krótkotrwałe) i może być związane ze zmianą stosunków wodnych spowodowanych np. koniecznością odwodnienia terenu budowy. Użytkowanie obiektu przyczyni się do zwiększonego poboru wód podziemnych, a w konsekwencji zwiększonej ilości ścieków.			
12.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój zarządzania strategicznego powiatem

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej;
- Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych;
- Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

OCENA WPŁYWU NA WODY:

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w współpracy regionalnej. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na wody podziemne i powierzchniowe.

13.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego;
- Monitoring prac na linii kolejowej nr 25;
- Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84;
- Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych;
- Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości;
- Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych;
- Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych;
- Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9.

OCENA WPŁYWU NA WODY:

Oddziaływanie na wody może wynikać z samego procesu budowy lub przebudowy jak również eksploatacji planowanych inwestycji. Będą to oddziaływania przejściowe związane z wykopami i zakłóceniem stosunków wód powierzchniowych i podziemnych (czasowe odwodnienia), prowadzeniem prac budowlanych

i możliwością zanieczyszczenia wód przez spływy powierzchniowe, osady oraz węglowodory ropopochodne (awaryjne wycieki ze sprzętu budowlanego). W konsekwencji w związku z budową infrastruktury mogą ulec zmianie parametry fizyko-chemiczne lokalnych cieków wodnych w szczególności w zakresie: ilości zawiesin, substancji biogennych, mętności i parametrów tlenowych.

W okresie eksploatacji, na drogach, osiadać będą zanieczyszczenia, które, jeżeli nie będą odpowiednio ujęte będą mogły spływać do wód powierzchniowych i podziemnych wraz z wodami opadowymi. Charakter tego oddziaływania nie powinien być istotny ze względu na obecność infrastruktury do oczyszczania ścieków opadowych np. separatorów i osadników przy drogach (które będą okresowo czyszczone i konserwowane). W szerszej perspektywie nie przewiduje się oddziaływania na stan i poziom wód podziemnych.

14.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy;
- Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier.

OCENA WPŁYWU:

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w współpracy rozwojowej regionów. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na wody podziemne i powierzchniowe.

PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH

Potencjalne oddziaływania negatywne wynikające z realizacji poszczególnych celów i kierunków działań Strategii na wody mogą być ograniczone do minimum przy zastosowaniu szeregu działań minimalizujących, do których zaliczono:

- Zastosowanie rozwiązań ukierunkowanych na oszczędność wody w przypadku realizacji każdej inwestycji;
- Zabezpieczenie przed migracją zanieczyszczeń do wód (spływów powierzchniowych, niekontrolowanych wycieków w ramach awarii sprzętu), które mogą powstawać w efekcie prowadzonych prac modernizacyjnych i budowlanych;
- Planowanie inwestycje (głównie infrastrukturalnych, przeciwpowodziowych) z uwzględnieniem rzeczywistej miąższości czwartorzędowego poziomu wodonośnego, zmienności litologicznej, występowania i zasobów wód w ramach GZWP.

POWIETRZE

GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA

Program ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 (Kielce 2015) zdefiniował problemy i zagrożenia w zakresie ochrony powietrza:

- przeważający udział emisji powierzchniowej w bilansie emisji zanieczyszczeń,
- stosowanie paliw złej jakości w kotłach o niskiej sprawności cieplnej,
- zaspokajanie potrzeb grzewczych mieszkańców z indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe,
- niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców.

Głównymi zagrożeniami w dążeniu do poprawy jakości powietrza są niewystarczające rozwiązania w skali krajowej oraz niedostateczny poziom wydatków budżetowych na ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Wprowadzane są natomiast odpowiednie rozwiązania ustawowych oraz systemowe mające na celu poprawę standardów stosowanych kotłów.

OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA POWIETRZE

Tabela 11 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na powietrze

L.p.	Obszar Strategiczny	Cel Strategiczny	Cele operacyjne
1.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego	Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych; • Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych); • Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu; • Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy; • Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy.			
OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE: W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społeczno-rozwojowego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na powietrze. W ramach szeroko pojętej edukacji i wzrostu kompetencji mieszkańców można oczekiwać efektów pośrednich związanych z podniesieniem świadomości ekologicznej mieszkańców.			
2.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Powiązany z efektywną edukacją zawodową.	Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego; • Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów; • Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej; • Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne; • Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka); • Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym; • Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu.			
OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE: Podjęte kluczowe działania nie będą miały bezpośredniego wpływu na stan jakości powietrza. W przypadku wspierania ekologicznego i specjalistycznego rolnictwa zrównoważony chów zwierząt nie powoduje zanieczyszczenia powietrza.			
3.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego;
- Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej;
- Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy;
- Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE:

Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego będzie maiło pozytywny wpływ na powietrze z uwagi na szereg nakazy i zakazy, które będą respektowane na terenie parku w ramach planu ochrony dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Parku. Dla parku został opracowany dokument (Projekt planu ochrony parku kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną aktualizacja z i 2022 r. do uzgodnień i konsultacji, 2022). Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej jak również pozostałe kluczowe działania w ramach celu operacyjnego ma będą miały pośredni wpływ na powietrze. Oddziaływania te będą związane z rosnąca presją turystyczną i zwiększoną emisją spalin w związku ze zmożonym ruchem kołowym, co przy niekorzystnych warunkach pogodowych może przyczynić się do okresowego występowania smogu.

4.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych;
- Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia;
- Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej;
- Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami;
- Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE:

Intensywne zużycie energii związanej ze świadczeniem usług turystycznych może prowadzić do zwiększonej punktowej emisji zanieczyszczeń (związanej z utrzymaniem budynków i obiektów turystycznych). Napływ turystów może przyczynić się do zwiększonej emisji liniowej związanej ze wzmożonym ruchem kołowym.

5.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego.	Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców.

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym;
- Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym;
- Wspieranie klubów i organizacji sportowych;
- Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej;

- Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE:
Kluczowe działania w głównej mierze dotyczyć będą rozwoju sportu i rekreacji w oparciu o dostosowanie i wykorzystywanie już istniejących kompleksów sportowych, co nie będzie warunkowało bezpośredniego wpływu na jakość powietrza. Pośrednim pozytywnym wpływem będzie rezygnacja z kołowych środków transportu co przełoży się na poprawę jakości powietrza.

6.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie;
- Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim;
- Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny";
- Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE:
Realizacja kluczowych działań nie wskazuje na bezpośredni lub pośredni wpływ na stan powietrza.

7.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu;
- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej;
- Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych;
- Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego;
- Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego;
- Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych;
- Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych;
- Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska;
- Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE:
Podjęte działania będą miały pozytywny wpływ na jakość powietrza związany z mniejszym zapotrzebowaniem na energię oraz stosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT) w zakresie technologii spalania oraz technologii odpylania, odsiarczania i odazotowania spalin. Również podłączenie coraz większej liczby odbiorców indywidualnych, eksploatujących dotychczas niewydajne i wysokoemisyjne instalacje zasilane często paliwem złej jakości oraz odpadami, do zbiorczych systemów ciepłowniczych będzie wiązało się z ograniczaniem niskiej, punktowej emisji.
W ramach kluczowych działań wspierane będą inwestycje z zakresu gospodarki ściekowej (rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania

ścieków komunalnych). Oczyszczalnie ścieków na etapie eksploatacji mogą być źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza (np. siarkowodoru), a także źródłem emisji odorów, natomiast przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technik (BAT) w zakresie technologii oczyszczania ścieków intensywność odorów powinna być istotnie ograniczona.

8.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych;
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców;
- Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży;
- Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu;
- Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom;
- Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE:

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na powietrze.

9.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych;
- Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców;
- Poprawa dostępu do mieszkań;
- Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych;
- Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE:

W fazie realizacji omawianych wyżej inwestycji będzie krótkoterminowo występować emisja spalin i pyłu podczas wykonywania prac budowlanych. Budowa i eksploatacja nowych obiektów, będzie warunkowała zapotrzebowanie energetyczne, co przełoży się na emisję zanieczyszczeń do powietrza. Stąd w celu ograniczenia emisji wskazane jest wykorzystywanie w jak największym stopniu w ciepłownictwie OZE.

10.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych;
- Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej;
- Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego;
- Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych;
- Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE:
W fazie realizacji omawianych wyżej inwestycji będzie krótkoterminowo występować emisja spalin i pyłu podczas wykonywania prac budowlanych. Nie przewiduje się znaczącego wpływu na stan powietrza.

11.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych;
- Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku);
- Promocja sektora opieki nad osobami starszymi;
- Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom;
- Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań;
- Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE:
Realizacja kluczowych działań zakłada szereg działań miękkich oraz inwestycje w zakresie dostosowania i modernizacji obecnej infrastruktury. Nie przewiduje się wpływu na stan powietrza. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych takich jak budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie oddziaływanie na powietrze będzie dotyczyło etapu budowy/rozbudowy nowego obiektu (oddziaływanie lokalne i krótkotrwałe) i może być związane z emisja spalin i pyłu podczas wykonywania prac budowlanych.

12.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój zarządzania strategicznego powiatem

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej;
- Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych;
- Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE:
Realizacja kluczowych działań nie zakłada wpływu na powietrze.

13.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego;
- Monitoring prac na linii kolejowej nr 25;
- Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84;
- Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych;
- Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości;
- Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych;
- Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych;
- Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9.

OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE: Realizowane w ramach kluczowych działań przedsięwzięcia w zakresie budowy i przebudowy dróg, w tym obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego będą wpływać negatywnie na powietrze zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji, ponieważ transport drogowy jest jednym z głównych źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza, takich jak: tlenki azotu, tlenek węgla, niemetanowe lotne związki organiczne, węglowodory, w tym aromatyczne, pył (głównie frakcja PM2,5) oraz metale ciężkie. Na etapie budowy istotna będzie emisja zanieczyszczeń powietrza z wykorzystywanego sprzętu, w tym emisja ze spalania paliw kopalnych w silnikach maszyn budowlanych, oraz zapylenie wynikające z transportu materiałów oraz wykonywanych robót. Jednakże określone inwestycje (w tym inwestycje celu publicznego) mogą przyczynić się do lokalnej poprawy jakości powietrza, w związku z wyprowadzeniem ruchu samochodowego i związanej z nim emisji zanieczyszczeń poza gęsto zaludnione i najbardziej zanieczyszczone centra miast. Poprawa jakości powietrza w miastach może być zauważalna w związku z poprawą płynności ruchu, na skutek ograniczenia jego natężenia, co przełoży się na zmniejszoną emisę zanieczyszczeń podczas jazdy. W przypadku przebudowy dróg, powiązanej z modernizacją nawierzchni, może nastąpić zmniejszenie ilości pyłu wprowadzanego do powietrza. Rozbudowa ścieżek rowerowych wpłynie pozytywnie na jakość powietrza ponieważ stworzona infrastruktura zachęci do korzystania z nieemisyjnych źródeł transportu. Budowa i przebudowa/modernizacja linii kolejowych pozytywnie wpłyną na jakość powietrza. Transport kolejowy jest najmniej emisyjny spośród wszystkich sektorów transportu, a zatem częściowe przeniesienie zapotrzebowania na usługi z transportu drogowego (najbardziej emisyjnego) na kolejowy będzie związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń powietrza. Realizacja inwestycji w zakresie rozwoju elektromobilności (poprzez tworzenie potencjału do budowy stacji ładowania pojazdów elektrycznych), tworzenia zdolności przyłączania niskoemisyjnych źródeł energii i zwiększenia poziomu oszczędności energii elektrycznej na wszystkich poziomach napięć jest korzystna z punktu widzenia oddziaływania na powietrze ponieważ prowadzi do ograniczenia zużycia energii, zwiększenia wykorzystania OZE a w konsekwencji ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.			
14.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy; • Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier.			
OCENA WPŁYWU NA POWIETRZE: Realizacja kluczowych działań nie zakłada wpływu na powietrze.			

PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH

Potencjalne oddziaływania negatywne wynikające z realizacji poszczególnych celów i kierunków działań Strategii na powietrze mogą być ograniczone do minimum przy zastosowaniu szeregu działań minimalizujących, do których zaliczono:

- Zarządzanie terenami zielonymi wzdłuż dróg transportu kołowego oraz stosowanie pasów zieleni izolacyjnej z wykorzystaniem gatunków zimozielonych;

- Propagowanie inwestycji związanych z nasadzeniami drzew i krzewów na terenach miast;
- Ochrona już istniejącej zieleni, szczególnie miejskiej;
- Preferowanie rozwiązań niskoemisyjnych w zakresie transportu;
- Promocja nieemisyjnych źródeł transportu;
- Stosowanie najlepszych dostępnych technologii BAT w odniesieniu do realizowanych projektów, a szczególnie w zakresie źródeł energii dla ciepłownictwa.

GLBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI

GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA

Program ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 (Kielce 2015) zdefiniował problemy i zagrożenia w zakresie ochrony gleb:

- Powszechne występowanie erozji gleb (głównie wietrznej i wodnej) w stopniu intensywnym z uwagi na stosunkowo dużą powierzchnię terenów górskich i podgórskich, budowę geologiczną, rodzaje gleb oraz czynniki klimatyczne (rozkład i wielkość opadów)
- Duże zakwaszanie gleb obniżające ich rolniczą przydatność
- Negatywne skutki działalności górniczej i wydobywczej kopalin to powodują powstawanie znacznej powierzchni obszarów wymagających rekultywacji
- Zagrożenie środowiska glebowego nadmiernym przesuszaniem lub spływami powierzchniowymi spowodowanymi zjawiskami ekstremalnymi, tj. susze, powodzie, podtopienia, deszcze nawalne.

OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA GLEBY I POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Tabela 12 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na gleby

L.p.	Obszar Strategiczny	Cel Strategiczny	Cele operacyjne
1.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego	Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych;
- Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych);
- Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu;
- Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy;
- Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy.

OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społeczno-rozwojowego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na gleby i prowadziło do przekształceń powierzchni ziemi.

2.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Powiązany z efektywną edukacją zawodową	Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego;
- Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów;
- Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej;
- Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne;
- Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka);
- Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym;
- Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI

Pożądanym efektem kierunków działań będzie rozwój oparty o doskonalenie umiejętności i kompetencji kluczowych dla gospodarki. Wspieranie, a przez to rozwój rolnictwa ekologicznego będzie miał pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi ponieważ celem rolnictwa ekologicznego jest utrzymanie gleby w jak najlepszej kondycji. Wszystkie zabiegi uprawowe muszą być ukierunkowane na utrzymanie i podwyższenie żyzności gleby.

3.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego;
- Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej;
- Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy;
- Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki.

OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI

Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego będzie miało pozytywny wpływ na gleby z uwagi na szereg nakazów i zakazów, które będą

respektowane na terenie parku w ramach planu ochrony dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Parku. Dla parku został opracowany dokument (Projekt planu ochrony parku kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną aktualizacja z i 2022 r. do uzgodnień i konsultacji, 2022). Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej jak również pozostałe kluczowe działania w ramach celu operacyjnego będą miały bezpośredni i pośredni wpływ na gleby. Oddziaływania te będą związane przekształceniem powierzchni ziemi w ramach dostosowania infrastruktury pod względem turystycznym oraz związane z rosnąca presją turystyczną i zwiększonym wydeptywaniem gleby (często poza szlakami), co może przyczynić się do zaburzenia profilu glebowego, retencji wodnej i potęgować spływ powierzchniowy, a przez to erozję gleby.

4.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych;
- Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia;
- Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej;
- Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami;
- Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI:

Rozwój infrastruktury turystycznej, a efekcie wzmożony napływ turystów będzie wywierał wpływ na gleby i powierzchnie ziemie zarówno na etapie budowy infrastruktury jak i późniejszego jej wykorzystywania. W trakcie budowy, oddziaływana powierzchnie ziemi będą wynikały z konieczności wykonania wykopów, nasypów i innych form powierzchniowych. Natomiast wpływ długotrwały będzie związany z turystyką, która prowadzi do uruchomienia procesów erozyjnych. Ruch turystyczny intensywnie wpływa na udeptywanie profilów glebowych zakłócając właściwości powietrzne i wodne prowadząc w konsekwencji do zniszczenia stropowej części profilu glebowego oraz zaburzeń w skrajnych przypadkach aż do skały macierzystej.

W wyniku udeptywania gleby pozbawionej już roślinności dochodzi do zamykania porów w glebie, co powoduje ograniczoną retencję wód opadowych. Duże obciążenie ruchu turystycznego może być związane z niekontrolowanym poszerzeniem szklaków przez turystów.

5.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym;
- Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym;
- Wspieranie klubów i organizacji sportowych;
- Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej;
- Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.

OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI

Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi w ramach kluczowych działań będzie miał miejsce na etapie budowy i dostosowania infrastruktury lub też będzie związany z przeznaczeniem powierzchni biologicznie czynnych (gleb o naturalnym profilu glebowym) pod nową infrastrukturę.

6.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie;
- Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim;
- Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny";
- Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie.

OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI:

Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi w ramach kluczowych działań będzie miał miejsce na etapie budowy i dostosowania infrastruktury lub też będzie związany z przeznaczeniem powierzchni powierzchniowo czynnych pod nową infrastrukturę.

7.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu;
- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej;
- Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych;
- Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego;
- Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego;
- Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych;
- Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych;
- Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska;
- Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych.

OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI

Budowa, przebudowa infrastruktury prowadzona w ramach kluczowych działań, w tym infrastruktury służącej zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy, budowa systemów małej retencji będzie miała wpływ na powierzchnię ziemi, natomiast zakres wpływu będzie zależny od specyfiki, lokalizacji i rozmiaru inwestycji. W każdym tym przypadku następuje ingerencja w profil glebowy. Na ternach zurbanizowanych profile glebowe gleb są silnie przekształcone – dominują urbanoziemy, dlatego potencjalny wpływ na jakość tych gleb będzie mniejszy. Na terenach o niskim stopniu urbanizacji może dojść do trwałego przekształcenia powierzchni ziemi, czego konsekwencją może być degradacja lub dewastacja profilu glebowego.

8.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych; • Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców; • Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży; • Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu; • Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom; • Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.			
OCENA WPŁYWU: W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na gleby.			
9.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych; • Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców; • Poprawa dostępu do mieszkań; • Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim; • Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych; • Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.			
OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi w ramach kluczowych działań będzie miał miejsce na etapie budowy i dostosowania infrastruktury.			
10.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych; • Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej; • Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego; • Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych; • Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.			
OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI: Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi w ramach kluczowych działań będzie miał miejsce na etapie budowy i dostosowania infrastruktury lub też będzie związany z przeznaczeniem powierzchni biologicznie czynnych (gleb o naturalnym profilu glebowym) pod nową infrastrukturę. Pozostałe działania wymienione w ramach celu operacyjnego nie będą miały wpływu na gleby i powierzchnię ziemi.			
11.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych;
- Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku);
- Promocja sektora opieki nad osobami starszymi;
- Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom;
- Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań;
- Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie.

OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI

Realizacja kluczowych działań zakłada szereg działań miękkich oraz inwestycje w zakresie dostosowania i modernizacji obecnej infrastruktury. Nie przewiduje się wpływu na gleby. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych takich jak budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie oddziaływanie na powietrze będzie dotyczyło etapu budowy/rozbudowy nowego obiektu (oddziaływanie lokalne i krótkotrwałe) i będzie związane z przekształceniem powierzchni ziemi.

12.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój zarządzania strategicznego powiatem

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej;
- Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych;
- Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI

W ramach realizacji kluczowych działań nie przewiduje się wpływu na gleby i powierzchnię ziemi.

13.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego;
- Monitoring prac na linii kolejowej nr 25;
- Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84;
- Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych;
- Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości;
- Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych;
- Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych;
- Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9.

OCENA WPŁYWU NA GLEBY I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI

Oddziaływania negatywne wystąpią w szczególności na etapie budowy. W trakcie prowadzonych prac ziemnych będzie następowała czasowa zmiana ukształtowania powierzchni terenu. Powstaną wykopy, nasypy, przekopy, co doprowadzi do trwałych zmian w układzie profilów glebowych. Część zmian przestrzennych zniknie po zakończeniu prac budowlanych, a ukształtowanie terenu zostanie przywrócone do stanu wyjściowego lub zbliżonego do otoczenia. Grunty zostaną trwale wyłączone z obiegu energii i materii. Do okresowego wyłączenia gruntu będzie dochodziło już na etapie realizacji przedsięwzięcia. Będą to tereny przeznaczone pod zaplecza budowy (miejsca czasowego składowania materiałów

budowlanych i elementów konstrukcyjnych oraz place postojowe maszyn budowlanych) w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. W tych miejscach może okresowo dochodzić do deniwelacji gruntu, zmiany miąższości gruntu, niszczenia wierzchnich warstw profilu glebowego, nie powinno mieć to jednak wpływu na układ profilu glebowego (za wyjątkiem warstwy organicznej). Na etapie eksploatacji infrastruktury transportowej (drogowej) należy przewidzieć emisję zanieczyszczeń do atmosfery, a następnie ich immisję do gleby (głównie pyły i metale ciężkie). Wskazuje to na ryzyko kumulowania się zanieczyszczeń, zmywanych w postaci spływów powierzchniowych z powierzchni utwardzonych na niżej położonych terenach oraz w osadach dennych zbiorników oraz cieków wodnych. W przypadku infrastruktury kolejowej zanieczyszczenia gleby mogą związane z wzbogaceniem w metale ciężkie w związku ze ścieraniem się infrastruktury kolejowej.			
14.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy; • Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier.			
OCENA WPŁYWU NA GLEBY: W ramach realizacji kluczowych działań nie przewiduje się wpływu na gleby i powierzchnię ziemi.			

PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH

Potencjalne oddziaływania negatywne wynikające z realizacji poszczególnych celów i kierunków działań Strategii na gleby mogą być ograniczone do minimum przy zastosowaniu szeregu działań minimalizujących, do których zaliczono:

- Ograniczanie do minimum strefy robót remontowo-budowlanych, poruszanie się sprzętu budowlanego po wytyczonych drogach;
- Zabezpieczenie gleby przed wyciekami;
- Właściwa gospodarka odpadami na terenach inwestycyjnych;
- Zabezpieczenie i późniejsze wykorzystanie wierzchniej warstwy gleby;
- Stosowanie zieleni osłonowej przy trasach kołowych sąsiadujących z glebami przeznaczonymi pod uprawę;
- Odpowiednie wyposażanie dróg w urządzenia do przechwytywania zanieczyszczeń ze spływów opadowych i roztopowych, a następnie sezonowe czyszczenie, konserwacja i monitoring i konserwacja tych urządzeń;
- W celu ograniczania wpływu turystyki na pokrywę glebową i wzrost procesów erozyjnych instalowanie mostów, kładek oraz zabezpieczenie powierzchni cennych

przyrodniczo siatką ochronną lub instalowane tablic informacyjnych i ostrzegawczych.

KLIMAT

GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA

Program ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 (Kielce 2015) zdefiniował problemy i zagrożenia w zakresie klimatu:

- Zagrożenie zjawiskiem powodzi w dolinach największych rzek, powodujących duże zniszczenia w mieniu prywatnym (gospodarstwa domowe i rolne) oraz publicznym;
- Regulacja i zmiana cech morfologicznych cieków powodująca zwiększenie przepływów;
- Niewystarczająca ilość zabezpieczeń przeciwpowodziowych oraz ich zły stan techniczny;
- Postępujące ograniczanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych oraz niedostatecznej konserwacji rowów melioracyjnych, co prowadzi do lokalnych podtopień;
- Niewystarczająca ilość obiektów małej retencji;
- Występowanie deszczy nawalnych powodujących wezbrania typu Flash Flood, które doprowadzają do podtopień budynków oraz pól uprawnych;
- Systematycznie nasilające się występowanie na terenie całego województwa suszy, wiatrów huraganowych, gradobić, zjawisk i gołoledzi powodujących straty w mieniu prywatnym i publicznym.

OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA KLIMAT

Tabela 13 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na klimat

L.p.	Obszar Strategiczny	Cel Strategiczny	Cele operacyjne
1	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego	Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych;
- Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych);
- Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu;
- Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy;
- Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy.

OCENA WPŁYWU NA KLIMAT

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społeczno-rozwojowego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na klimat.

2.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Powiązany z efektywną edukacją zawodową.	Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej.

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego;
- Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów;
- Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej;
- Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne;
- Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka);
- Współpraca w promocji gospodarczej powiatu – podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym;
- Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:

Podjęte działania nie będą miały bezpośredniego wpływu na klimat. Wsparcie i rozwój rolnictwa ekologicznego może wpływać pozytywnie na klimat poprzez zachowanie naturalnych warunków środowiskowych i ograniczenie emisji do atmosfery gazów cieplarnianych.

3.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego;
- Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej;
- Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy;
- Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki.

OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:

Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego będzie miało pozytywny wpływ na klimat z uwagi na szereg nakazów i zakazów, które będą respektowane na terenie parku w ramach planu ochrony dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Parku. Dla parku został opracowany dokument (Projekt planu ochrony parku kulturowego Pradziejowego

Górnictwa Krzemienia nad Kamienną aktualizacja z i 2022 r. do uzgodnień i konsultacji, 2022). Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej jak również pozostałe kluczowe działania w ramach celu operacyjnego nie będą miały wpływu na klimat.

4.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych;
- Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia;
- Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej;
- Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami;
- Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:

Kluczowe działania w ramach celu operacyjnego nie będą mieć bezpośredniego wpływu na klimat. Natomiast istotnym aspektem do analizy jest lokalny mikroklimat na obszarach objętych turystyką (głównie w jaskiniach). Zwiększony napływ turystów może powodować okresowy wzrost temperatury, wilgotności powietrza i przyczyniać się do niekorzystnych zmian na obszarach cennych dla zachowania dziedzictwa.

5.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym;
- Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym;
- Wspieranie klubów i organizacji sportowych;
- Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej;
- Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.

OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:

Kluczowe działania w ramach celu operacyjnego nie będą mieć bezpośredniego wpływu na klimat.

6.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie;
- Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim;
- Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny”;
- Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie.

<table>
<tr><td colspan="4">OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:
Kluczowe działania w ramach celu operacyjnego nie będą mieć bezpośredniego wpływu na klimat.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>DOGODNE WARUNKI ŻYCIA</td><td>Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu</td><td>Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej</td></tr>
<tr><td colspan="4">KLUCZOWE DZIAŁANIA:
Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu;
Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej;
Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych;
Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego;
Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego;
Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych;
Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych;
Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska;
Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych.</td></tr>
<tr><td colspan="4">OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:
Transformacja energetyczna zaplanowana w ramach celu operacyjnego związana z poprawą efektywności energetycznej i promowaniem odnawialnych źródeł energii powinna wpływać korzystnie na ograniczenie zużycia energii, w tym pochodzącej ze spalania paliw kopalnych, a w efekcie przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych odpowiedzialnych za zmiany klimatyczne.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>DOGODNE WARUNKI ŻYCIA</td><td>Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu</td><td>Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu</td></tr>
<tr><td colspan="4">KLUCZOWE DZIAŁANIA:
Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych;
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców;
Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży;
Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu;
Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom;
Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.</td></tr>
<tr><td colspan="4">OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:
W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na klimat.</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>DOGODNE WARUNKI ŻYCIA</td><td>Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu</td><td>Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego</td></tr>
</table>

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych;
- Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców;
- Poprawa dostępu do mieszkań;
- Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych;
- Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.

OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:
Kluczowe działania w ramach celu operacyjnego nie będą mieć bezpośredniego wpływu na klimat.

10.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych;
- Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej;
- Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego;
- Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych;
- Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.

OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:
Kluczowe działania w ramach celu operacyjnego nie będą mieć bezpośredniego wpływu na klimat.

11.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych;
- Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku);
- Promocja sektora opieki nad osobami starszymi;
- Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom;
- Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań;
- Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie.

OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:
Realizacja kluczowych działań zakłada szereg działań miękkich oraz inwestycje w zakresie dostosowania i modernizacji obecnej infrastruktury. Nie przewiduje się wpływu na klimat.

12.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój zarządzania strategicznego powiatem

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej;
- Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych;
- Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

OCENA WPŁYWU NA KLIMAT:
Kluczowe działania w ramach celu operacyjnego nie będą mieć bezpośredniego wpływu na klimat.

13.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego; • Monitoring prac na linii kolejowej nr 25; • Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84; • Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych; • Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości; • Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych; • Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych; • Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9.			
OCENA WPŁYWU NA KLIMAT: Działania realizowane w ramach celu operacyjnego mogą mieć dwojaki wpływ na klimat. Pozytywny wpływ jest związany z promowaniem elektromobilności co przyczyni się do ograniczenia emisji spalin mających wpływ na efekt cieplarniany. Natomiast rozbudowa dróg może przyczynić się do zwiększonego ruchu pojazdów spalinowych, a w konsekwencji zwiększonej emisji spalin. Natomiast wyprowadzenie ruchu kołowego z centrum miast w ramach np. planowanej obwodnicy może wpłynąć pozytywnie na lokalny mikroklimat i zminimalizować efekt wyspy ciepła.			
14.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy; • Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier.			
OCENA WPŁYWU NA KLIMAT: Kluczowe działania w ramach celu operacyjnego nie będą mieć bezpośredniego wpływu na klimat.			

PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH

Potencjalne oddziaływania wynikające z realizacji poszczególnych celów i kierunków działań Strategii nie będą miały negatywnego wpływu na klimat lub też wpływ ten w sposób pośredni będzie pozytywny.

KRAJOBRAZ

OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA KRAJOBRAZ

Poniżej zestawiono możliwe oddziaływania zapisów Strategii na krajobraz.

Tabela 14 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na krajobraz

L.p.	Obszar Strategiczny	Cel Strategiczny	Cele operacyjne
1	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego	Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych; • Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych); • Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu; • Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy; • Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy.			
OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społeczno-rozwojowego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na krajobraz.			
2.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	powiązany z efektywną edukacją zawodową	Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego; • Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów; • Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej; • Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne; • Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka); • Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym; • Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu.			
OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ: Zaproponowane kluczowe działania nie będą miały bezpośredniego wpływu na krajobraz, natomiast poprzez wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie planowania przestrzennego mogą przyczynić się do wprowadzenia ładu przestrzennego. Natomiast w przypadku wspierania rolnictwa ekologicznego, w jego ramach są praktyki, które pozwalają na doskonalenie krajobrazów wiejskich, włączając w to tworzenie lub utrzymywanie istniejących: zadrzewień śródpolnych, łąk, lokalnej flory i fauny oraz naturalnych cieków wodnych. Różnorodność gatunków roślin i ras zwierząt użytkowanych w rolnictwie ekologicznym, jak również urozmaicone zagospodarowanie gruntów, tworzą interesujący i zróżnicowany krajobraz, co ma pozytywny wpływ na kreowanie krajobrazu.			
3.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego;
- Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej;
- Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy;
- Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki.

OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ:

Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego będzie maiło pozytywny wpływ na krajobraz z uwagi na szereg nakazów i zakazów, które będą respektowane na terenie parku w ramach planu ochrony dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Parku. Dla parku został opracowany dokument (Projekt planu ochrony parku kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną aktualizacja z i 2022 r. do uzgodnień i konsultacji, 2022). Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej jak również pozostałe kluczowe działania w ramach celu operacyjnego będą miały bezpośredni wpływ na krajobraz. Oddziaływania te będą związane z działaniami związanym z dostosowaniem infrastruktury turystycznej i mają charakter subiektywny.

4.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych;
- Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia;
- Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej;
- Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami;
- Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ:

Duże nagromadzenie infrastruktury turystycznej może sprawić wrażenie zaburzenia krajobrazu wielkogabarytowymi formami przestrzennymi. Oddziaływania związane z przekształceniem przestrzeni mają charakter subiektywny.

5.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym;
- Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym;
- Wspieranie klubów i organizacji sportowych;
- Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej;
- Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.

OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ: Duże nagromadzenie infrastruktury turystycznej może sprawić wrażenie zaburzenia krajobrazu wielkogabarytowymi formami przestrzennymi. Oddziaływania związane z przekształceniem przestrzeni mają charakter subiektywny.			
6.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie; • Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim; • Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny”; • Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie.			
OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ: W przypadku krajobrazu, negatywne oddziaływanie będzie dotyczyło powstania nowych obiektów oraz linii, co może wpływać na fragmentacje krajobrazu.			
7.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu; • Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej; • Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych; • Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego; • Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego; • Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych; • Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych; • Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska; • Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych.			
OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ: W aspekcie wdrażania odzyskiwania i rewitalizacji obszarów zdegradowanych oraz działań w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu przewiduje się wystąpienie bezpośrednich, pozytywnych oddziaływań na analizowany komponent. W przypadku obiektów infrastrukturalnych np. zbiorników wodnych mogą one powodować umiarkowane zmiany w krajobrazie, inne zmieniają krajobraz w znacznym stopniu. Ocena charakteru tych zmian nie jest jednoznaczna i zależy od subiektywnych odczuć. W przypadku obiektów małej retencji z upływem lat mniej widoczny jest ich antropogeniczny charakter. Obiekty te wtapiają się w krajobraz.			
8.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców
- Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży
- Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu
- Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom
- Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.

OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ:

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na krajobraz.

9.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych;
- Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców;
- Poprawa dostępu do mieszkań;
- Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych;
- Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.

OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ:

Modernizacja obiektów i elewacji może przyczynić się do lepszego odbioru krajobrazu miast, co ma charakter pozytywny.

10.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych;
- Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej;
- Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego;
- Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych;
- Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.

OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ:

Modernizacja obiektów może przyczynić się do lepszego odbioru krajobrazu miast, co ma charakter pozytywny.

11.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych;
- Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III

wieku);
- Promocja sektora opieki nad osobami starszymi;
- Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom;
- Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań;
- Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie.

OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ: Realizacja kluczowych działań zakłada szereg działań miękkich oraz inwestycje w zakresie dostosowania i modernizacji obecnej infrastruktury. Nie przewiduje się wpływu na krajobraz. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych takich jak budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie może to wpłynąć na percepcję lokalnego krajobrazu.

12.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój zarządzania strategicznego powiatem

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej;
- Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych;
- Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ:
W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na krajobraz.

13.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego;
- Monitoring prac na linii kolejowej nr 25;
- Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84;
- Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych;
- Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości;
- Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych;
- Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych;
- Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9.

OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ:
Rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej może negatywnie oddziaływać na krajobraz, poprzez jego fragmentaryzację oraz nasycenie budowlami przestrzennymi.

14.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy;
- Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier.

OCENA WPŁYWU NA KRAJOBRAZ: W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na krajobraz.

PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH

Potencjalne oddziaływania negatywne wynikające z realizacji poszczególnych celów i kierunków działań Strategii na krajobraz mogą być ograniczone do minimum przy zastosowaniu szeregu działań minimalizujących, do których zaliczono:

- Uzgodnienia warunków zgodnie z ochroną krajobrazową uwzględniając ograniczenia wskazane w dokumentach ustanawiających ww. obszary, jak również cele ochrony;
- Uwzględnianie w projekcie budowlanym efektu wizualnego odcięcia trasy komunikacyjnej przez zastosowanie osłon krajobrazowych w np. zieleni izolacyjnej;
- Stosowanie jak najmniej ingerujących w otoczenie rozwiązań ochrony akustycznej.

ZASOBY NATURALNE

OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA ZAOBY NATURALNE

Poniżej zestawiono możliwe oddziaływania zapisów Strategii na zasoby naturalne.

Tabela 15 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na zasoby naturalne

L.p.	Obszar Strategiczny	Cel Strategiczny	Cele operacyjne
1.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego	Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych; • Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych); • Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu; • Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy; • Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy.			
OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE: W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społeczno-rozwojowego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na zasoby naturalne.			

2.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Powiązany z efektywną edukacją zawodową	Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego;
- Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów;
- Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej;
- Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne;
- Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka);
- Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym;
- Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
Działania podjęte w ramach celu operacyjnego nie będą miały wpływu na zasoby naturalne regionu.

3.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego;
- Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej;
- Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy;
- Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego będzie miało pozytywny wpływ na zasoby naturalne z uwagi na szereg nakazów i zakazów, które będą respektowane na terenie parku w ramach planu ochrony dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Parku. Dla parku został opracowany dokument (Projekt planu ochrony parku kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną aktualizacja z i 2022 r. do uzgodnień i konsultacji, 2022). Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej jak również pozostałe kluczowe działania w ramach celu operacyjnego nie będą miały wpływu na zasoby naturalne.

4.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych;
- Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia;
- Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej;

- Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami;
- Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
Nie przewiduje się wpływu na zasoby naturalne.

5.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym;
- Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym;
- Wspieranie klubów i organizacji sportowych;
- Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej;
- Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
Nie przewiduje się wpływu na zasoby naturalne.

6.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie;
- Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim;
- Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny";
- Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
Nie przewiduje się wpływu na zasoby naturalne.

7.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu;
- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej;
- Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych;
- Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego;
- Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego;
- Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców,

działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych;
- Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych;
- Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska;
- Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
Nie przewiduje się wpływu na zasoby naturalne.

8.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych;
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców;
- Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży;
- Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu;
- Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom;
- Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na zasoby naturalne.

9.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych;
- Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców;
- Poprawa dostępu do mieszkań;
- Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych;
- Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
Nie przewiduje się bezpośredniego wpływu na zasoby naturalne.

10.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych;
- Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej;
- Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego;

- Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych;
- Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
Nie przewiduje się bezpośredniego wpływu na zasoby naturalne.

11.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych;
- Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku);
- Promocja sektora opieki nad osobami starszymi;
- Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom;
- Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań;
- Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
Realizacja kluczowych działań zakłada szereg działań miękkich oraz inwestycje w zakresie dostosowania i modernizacji obecnej infrastruktury. Nie przewiduje się wpływu na zasoby naturalne.

12.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój zarządzania strategicznego powiatem

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej;
- Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych;
- Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na zasoby naturalne.

13.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego;
- Monitoring prac na linii kolejowej nr 25;
- Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84;
- Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych;
- Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości;
- Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych;
- Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych;
- Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9.

OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE:
W trakcie budowy obiektów w ramach kluczowych działań wykorzystywane będą głównie surowce skalne, ale także metale, w tym stal oraz inne produkty kopalne. Wśród surowców skalnych wykorzystywane będą

surowce okruchowe (piaski i żwiry). W konsekwencji realizacja działań wpływać będzie na zmniejszenie zasobów naturalnych.			
14.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy; • Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier.			
OCENA WPŁYWU NA ZASOBY NATURALNE: W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na zasoby naturalne.			

PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH

Potencjalne oddziaływania negatywne wynikające z realizacji poszczególnych celów i kierunków działań Strategii na zasoby mogą być ograniczone do minimum przy zastosowaniu szeregu działań minimalizujących, do których zaliczono:

- Zastępowanie surowców mineralnych materiałami odpadowymi z rozbiórki obiektów budowlanych, odpadów z elektrowni, odpadów z kopalni węglowych, istniejących składowisk itp., zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym
- Dokładną analizę i weryfikację pozyskiwania zasobów naturalnych z regionu w ramach wydanych zezwoleń i koncesji. Rzetelną analizę wpływu na środowisko planowanych pozyskiwań zasobów naturalnych w tym potencjalnej odkrywkowej eksploatacji wapienia na terenach objętych ochroną.

ZABYTKI

OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA ZABYTKI

Poniżej zestawiono możliwe oddziaływania zapisów Strategii na zabytki.

Tabela 16 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na zabytki

L.p.	Obszar Strategiczny	Cel Strategiczny	Cele operacyjne
1	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego	Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych;
- Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych);
- Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu;
- Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy;
- Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społeczno-rozwojowego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na zabytki.

2.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Powiązany z efektywną edukacją zawodową	Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego;
- Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów;
- Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej;
- Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne;
- Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka);
- Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym;
- Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI

Zaproponowane kluczowe działania nie będą miały bezpośredniego wpływu na zabytki, natomiast poprzez wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie planowania przestrzennego mogą przyczynić się do szerszej ochrony zabytków.

3.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego;
- Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej;
- Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy;
- Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI

Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego będzie miało pozytywny wpływ na zabytki z uwagi na szereg nakazy i zakazy, które będą respektowane na terenie parku w ramach planu ochrony dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Parku. Dla parku został opracowany dokument (Projekt planu ochrony parku kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną aktualizacja z i 2022 r. do uzgodnień i konsultacji, 2022). Rozbudowa

Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej jak również pozostałe kluczowe działania w ramach celu operacyjnego mają za zadanie ochronę i właściwe wykorzystanie istniejących zabytków. Nie przewiduje się negatywnego wpływu.

4.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych;
- Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia;
- Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej;
- Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami;
- Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI:

Przewiduje się, że cel operacyjny nie będzie warunkował bezpośrednich oddziaływań na zabytki. Możliwe pośrednie pozytywne oddziaływania są związane ze o wzrostem wiedzy na temat zabytków i ich ochrony. Potęgowanie działań w zakresie ochrony zabytków powinno się przełożyć w ramach podjętych działań powinno przełożyć się na pozytywny wpływ na ten przedmiot analizy.

5.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym;
- Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym;
- Wspieranie klubów i organizacji sportowych;
- Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej;
- Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI:

Potęgowanie działań w zakresie ochrony zabytków powinno przełożyć się w ramach podjętych działań na pozytywny wpływ na ten przedmiot analizy.

6.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie;
- Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim;
- Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny”;
- Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI:
Generalnie działania te nie powinny negatywnie oddziaływać na zabytki.

7.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej.

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu;
- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej;
- Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych;
- Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego;
- Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego;
- Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych;
- Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych;
- Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska;
- Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI:
Generalnie działania te nie powinny negatywnie oddziaływać na zabytki.

8.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych;
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców;
- Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży;
- Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu;
- Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom;
- Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI
W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społecznego mieszkańców. Nie będzie to warunkowało bezpośrednich oddziaływań na zabytki.

9.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych;
- Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców;

- Poprawa dostępu do mieszkań;
- Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych;
- Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI:
Nie przewiduje się wpływu na zabytki.

10.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych;
- Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej;
- Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego;
- Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych;
- Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI:
Nie przewiduje się wpływu na zabytki.

11.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych;
- Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku);
- Promocja sektora opieki nad osobami starszymi;
- Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom;
- Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań;
- Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI:
Realizacja kluczowych działań zakłada szereg działań miękkich oraz inwestycje w zakresie dostosowania i modernizacji obecnej infrastruktury. Nie przewiduje się wpływu na zabytki.

12.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój zarządzania strategicznego powiatem

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej;
- Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych;
- Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI:
Nie przewiduje się wpływu na zabytki.

13.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego;
- Monitoring prac na linii kolejowej nr 25;
- Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84;
- Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych;
- Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości;
- Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych;
- Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych;
- Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9.

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI:
W trakcie realizacji inwestycji mogą występować oddziaływania negatywne w postaci drgań, oraz zanieczyszczeń powietrza wynikających z zastosowanych technologii budowlanych oraz maszyn, wpływających na konstrukcje zabytku oraz jego zanieczyszczenie i korozję. Generalnie działania te nie powinny negatywnie oddziaływać na zabytki, chyba, że prowadzone będą bezpośrednio w pobliżu zabytków.

14.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy;
- Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier

OCENA WPŁYWU NA ZABYTKI:
Nie przewiduje się wpływu na zabytki.

PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH

Potencjalne oddziaływania negatywne wynikające z realizacji poszczególnych celów i kierunków działań Strategii na zabytki mogą być ograniczone do minimum przy zastosowaniu szeregu działań minimalizujących, do których zaliczono:

- Zabezpieczenie przed wpływem towarzyszących budowie wstrząsów, drgań, zabezpieczenia przed uszkodzeniem mechanicznym, zapyleniem itp. wpływom robót budowlanych;
- Unikanie zasłaniania zabytków przez nowe inwestycje;
- Propagowanie wiedzy dotyczącej ochrony zabytków.

LUDZIE

OCENA ODDZIAŁYWAŃ NA LUDZI

Poniżej zestawiono możliwe oddziaływania zapisów Strategii na ludzi.

Tabela 17 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na ludzi

L.p.	Obszar Strategiczny	Cel Strategiczny	Cele operacyjne
1.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego	Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych; • Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych); • Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu; • Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy; • Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy.			
OCENA WPŁYWU NA LUDZI: W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia społeczno-rozwojowego mieszkańców. Będzie to warunkowało pozytywny wpływ na ludzi.			
2.	GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	powiązany z efektywną edukacją zawodową	Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego; • Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów; • Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej; • Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne; • Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka); • Współpraca w promocji gospodarczej powiatu – podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym; • Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu.			
OCENA WPŁYWU NA LUDZI: W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia mieszkańców. Będzie to warunkowało pozytywny wpływ na ludzi. Również działania z zakresu wsparcia rolnictwa ekologicznego i specjalistycznego będą miały pozytywny wpływ na ludzi, ponieważ obowiązująca zasada zdrowotności mówi, że rolnictwo ekologiczne ma na celu podwyższanie zdrowotności gleby, roślin, zwierząt, człowieka, a w efekcie całej Ziemi. Sieci telekomunikacyjne mogą oddziaływać na ludzi			

w postaci promieniowania elektromagnetycznego oraz wrażeń wizualnych. Ze względu na brak wiążących informacji dotyczących lokalizacji planowanych sieci ryzyko zdrowotne, wynikające z ekspozycji ludności w granicach inwestycji jest hipotetyczne.

3.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego;
- Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej;
- Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy;
- Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki.

OCENA WPŁYWU NA LUDZI:

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania miękkie w zakresie wsparcia mieszkańców w zakresie atrakcyjnego spędzania wolnego czasu. Będzie to warunkowało pozytywny wpływ na ludzi. Utworzenie parku kulturowego będzie miało pozytywny, pośredni wpływ na ludzi, ponieważ dąży do utrzymania dobrej kondycji ekosystemów.

4.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych;
- Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych - rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia;
- Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej;
- Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi powiatami;
- Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu.

OCENA WPŁYWU NA LUDZI:

W ramach celu operacyjnego przewidziane są działania w zakresie wsparcia mieszkańców w zakresie atrakcyjnego spędzania wolnego czasu. Będzie to warunkowało pozytywny wpływ na ludzi. W rejonach turystycznych wzmożony napływ turystów może powodować uciążliwości dla okolicznych mieszkańców.

5.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym;
- Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym;
- Wspieranie klubów i organizacji sportowych;
- Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym;

- Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej;
- Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku.

OCENA WPŁYWU NA LUDZI:
Wszystkie działania realizowane w ramach tego celu będą pozytywne dla ludzi z punktu widzenia zaspokajania i rozwijania ich potrzeb kulturalnych, społecznych oraz wspierania pozytywnej rekreacji i wypoczynku. Mogą jednak wystąpić oddziaływania negatywne w okresie modernizacji obiektów. Będą to jednak oddziaływania krótkotrwałe związane z emisją hałasu i zanieczyszczeń powietrza.

6.	OFERTA CZASU WOLNEGO I BRANŻE POWIĄZANE	Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego	Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie;
- Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim;
- Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny";
- Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie.

OCENA WPŁYWUNA LUDZI:
Wszystkie działania realizowane w ramach tego celu będą pozytywne dla ludzi z punktu widzenia zaspokajania i rozwijania ich potrzeb kulturalnych, społecznych oraz wspierania pozytywnej rekreacji i wypoczynku.

7.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej

KLUCZOWE DZIAŁANIA:
- Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu;
- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej;
- Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych;
- Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego;
- Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego;
- Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych;
- Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych;
- Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska;
- Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych.

OCENA WPŁYWU NA LUDZI:
Wszystkie działania realizowane w ramach tego celu będą pozytywne dla ludzi z punktu widzenia zaspokajania i rozwijania ich potrzeb kulturalnych, społecznych, wspierania pozytywnej rekreacji, wypoczynku i postaw ekologicznych.
Mogą jednak wystąpić oddziaływania negatywne w okresie budowy i modernizacji obiektów. Będą to

jednak oddziaływania krótkotrwałe związane z emisją hałasu i zanieczyszczeń powietrza.
W przypadku termomodernizacji obiektów wzrośnie komfort życia mieszkańców, a ponadto zmniejszeniu ulegnie zapotrzebowanie na energię co bezpośrednio przyczyni się do zmniejszenia rachunków za energię i emisji zanieczyszczeń do powietrza, a tym samym ograniczy negatywny wpływ zanieczyszczonego powietrza na zdrowie.
W zakresie modernizacji oczyszczalni ścieków i rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej oddziaływania na ludzi będą pozytywne – wpłynie to na wygodę mieszkańców i pośrednio na poprawę stanu środowiska poprzez złagodzenie presji w wyniku niekontrolowanego zrzutu nieoczyszczonych ścieków. Prowadzi to do poprawy stanu środowiska.
Dodatkowo pozytywne będzie wspieranie projektów dotyczących rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych. Zastosowane kierunki rekultywacji mogą tworzyć dodatkowe przestrzenie dla rekreacji, oraz sprzyjać powiększaniu obszarów zielonych.
Działania z zakresu małej retencji będą pozytywnie oddziaływać na ludzi. Zwiększy się bezpieczeństwo przeciwpowodziowe i odporność na susze. Dotyczyć to będzie bezpośrednio ludzi, jak i pośrednio produkcji żywności i korzystania z zasobów środowiska. Zwiększenie tzw. małej retencji stwarzać może możliwości powstawania nowych miejsc wypoczynku i rekreacji.

8.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych;
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców;
- Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży;
- Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu;
- Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom;
- Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.

OCENA WPŁYWU NA LUDZI:
Wszystkie działania realizowane w ramach tego celu będą pozytywne dla ludzi z punktu widzenia zaspokajania i rozwijania ich potrzeb społecznych i rozwojowych.

9.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego

KLUCZOWE DZIAŁANIA:

- Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych;
- Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców;
- Poprawa dostępu do mieszkań;
- Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych;
- Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.

OCENA WPŁYWU NA LUDZI:
Wszystkie działania realizowane w ramach tego celu będą pozytywne dla ludzi z punktu widzenia zaspokajania i rozwijania ich potrzeb społecznych i stanu zdrowotnego. Mogą jednak wystąpić oddziaływania negatywne w okresie budowy obiektów. Będą to jednak oddziaływania krótkotrwałe

związane z emisją hałasu i zanieczyszczeń powietrza.			
10.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych; • Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej; • Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego; • Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych; • Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego.			
OCENA WPŁYWU NA LUDZI: Wszystkie działania realizowane w ramach tego celu będą pozytywne dla ludzi z punktu widzenia zaspokajania i rozwijania ich potrzeb społecznych i stanu zdrowotnego. Mogą jednak wystąpić oddziaływania negatywne w okresie budowy infrastruktury. Będą to jednak oddziaływania krótkotrwałe związane z emisją hałasu i zanieczyszczeń powietrza.			
11.	DOGODNE WARUNKI ŻYCIA	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu	Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych; • Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku); • Promocja sektora opieki nad osobami starszymi; • Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom; • Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań; • Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie.			
OCENA WPŁYWU NA LUDZI: Wszystkie działania realizowane w ramach tego celu będą pozytywne dla ludzi z punktu widzenia zaspokajania i rozwijania ich potrzeb społecznych i stanu zdrowotnego. Mogą jednak wystąpić oddziaływania negatywne w okresie budowy obiektów. Będą to jednak oddziaływania krótkotrwałe związane z emisją hałasu i zanieczyszczeń powietrza.			
12.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Rozwój zarządzania strategicznego powiatem
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej; • Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych; • Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.			
OCENA WPŁYWU NA LUDZI: Wszystkie działania realizowane w ramach tego celu będą pozytywne dla ludzi z punktu widzenia zaspokajania i rozwijania ich potrzeb społecznych, ekonomicznych i rozwojowych.			
13.	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM	Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym
KLUCZOWE DZIAŁANIA: • Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego;			

<table>
<tr><td colspan="4">

Monitoring prac na linii kolejowej nr 25;
Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84;
Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych;
Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości;
Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych;
Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych;
Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9.

</td></tr>
<tr><td colspan="4">OCENA WPŁYWU NA LUDZI:
Realizowane w ramach celu działania w zakresie modernizacji i budowy dróg kołowych i kolejowych przyczynią się do usprawnienia transportu, a przez to będą pozytywnie oddziaływać na ludzi. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miasta, skrócenie czasu podróży, wspieranie elektromobilności i nieemisyjnych źródeł transportu przyczyni się do zmniejszenia emisji hałasu, drgań, zanieczyszczeń powietrza i gazów cieplarnianych, co będzie miało pośredni pozytywny wpływ na ludzi – ich komfort i kondycję zdrowotną. Negatywne oddziaływania w trakcie budowy to emisja hałasu, zanieczyszczeń powietrza i gazów cieplarnianych z maszyn i urządzeń budowlanych oraz utrudnienia związane z budową.</td></tr>
<tr><td>14.</td><td>ZARZĄDZANIE ROZWOJEM</td><td>Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju</td><td>Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym</td></tr>
<tr><td colspan="4">KLUCZOWE DZIAŁANIA:

Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy;
Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i niwelowania barier.

</td></tr>
<tr><td colspan="4">OCENA WPŁYWU NA LUDZI:
Wszystkie działania realizowane w ramach tego celu będą pozytywne dla ludzi z punktu widzenia zaspokajania i rozwijania ich potrzeb społecznych, ekonomicznych i rozwojowych.</td></tr>
</table>

PROPOZYCJE MINIMALIZACJI DLA ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH

Ze względu na pozytywny wpływ strategii na ludzi nie przewiduje się działań minimalizujących negatywny wpływ. Przypuszcza się że wpływ na ludzi w efekcie działań inwestycyjnych będzie miał charakter lokalny i krótkotrwały a przy zastosowaniu odpowiednich standardów i wytycznych BHP będzie ograniczony do minimum.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ jest dokumentem wskazującym optymalną ścieżkę działań w kontekście rozwoju powiatu, realizowanych nie tylko przez instytucji powiatowe, ale również gminne i wojewódzkie. Nie jest natomiast bezpośrednio ukierunkowanym na aspekty ochrony środowiska, choć kwestie środowiskowe są ważne i ujęte w projektowanym dokumencie. W podsumowaniu diagnostycznym podkreśla się, że potencjał przyrodniczy jest zdecydowanie atutem powiatu. Jednym z kluczowych zasobów jest również Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim.

W Strategii podkreślone zostało, że kwestie ochrony środowiska oraz zachowania walorów przyrody stanowią jeden z głównym priorytetów Unii Europejskiej. Zauważa się, że podyktowane są one zjawiskami o wymiarze globalnym, m.in. zmianami klimatu oraz rosnącym zanieczyszczeniem środowiska. Priorytetem Unii Europejskiej jest m.in. przekształcenie Europy w kontynent neutralny dla klimatu oraz ochrona środowiska naturalnego.

Z wizji powiatu wynikają cztery obszary strategiczne:

- Gospodarka, edukacja i rynek pracy;
- Oferta czasu wolnego i branże powiązane;
- Dogodne warunki życia;
- Zarządzanie rozwojem.

Wszystkie kluczowe działania mają w swoich zakresie działania z założenia pozytywnie (pośrednio lub bezpośrednio) wpływające na środowisko. Natomiast te gdzie realizacja celów jest obarczona negatywnym wpływem na środowisko stosowane będą rozwiązana

alternatywne, kompensacja strat przyrodniczych lub zminimalizowanie oddziaływań w oparciu o najlepsze dostępne techniki.

Jednym z istotnych założeń Strategii jest transformacja węglowa, która oznacza również transformację w wymiarze środowiskowym. Działania realizowane na terenie powiatu na rzecz środowiska wpisywać będą się w założenia strategii klimatycznych w skali globalnej i europejskiej. Szczególnym wymiarem działań na rzecz klimatu jest rezygnacja z technologii energetycznych opartych na węglu i przechodzenie na tzw. Odnawialne źródła energii.

W praktycznym wymiarze działania Powiatu Ostrowieckiego na rzecz neutralności klimatycznej związane będą z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej. Przewiduje się instalację paneli fotowoltaicznych na tych obiektach. Powiat będzie inicjatorem przedsięwzięć poświęconych zmianom w energetyce, w tym dot. rozwoju odnawialnych źródeł energii i technologii zwiększających efektywność energetyczną.

Kolejnym ważnym elementem wpisanym w działania na rzecz ochrony środowiska jest budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców. Bez społecznej akceptacji rozwiązań chroniących środowisko będzie trudno zrealizować założenia i plany w tym zakresie. W szczególny sposób dotyczy to polityki klimatycznej oraz gospodarki odpadami. Powiat Ostrowiecki prowadzić będzie czynną i bierną edukację ekologiczną wśród mieszkańców powiatu. Ważnym zagadnieniem edukacji ekologicznej oraz informacyjnej na rzecz mieszkańców będą działania prewencyjne w zakresie zagrożeń środowiskowych. Zakłada się prowadzenie działań doradczych z zakresu wdrażania rozwiązań energetycznych opartych na odnawialnych źródłach energii.

Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ zwraca uwagę na zagadnienia problemowe związane ze środowiskiem, m. in. kwestie związane z kwestią gospodarką wodną, transformacji węglowej, rozwoju OZE, kształtowania świadomości ekologicznej.

Kluczowe wyzwania dla rozwoju powiatu w sferze środowiskowej to:

- Transformacja węglowa, stanowiąca wyzwanie przekrojowe i impuls do dokonywania zmian w odniesieniu do wymiaru gospodarczego, społecznego i środowiskowego;

- Dokonanie zasadniczej zmiany w zakresie dostosowania się do zmian klimatycznych, w szczególności w zakresie zachowania zasobów wodnych, polityki przeciwpowodziowej oraz transformacji energetycznej;
- Rekultywacja terenów poprzemysłowych celem przywrócenia ich potencjału społecznego oraz przyrodniczego.

Odchodzenie od węgla jest jednym z kluczowych aspektów przemian społeczno-gospodarczych. Tło tych przemian związane jest z dążeniem do zasadniczej zmiany w wymiarze globalnym oraz europejskim polityki ekologicznej, co wynika z kryzysu klimatycznego. Każde z państw członkowskich Unii Europejskiej, podpisując się pod założeniami Zielonego Ładu, zobligowało się do wdrażania zmian w sposobie funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa, w celu dążenia do zahamowania lub łagodzenia niekorzystnych zmian wywołanych zmianami klimatu. Oznacza to, że w perspektywie 2030 w wymiarach lokalnych, a więc również w przestrzeni powiatu ostrowieckiego, realizowanych będzie szereg inicjatyw i inwestycji, które wpisywać będą się w założenia polityki klimatycznej Unii Europejskiej. Będą to m. in. działania na rzecz czystego powietrza, rozwoju odnawialnych źródeł energii, zmniejszania energochłonności gospodarki, czy też dążenie do rozwijania gospodarki o obiegu zamkniętym. Proces transformacji węglowej powinien wspierać „przywrócenie" terenów zdegradowanych przemysłowo lokalnej społeczności i gospodarce. Ważnym aspektem zagospodarowania takich obszarów jest rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej, być może stworzenie na bazie tych terenów nowych, rozpoznawalnych atrakcji turystycznych. Podjęte kierunki rekultywacji powinny opierać się na ochronie i zachowaniu bioróżnorodności regionu.

Analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, które może prowadzić do trwałych przekształceń środowiska

Większość zaplanowanych projektów w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ jest projektami typu „miękkiego", które nie wywierają bezpośredniego wpływu na środowisko. Biorąc pod uwagę zakres Strategii, jak również zakładane do realizacji cele operacyjne, należy przyjąć, iż dokument będzie pozytywnie oddziaływał na środowisko, a jego założenia będą służyć utrzymaniu i poprawie standardów środowiska. Cześć ujętych w Strategii zadań może wyznaczać ramy dla późniejszej realizacji

przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Dla tych inwestycji wymagane będzie, zatem przeprowadzenie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko. Dla inwestycji, które będą lokalizowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie powinno w ramach oceny odziaływania zostać przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych oddziaływań na integralność i przedmioty ochrony tych obszarów. Ocena oddziaływania na środowisko inwestycji powinna wykazać oddziaływania, ich siłę oraz uwzględniać w przypadku identyfikacji negatywnego oddziaływania warianty alternatywne. Jeżeli warianty alternatywne nie mogą być zastosowane bądź jeśli po ich zastosowaniu będą nadal wykazywane negatywne oddziaływania, ocena powinna zaproponować skuteczne rozwiązania minimalizujące lub kompensujące. Kluczowy jest fakt, iż obowiązujące normy prawne nie dopuszczają do realizacji inwestycji, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko – w tym także na obszary Natura 2000 bez uprzedniego wnikliwego przeanalizowania wpływu.

Do tych inwestycji można zaliczyć inwestycje:

- Budowę zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych

Budowa polderu zalewowego (czterech suchych zbiorników przeciwpowodziowych) przewidziana jest w miejscowości Częstocice w ramach zadania „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe m. Ostrowiec Świętokrzyski, gm. Ostrowiec Świętokrzyski oraz gm. Bodzechów w oparciu o regulację rzeki Modły, z wykorzystaniem istniejącego zbiornika w Częstocicach jako polderu zalewowego do redukcji fali powodziowej". Inwestycja posiada pełną dokumentację środowiskową niezbędną do jej przeprowadzenia, tj. Decyzję Ministra Infrastruktury GM-DOK-3.7700.37.2021.AZ z dnia 17 marca 2021 roku w sprawie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego, Decyzję Wojewody Świętokrzyskiego nr 76/2017 z dnia 22.09.2017 roku o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych znak IR.II.7840.3.8.2017, Decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia z dnia 04.08.2014 r. znak WOO-I.4233.6.2013.AM.33. Przedstawione w Prognozie lokalizacje zbiorników małej retencji mają charakter propozycji gmin, natomiast nie są to lokalizacje zatwierdzone dla których przygotowywana jest dokumentacja środowiskowa. Na etapie prac dokumentacyjnych nie zostały określone przez gminy wszystkie funkcje jakie mają pełnić dane zbiorniki. Brak jest wiążącej dokumentacji w tym zakresie. Przy analizie wariantów

należy uwzględnić kolizję z formami ochrony przyrody i wpływ na przedmioty ochrony. Szczególnie rzetelnie należy rozważyć lokalizację dla zbiornika w Ćmielowie, który w pierwotnym wariancie umiejscowiony na obszarze Natura 2000.

- Produkcję i dystrybucję energii odnawialnej

Ważnym aspektem w kontekście transformacji energetycznej są działania podejmowane na rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii. Na obecnym etapie prac niemożliwym jest jednak wskazanie konkretnych działań inwestycyjnych a tym samym rozwiązań OZE. Nie zostały zgłoszone do planowanych realizacji inwestycje związane z budową farm wiatrowych, farm fotowoltaicznych, czy wykorzystaniem energii geotermalnej lub biomasy. Zapisy Strategii wskazują raczej na instalacje paneli fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej oraz promocji odchodzenia od opalania domów węglem na rzecz bardziej ekologicznych paliw. W przypadku montażu paneli fotowoltaicznych należy używać jedynie certyfikowanych produktów oraz technik montażu, które nie będą powodowały dezorientacji wśród ptaków. Warto zaznaczyć, że instalacje OZE mogą mieć znaczący wpływ na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, przy czym największe oddziaływanie będzie dotyczyło przyrody żywej, głównie ptaków. Nieznaczny wpływ będzie natomiast wykazywany na wody, natomiast wpływ na krajobraz i powierzchnię ziemi będzie zróżnicowany w zależności od formy OZE, jej lokalizacji i zakresu. Generalnie, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii jest pozytywne z punktu widzenia jakości powietrza, z uwagi na zastępowanie nimi tradycyjnych, wysoko emisyjnych paliw kopalnych. Zrównoważony rozwój i nowoczesna gospodarka dąży do całkowitego zaspokojenia potrzeb energetycznych przez te źródła.

- Rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnych

Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej należy do działań własnych gmin. Potencjalny wpływ tych inwestycji został określony w rozdziale strategii dotyczącym *Analiza i ocena przewidywanych i znaczących oddziaływań na środowisko.* Na dzień przygotowywania Prognozy nie były dostępne żadne wiążące dokumenty warunkujące powstawanie nowych oczyszczalni ścieków na terenie powiatu. W planach jest modernizacja i zwiększenie przepustowości już istniejących zakładów, a celem podjętych działań jest m.in. zgodność z zapisami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U z 2016, poz. 1911 ze zmianami).

- Inwestycje drogowe i kolejowe

Z uwagi na duże powierzchnie zajmowane przez obszary Natura 2000 wyzwaniem wynikającym z rozwoju liniowych elementów infrastruktury transportowej jest kwestia zachowania spójności sieci Natura 2000. Pojęcie spójności sieci obszarów Natura 2000 dotyczy zarówno wyznaczonych obszarów ptasich i siedliskowych, tworzących najważniejsze ogniwa sieci, jak i łączących je korytarzy ekologicznych. Należy zaznaczyć, że sam przebieg inwestycji nie oznacza negatywnego wpływu na przedmioty ochrony. Należy na etapie prowadzenia inwestycji rozpoznać cele ochrony w poszczególnych obszarach Natura 2000 oraz zidentyfikować potencjalne oraz istniejące zagrożenia i na tej podstawie ocenić, czy inwestycja wpłynie negatywnie na obszar i jego integralność, jak również spójność sieci. W obszarach Natura 2000 nie obowiązują zakazy dotyczące prowadzonych działań, a kluczowe są cele ochrony i potrzeby poszczególnych przedmiotów ochrony. Potencjalny wpływ działań inwestycyjnych został określony w rozdziale strategii dotyczącym *Analiza i ocena przewidywanych i znaczących oddziaływań na środowisko*. Kluczowa dla rozwoju regionu jest inwestycja CPK. Budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego zakłada na terenie powiatu ostrowieckiego przebieg szprychy nr 6 obejmujący zarówno modernizacje jak i budowę nowych odcinków infrastruktury kolejowej. Dla przedsięwzięcia budowy CPK przygotowywane są dokumentacje w zakresie badań terenu, wpływu oddziaływania na środowisko.

Z harmonogramu prac przedstawionego na stronie internetowej Centralnego Portu Komunikacyjnego (https://www.cpk.pl/pl/inwestycja/baza-wiedzy/wszystko-o-cpk/postepy-prac-w-ramach-programu-cpk/badania-srodowiskowe-i-terenowe - data dostępu marzec 2022), wynika, że prace te mają charakter długoterminowy, złożony i przewidziane są do realizacji do 2024 roku. Warto nadmienić że docelowy przebieg trasy kolejowej inwestycji będzie szeroko konsultowany zarówno pod względem środowiskowym jak również społecznym, stąd też na etapie przygotowywania Prognozy nie można jednoznacznie założyć finalnego przebiegu szprychy. W granicach powiatu ostrowieckiego założona jest budowa linii kolejowej nr 84 na odc. Radom – Iłża – Kunów. Dla przedsięwzięcia dostępne są dokumenty: strategiczne studium lokalizacyjne oraz prognoza oddziaływania na środowisko. Dla inwestycji budowa obwodnicy Ostrowca Świętorzyskiego w ciągu drogi krajowej nr 9 została wydana przez Wojewodę Świętokrzyskiego decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji – decyzja dla zadania jest ostateczna.

- Rozbudowę Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

Potencjalny wpływ rozbudowy szpitala został określony w rozdziale strategii dotyczącym *Analiza i ocena przewidywanych i znaczących oddziaływań na środowisko.* Na dzień przygotowywania Prognozy nie były dostępne żadne wiążące dokumenty warunkujące zakres i rozmiar prac. Inwestycja jest w fazie planowania.

- Rozbudowę systemu telekomunikacyjnego

Potencjalny wpływ rozbudowy systemu telekomunikacyjnego został określony w rozdziale strategii dotyczącym *Analiza i ocena przewidywanych i znaczących oddziaływań na środowisko.* Na dzień przygotowywania Prognozy nie były dostępne żadne wiążące dokumenty warunkujące zakres i rozmiar prac. Inwestycja jest w fazie planowania.

Analizując proponowanej w ramach Strategii inwestycje mogące w znaczący sposób na etapie planowania nie wskazano żeby miały one bezpośredni negatywny wpływ na obszary chronione w tym obszar Jeleniewskiego Parku Krajobrazowego, Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej oraz obszarów Natura 2000. Kwestią, którą w szczególny sposób trzeba rzetelnie rozważyć jest budowa zbiornika małej retencji na terenie Ćmielowa, ponieważ rozpatrywany wariant znajduje się na terenie obszarów specjalnej ochrony Dolina Kamiennej PLH260028. Przy analizie wariantów należy w sposób szczególny uwzględnić zakazy i nakazy warunkowane przez UCHWAŁĘ NR XLIX/871/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego, UCHWAŁĘ NR XLIX/879/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, UCHWAŁĘ NR XXXV/617/13 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej. Wyszczególnione uchwały zakazują głównie: realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackieji łowieckiej; likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy,

utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej; likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych; wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych; prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową. Nie przypuszcza się aby zadania przewidziane do realizacji w ramach Strategii warunkowały powyższe działania. W sytuacji kiedy dane przedsięwzięcie może mieć wpływ na obszar objęty ochroną nałożone zakazy nie dotyczą sytuacji gdy na terenach planowanych inwestycji przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko, która wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody.

Mając na uwadze cele i kluczowe działania zawarte w Strategii, na etapie opracowania niniejszej Prognozy nie zidentyfikowano znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, w tym na integralność i spójność sieci obszarów Natura 2000. Należy jednak zaznaczyć, iż dokument nie określa na obecnym etapie warunków technicznych planowanych inwestycji oraz wiążącej lokalizacji. Nie można, zatem wykluczyć, iż w trakcie ich realizacji zaistnieje ryzyko wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. Nie wskazano również na kolizję z zapisami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U z 2016, poz. 1911 ze zmianami).

W niniejszej Prognozie zwrócono uwagę na grupy projektów oraz rodzaje inwestycji, które potencjalnie mogą oddziaływać na zasoby przyrodnicze, w tym także obszary Natura 2000. Przepisy w zakresie dopuszczenia do realizacji inwestycji w odniesieniu do obszarów Natura 2000 reguluje art. 33 ustawy o ochronie przyrody:

Art. 33. 1. Zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub

2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na zapisy art. 34 ust 1 i 2 ustawy o ochronie przyrody, które precyzują że:

1. Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich – dyrektor właściwego urzędu morskiego, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszary znajdujące się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

2. W przypadku, gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, może zostać udzielone wyłącznie w celu:

1) ochrony zdrowia i życia ludzi;

2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;

3) uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędnym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;

4) wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

Wobec powyższych uwarunkowań na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, inwestor jest zobligowany do przedstawienia właściwym organom wariantów alternatywnych, a jeśli nie będą one możliwe do realizacji, będzie można zastosować odstępstwo ustawowe, jeżeli zostanie wykazane, iż wynika to z realizacji inwestycji celu publicznego. Należy zwrócić uwagę również na fakt, iż przytoczone zapisy ustawy o ochronie przyrody wskazują na indywidualne oceny oraz organy, które będą wydawać stosowne zezwolenia i decyzje.

Mając na uwadze przedstawione przesłanki, nie stwierdzono, aby w przypadku projektu Programu zachodziła sytuacja, o której mowa w art. 55 ust. 2 ustawy ooś, która uniemożliwiałyby jego przyjęcie.

Biorąc pod uwagę cele oraz charakter zidentyfikowanych typów projektów można pz dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż część z nich będzie spełniać kryteria

określone w powyższych zapisach ustawy (m.in. będą kwalifikowane, jako inwestycje celu publicznego).

W ramach przyszłych ocen oddziaływania na środowisko inwestycji, które będą oddziaływać na obszary Natura 2000, należy wykazać także ich zgodność z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 i innych dokumentów strategicznych regionu i kraju.

Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko związanych z realizacją Strategii – macierz skutków środowiskowych

Macierz skutków środowiskowych – ocena wpływu realizacji celów i kierunków działań projektu „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+".

OZNACZENIA:

Brak zauważalnego oddziaływania w zakresie analizowanego przedsięwzięcia	0
Potencjalne pozytywne oddziaływanie	+
Realizacja zadania może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływanie	-/+
Potencjalne negatywne oddziaływanie	-
Brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania	N

Strategiczny program działań	Komponenty i właściwości środowiska										
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
1. Trwały wzrost gospodarczy powiatu ostrowieckiego powiązany z efektywną edukacją zawodową											
1.1. Rozwój kompetencji i kwalifikacji mieszkańców powiatu											
Współpraca z pracodawcami w zakresie kształtowania kierunków kształcenia i organizacji szybkich kursów kwalifikacyjnych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Opracowanie powiatowego modelu wspierania ścieżki kariery młodzieży szkolnej – we współpracy z gminami (ciągłość procesu od ostatnich klas szkół podstawowych)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Podniesienie świadomości przedsiębiorców w zakresie partycypacji w procesie praktycznej nauki zawodu	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób pracujących na terenie powiatu ostrowieckiego, poprzez Krajowy	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0

Fundusz Szkoleniowy											
Zapewnienie warunków dla doskonalenia i rozwoju kadr nauczycieli zawodu w placówkach kształcenia zawodowego	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Organizacja dodatkowych zajęć zawodowych dla uczniów	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2. Kreowanie warunków dla wzrostu gospodarczego i przedsiębiorczości lokalnej											
Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej oraz promocji oferty inwestycyjnej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej, w tym m.in. wsparcie informacyjne, szkoleniowe, doradcze i promocyjne	0	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
Wsparcie dla rozwoju komercyjnych usług dedykowanych osobom starszym (srebrna gospodarka)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Współpraca w promocji gospodarczej powiatu– podejmowanie wspólnych inicjatyw w szerokim partnerstwie samorządowo-gospodarczym	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie powiatu	N	0	+	-	-	0	0	-	-	0	0
2. Aktywowanie turystycznego i kulturowego potencjału powiatu ostrowieckiego											
2.1. Wykorzystanie oraz ochrona Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego											

Utworzenie parku kulturowego obejmującego Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozbudowa Muzeum Historyczno-Archeologicznego oraz ścieżki dydaktycznej	0	0	0	0	0	0	0	N	N	0	+
Organizacja wydarzeń promujących prehistoryczną przeszłość regionu, w tym flagowego produktu/imprezy	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+
Doskonalenie systemu zarządzania produktem turystycznym jakim są Krzemionki	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+
Promocja oferty Muzeum Historyczno-Archeologicznego wśród uczniów szkół z powiatu ostrowieckiego i powiatów ościennych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+
2.2. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej											
Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych – rozwój zintegrowanej sieci szlaków rowerowych, budowa nowych i remont istniejących, w tym jako standard przy budowie i modernizacji dróg, infrastruktura towarzysząca, tworzenie i oznakowanie szlaków, informacja towarzysząca, popularyzacja poprzez dedykowane aplikacje i wydarzenia.	N	-/+	+	-	-	-	-	-	-/+	0	0
Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej	N	-	+	-	-	-	-	-	-	0	0
Tworzenie spójnej oferty turystycznej powiatu ostrowieckiego oraz jej promocja, również w porozumieniu z gminami i innymi	N	N	+	N	N	N	N	N	N	0	0

powiatami											
Promocja i rozwój turystyki wiejskiej na terenie powiatu	N	-	+	-	-	-	0	-	-/+	0	0
Organizacja wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Utworzenie Muzeum na Świeżym Powietrzu w ruinach w Nietulisku Dużym	0	0	+	0	0	0	0	-/+	0	0	0
2.3. Rozwój sportu i rekreacji oraz aktywizacja ruchowa mieszkańców											
Wspieranie klubów i organizacji sportowych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, także przy szkołach, w tym pod kątem wzmacniania dywersyfikacji oferty sportowej	0	0	+	0	0	0	0	-/+	-	0	0
Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa parku linowego w miejscowości Podgrodzie	0	0	+	+	-	0	0	-	-	0	0
Wykorzystanie promocyjne dyscyplin i znanych postaci sportu związanych z powiatem ostrowieckim	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4. Kultura i dziedzictwo kulturowe włączone w obieg gospodarczy i społeczny											
Udział w utworzeniu szlaku turystyki postindustrialnej „Żelazne Doliny”	0	0	+	0	0	0	0	+/-	+/-	0	-

Promocja tradycji przemysłowych: ceramicznych, hutniczych i garncarskich w powiecie	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	-
3. Zwiększenie atrakcyjności osadniczej powiatu											
3.1. Dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, w tym w kontekście transformacji energetycznej											
Działania w zakresie opieki nad lokalnym i regionalnym dziedzictwem przyrodniczym oraz ochrona i kształtowanie krajobrazu	+	+	+	+	+	0	0	+	+	0	+
Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	0	-/+	+	-/+	0	0	+	-/+	+	+	0
Odzyskiwanie terenów zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej poprzez nadawanie im nowych funkcji rekreacyjnych lub przyrodniczych	0	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0
Budowa zbiorników retencyjnych oraz polderów zalewowych na terenie powiatu ostrowieckiego	N	-/+	+	-/+	-/+	-/+	0	-/+	-/+	0	0
Promocja gospodarki niskoemisyjnej oraz produkcji i dystrybucji energii odnawialnej na terenie powiatu ostrowieckiego, również poprzez współpracę w ramach inicjowania klastra energetycznego	0	0	+	-	-	0	+	0	-	+	0
Poprawa jakości powietrza, w tym realizacja i wspieranie projektów z zakresu wymiany pieców, działalności Eko-doradców, propagowania korzystania z programów dotyczących czystego powietrza w społecznościach lokalnych, modernizacji sieci ciepłowniczej i innych.	0	0	+	0	0	+	+	0	0	+	0

Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska	N	-/+	+	-/+	-/+	+	+	+	+	+	+
Rozbudowa, modernizacja oraz rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w tym rozwój infrastruktury z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych	0	0	+	0	0	-/+	0	-	N	0	0
3.2. Zwiększanie potencjału kapitału ludzkiego oraz społecznego powiatu											
Promocja i wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu i wszystkich fazach jej rozwoju, wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Wspieranie publicznych i niepublicznych form pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, w tym dla dzieci i młodzieży	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Świadczenie najwyższej jakości pomocy dla rodzin z problemami i dysfunkcjami opartej na dyskrecji, poufności i zaufaniu	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rozwoju usług wytchnieniowych i szkoleniowych dedykowanych ich rodzinom	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Organizowanie i wspieranie funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej opieki nad dzieckiem	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0

Poszerzenie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych	0	0	+	N	0	N	-/+	-/+	N	0	0
Modernizacja obiektów użyteczności publicznej w kierunku zwiększania stopnia ich dostępności dla mieszkańców	0	0	+	N	0	0	0	-/+	N	0	0
Poprawa dostępu do mieszkań	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3. Rozwój powiatu ostrowieckiego jako regionalnego ośrodka zdrowotnego											
Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim	0	0	+	-	-	-	+	-	-	0	0
Ochrona zdrowia i poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług, świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Kształtowanie, promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
3.4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu											
Modernizacja infrastruktury, poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych oraz wsparcie dla rozwoju ich zdolności operacyjnych	0	0	+	+	+	+	+	0	0	0	0
Kształtowanie i promocja postaw właściwych wobec sytuacji zagrożeń w ramach współpracy międzysektorowej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Doskonalenie współpracy z instytucjami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa ciągów pieszych przy drogach powiatowych	N	-	+	-	-	-	+	-	-/+	0	0

Doświetlanie przejść dla pieszych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego	0	0	+	-	0	0	0	0	0	0	0
3.5. Aktywizacja środowiska osób starszych oraz rozwój usług skierowanych do seniorów											
Inicjowania współpracy międzypokoleniowej wykorzystującej wiedzę i chęci osób starszych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Wspieranie różnych form samoorganizacji i aktywizacji seniorów (rady seniorów, uniwersytety III wieku)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja sektora opieki nad osobami starszymi	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Promocja powiatu ostrowieckiego jako miejsca bezpiecznego, czystego i przyjaznego seniorom	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Doskonalenie systemu opieki medycznej nad osobami starszymi i dostosowywanie jego oferty do identyfikowanych wyzwań	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Budowa Domu Pomocy Społecznej w Miłkowskiej Karczmie	0	0	+	-	-	N	0	N	-/+	0	0
4. Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju											
4.1. Rozwój zarządzania strategicznego powiatem											
Doskonalenie jakości usług publicznych i sprawności administracyjnej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Współpraca z i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozwój współpracy w wymiarze regionalnym, krajowymi międzynarodowym	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru powiatu i zrównoważonej mobilności w wymiarze lokalnym											

Monitoring rozbudowy DK 9 wraz z budową obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego	0	-	+	-	-	-	-/+	-	-	-	0
Monitoring prac na linii kolejowej nr 25	0	-	+	-	-	-	-/+	-	-	-/+	0
Monitoring budowy nowej linii kolejowej nr 84	0	-	+	-	-	-	+	-	-	-/+	0
Opracowanie programu rozwoju sieci dróg powiatowych celem efektywnej modernizacji i rozbudowy ciągów drogowych, pieszych i rowerowych	N	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej głównie na obszarach objętych rozwojem przedsiębiorczości	N	-	+	-	-	-	-	-	-	-	0
Rozbudowa tras i ścieżek rowerowych	N	0	+	-	-	0	+	-	-	0	0
Monitoring elektro mobilności na terenie powiatu ostrowieckiego w odniesieniu do trendów ogólnokrajowych	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0
Przebudowa oraz rozbudowa drogi powiatowej Nr 0657T Kunów - Janik - Ostrowiec Świętokrzyski jako alternatywy dla głównego ciągu komunikacyjnego jakim jest DK9	N	-	+	-	-	-	-	-	-	-	0
4.3. Rozwój współpracy instytucjonalnej w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym											
Aktywne współdziałanie w ramach powołanego MOF Miast Północy	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Inicjowanie współpracy ponadlokalnej w ramach obszaru powiatu ostrowieckiego i sąsiednich JST – wykorzystanie instrumentu strategii ponadlokalnej dla aktywizowania wspólnych potencjałów rozwojowych i	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0

niwelowania barier											

Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Potencjał kumulowania się oddziaływań wynikających z realizacji założeń ocenianej strategii należy analizować głównie na dwóch aspektach:

- Aspekt pozytywny:

Działania wynikające ze Strategii dążą do uzyskania efektu synergii w przypadku zidentyfikowanych oddziaływań pozytywnych na skutek niektórych działań w części komponentów. Cechuje się to to uzyskaniem korzystnego efektu łącznej interakcji niż pojedynczego oddziaływania na nie. Takich efektów w obrębie zdefiniowanych w ramach Strategii kierunków działań zaobserwowano kilka, między innymi w obszarze związanym z edukacją, adaptacją do zmian klimatu, zmianami w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ochrony przeciwpowodziowej.

- Aspekt negatywny:

Istotnym aspektem jest ryzyko kumulacji oddziaływań negatywnych, w szczególności bezpośrednich, mogących prowadzić do wzmożonego w ramach odziaływania na szereg komponentów. Odziaływania takie wynikają gównie z przeprowadzenia celów inwestycyjnych. Potencjalne oddziaływanie skumulowane wystąpić może w przypadku działań zmierzających do poprawy układu komunikacyjnego, budowy systemu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a szerszym zakresie działań związanych z turystyką. Poszczególne zadania inwestycyjne mogą w krótkim czasie oddziaływać na powietrze atmosferyczne i powierzchnię terenu oraz klimat akustyczny oraz głównie na przyrodę.

Warto nadmienić, że jednoczesna realizacja kilku projektów tego typu w bliskim sąsiedztwie i w tym samym czasie jest mało prawdopodobna, co obrazują załączniki graficzne do niniejszej Prognozy. Dlatego nie zidentyfikowano istotnego ryzyka w tym zakresie.

Realizacja zamierzeń Strategii nie spowoduje wystąpienia oddziaływań transgranicznych. Zgodnie z Konwencją z Espoo transgraniczne oddziaływanie zdefiniowane zostało jako: *„…dowolne oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony*". Zaplanowane działania mają charakter jedynie lokalny. Biorąc pod uwagę charakter i wielkość oddziaływań związanych z realizacją celów zawartych w Strategii oraz

położenie powiatu na tle kraju nie przewiduje się możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych natywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Strategii

Kwestie rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do analizowanego projektu Programu można generalnie rozpatrywać na trzech poziomach:

- Analizy prawidłowości sformułowania celów i ich ewentualnych modyfikacji
- Analizy doboru sposobów i środków osiągania tak określonych celów
- Rodzaju, lokalizacji i skali przedsięwzięć inwestycyjnych, służących osiąganiu celów.

Ograniczeniem w zaproponowaniu rozwiązań alternatywnych, typowym dla projektu Strategii rozwoju jest charakter ogólny zapisów. Strategia ma charakter deklarowany i dotyczy spraw ważnych dla rozwoju powiatu, ale co do których nie można posiadać żadnych przesądzeń co realności ich realizacji. Na obecnym etapie prac nie można jednoznacznie określić, że których z zaplanowanych kierunków rozwoju będzie negatywnie oddziaływał na środowisko, a jeżeli tak to w jakim stopniu. Ogół zaplanowanych celów i działań, w perspektywie do 2030 roku ma przyczynić się do zrównoważonego rozwoju powiatu, którego ważnym elementem jest dbałość o stan środowiska naturalnego, wskazanego jako jeden z kluczowych potencjałów i atrybutów powiatu. Niemniej jednak na tym etapie prac wdrożeniowych nie można jeszcze określić z dostatecznym prawdopodobieństwem, czy realizacja których zadań będzie miała najbardziej korzystny wpływ na środowisko przyrodnicze zwłaszcza w dłuższym horyzoncie czasowym.

Rozważając warianty alternatywne przedsięwzięć wynikających z zapisów Strategii, należy uwzględnić działania związane z wyborem innej lokalizacji (warianty lokalizacji - zwłaszcza w przypadku inwestycji potencjalnie ingerujących w obszar Natura 2000), innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne), a także wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Należy jednak pamiętać, że nawet wybór wariantu „0”, może wiązać się z pewnymi konsekwencjami, ponieważ brak realizacji może powodować negatywny oddźwięk środowiskowy np. brak działań w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej przez poszczególne gminy powiatu ostrowieckiego.

Bez potrzebnych działań stan środowiska oraz tym samym jakość życia mieszkańców może ulec pogorszeniu. W tej sytuacji wybór optymalnej lokalizacji lub warunków realizacji poszczególnych zadań należy przeprowadzić w drodze indywidualnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.

Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień Strategii

System monitorowania na płaszczyźnie strategicznej dotyczy monitorowania podstawowych parametrów dokumentu (np. ludność, powierzchnia), monitorowania skutków realizacji oraz stopnia realizacji celów Strategii. System monitorowania na płaszczyźnie strategicznej będzie realizowany corocznie, od momentu uchwalenia Strategii przez Radę Powiatu.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko państwa członkowskie Unii Europejskiej, w tym również Polska zostały zobowiązane do monitorowania znaczącego wpływu na środowisko, wynikającego z realizacji planów i programów. Celem monitoringu jest między innymi możliwość określenia już na wczesnym etapie potencjalnych niepożądanych wpływów. Wykrycie takie musi nieść ze sobą podjęcie odpowiedniego działania naprawczego. Do monitoringu można wykorzystać istniejące systemy monitoringu, dlatego w kontekście niniejszego prognozy oraz Strategii zaplanowano wykorzystać między innymi państwowy monitoring środowiska o ile dotyczy granic administracyjnych powiatu. Do monitoringu oddziaływania na środowisko projektów realizowanych w ramach Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ zostaną wykorzystane dane pozyskane ze źródeł wskazanych poniżej:

Tabela 18. Monitoring oddziaływania na środowisko

L.p.	Komponent środowiska	Metoda	Źródło informacji	Częstotliwość
1	Klimat akustyczny	Analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska	WIOŚ Kielce	Monitoring okresowy i interwencyjny przynajmniej raz w roku
2		Monitoring hałasu	Powiatowy i Wojewódzki Zarząd Dróg oraz GDDKiA	Monitoring okresowy i interwencyjny przynajmniej raz

				w roku
3		Kontrola skuteczności zastosowania zabezpieczeń przed hałasem	WIOŚ Kielce	Monitoring okresowy i interwencyjny przynajmniej raz w roku
4		Kontrola wydanych pozwoleń w zakresie emisji hałasu	Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim	Monitoring okresowy i interwencyjny przynajmniej raz w roku
5	Jakość powietrza	Analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska	WIOŚ Kielce	Monitoring stały raz w roku
6		Monitoring prowadzony przez inne organy, podmioty, gminy		Monitoring doraźny w przypadku zgłoszenia naruszenia prawa
7		Analiza wyników kontroli podmiotów gospodarczych	WIOŚ Kielce	Monitoring stały raz w roku
8		Kontrola domowych palenisk	Straże miejskie	Monitoring doraźny w przypadku zgłoszenia naruszenia prawa
9	Stan gleb	Analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska	WIOŚ Kielce	Monitoring stały raz w roku
10		Monitoring prowadzony przez inne organy, podmioty, gminy		Monitoring doraźny w przypadku zgłoszenia naruszenia prawa
11		Kontrole zastosowania systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków sanitarnych i przemysłowych	WIOŚ Kielce	Monitoring stały raz w roku oraz monitoring doraźny
12		Kontrola skuteczności i prawidłowości gospodarki odpadami	Urząd Marszałkowski	Monitoring stały raz w roku
13	Jakość wód powierzchniowych i podziemnych	Analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska	WIOŚ Kielce	Monitoring stały raz w roku
14		Monitoring prowadzony przez inne organy,		Monitoring doraźny w

		podmioty, gminy		przypadku zgłoszenia naruszenia prawa
15		Kontrole zastosowania systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków sanitarnych	WIOŚ Kielce, gminy	Monitoring stały raz w roku oraz monitoring doraźny
16		Kontrola przestrzegania postanowień wydawanych pozwoleń wodnoprawnych	PGW Wody Polskie	Monitoring stały raz w roku

Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej Prognozy jest art. 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Artykuł ten narzuca obowiązek przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne. Zapisy Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i ocenach oddziaływania na środowisko stanowią dostosowanie przepisów krajowych do wymogów Unii Europejskiej. Jest to nawiązanie do Dyrektywy 2001/42/WE z 27.06.2001r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Celem Prognozy oddziaływania na środowisko jest kompleksowa analiza możliwego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska projektów i działań wskazanych do realizacji w ramach Strategii. Analiza ta obejmuje również ocenę występowania oddziaływań skumulowanych, analizę możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych oraz potrzeby działań kompensacyjnych.

Podstawowymi elementami przedstawionej Prognozy, są:

- Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Zapisy Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030+ są spójne z wieloma programami i planami o znaczeniu międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim, regionalnym oraz lokalnym. Zadania związane z realizacją celów Strategii przyczynią się do podniesienia poziomu życia mieszkańców i lepszej dbałości o środowisko.

- Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Rozdział zawiera syntetyczny opis metod, pytań badawczych oraz prac na podstawie których została przygotowana prognoza oraz wnioskowanie dotyczące wpływu dokumentu na środowisko.

- Analiza stanu środowiska przyrodniczego w odniesieniu do poszczególnych jego komponentów

Analizą objęto zasoby oraz stan środowiska przyrodniczego w oparciu o dostępne badania monitoringowe. Wybrane zasoby i formy ochrony przyrody, wyniki monitoringu przedstawiono w formie graficznej i tabelarycznej.

- Analiza i ocena przewidywanych i znaczących oddziaływań na środowisko wraz z propozycjami minimalizacji dla oddziaływań negatywnych

Kolejnym etapem były szczegółowe analizy oddziaływań poszczególnych kluczowych działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska. Punktem wyjściowym do analiz było ustalenie wiodących zagrożeń zidentyfikowanych dla regionu. Na tej podstawie wyciągnięto wnioski odnośnie oddziaływania na środowisko oraz zaproponowano zalecenia odnośnie minimalizowania oddziaływań negatywnych na środowisko.

- Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych natywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Strategii oraz sposób monitoringu

W rozdziale uwzględniono podano propozycje działań alternatywnych, tj. zmianę wariantu lokalizacji, sposobu prowadzenia inwestycji oraz wariant niezrealizowania inwestycji. Ważne znaczenie ma kontrola realizacji inwestycji oraz ocena ich skutków na środowisko, tak aby możliwe było szybkie zareagowanie na negatywne zmiany w środowisku i podjęcie działań ochronnych, minimalizujących i kompensacyjnych. W Prognozie zaproponowano, aby monitoring skutków realizacji Programu oprzeć na systemie Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzonego i kontrolowanego przez odpowiednie organy w zależności od elementów środowiska.

- Informacje o możliwym skumulowanym i transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,

Analizie podano prawdopodobieństwa wystąpienia oddziaływań skumulowanych i transgranicznych. Ze względu na odpowiednie ułożenie harmonogramu prac wszystkich inwestycji nie powinno występować oddziaływanie skumulowane. Większość działań ujętych w Strategii jest na etapie planów i konsultacji, zaś ramy czasowe przedsięwzięć wraz z ewentualnym wpływem na środowisko zostano ustalone w późniejszym terminie. Również

nie będzie miało miejsca oddziaływanie transgraniczne z uwagi na lokalny zasięg projektów znaczną odległość powiatu od granicy.

- Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Realizacja kluczowych działań ujętych w Strategii jako całość, będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko i sprzyjać rozwiązaniu szeregu problemów dotyczących poprawy jego stanu. Będzie też miało znaczenie dla społeczeństwa z punktu widzenia poprawy jakości życia i zdrowia. Niemniej w ramach części kluczowych działań mogą być także realizowane przedsięwzięcia, które zgodnie z obowiązującymi przepisami są zakwalifikowane jako mogące znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko lub na jego poszczególne elementy. Szczegółowe wnioski i możliwe oddziaływania w tym zakresie przedstawione są w odpowiednich rozdziałach Prognozy. Trzeba jednak zaznaczyć, że możliwe jest takie ukształtowanie planowanych przedsięwzięć, aby oddziaływania wyeliminować lub istotnie ograniczyć albo skompensować. Propozycje rozwiązań będą zawarte we właściwych dokumentach środowiskowych przygotowywanych w odniesieniu do poszczególnych inwestycji.

Na etapie przygotowywania prognozy analizowano potencjalne zagrożenia dla środowiska ponieważ projekt Strategii jest dokumentem w znaczeniu ogólnym i nie wymieniono w nim konkretnych przedsięwzięć, jakie mają być ramach niego realizowane wraz z podaniem wiążącej lokalizacji i technologii. W szczególności przeanalizowano i zidentyfikowano główne zagrożenia mogące potencjalnie negatywnie wpływać na zasoby przyrodnicze, w tym obszary prawnie chronione. Są one związane, przede wszystkim, z etapem prowadzenia prac inwestycyjnych i obejmują: zajmowanie znacznych powierzchni terenów, co może prowadzić do fragmentacji siedlisk, a także zajmowania stanowisk i siedlisk gatunków chronionych, płoszenia ptaków i zwierząt. Na etapie eksploatacji w zależności od projektu, będzie występowało ryzyko osłabienia populacji zwierząt na skutek kolizji z pojazdami, stresu, efektu barierowego.

Ważne jest oddziaływanie na ludzi. Prawie wszystkie przedsięwzięcia przewidziane do wsparcia w ramach kluczowych działań Strategii będą, w większym lub mniejszym stopniu, bezpośrednio lub pośrednio, wpływać pozytywnie na zdrowie ludzi, m.in. poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, w tym gazów cieplarnianych. Do takich przedsięwzięć należą, przede wszystkim działania w zakresie termomodernizacji budynków mieszkalnych i publicznych, systemów ciepłowniczych i elektroenergetycznych, zastosowania

odnawialnych źródeł energii, usprawnienia transportu, wzrostu elektromobilności, zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków. Korzystne też będą działania ukierunkowane na ochronię zdrowia i wykorzystania potencjału kultury dla rozwoju społeczno-ekonomicznego. Cześć z tych działań na realizacji może być uciążliwe poprzez emisję hałasu, zanieczyszczeń i wibracji z wiązanych z pracami budowlanymi. Będą to jednak oddziaływania krótkotrwałe i zależne od czasu budowy.

Realizacja zapisów Strategii będzie miała duże znaczenie dla poprawy jakości powietrza i redukcji emisji gazów cieplarnianych odpowiedzialnych za zmiany klimatu. Kluczowe działania będą obejmować termomodernizację budynków mieszkalnych i publicznych, podniesienie efektywności energetycznej, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, rozwoju i modernizacji ciepłownictwa, usprawnienia transportu, wzrost elektormobilności. Zwiększona emisja zanieczyszczeń powietrza występować będzie, okresowo na etapie inwestycyjnym oraz lokalnie przy drogach o dużym natężeniu ruchu.

Strategia będzie oddziaływać pozytywnie także na jakość wód. Istotne znaczenie będą miały, działania obejmujące wspieranie zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej (w tym rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji kanalizacji), a także małej retencji oraz. Negatywne oddziaływania mogą wystąpić w wyniku działań w czasie budowy co będzie związane ze stosowaniem odwodnieni i zmianą stosunków wodnych.

Oddziaływania na gleby, powierzchnie ziemi i krajobraz, głównie dotyczyć będą zajęcia terenu, szczególnie na inwestycje drogowe i infrastrukturalne bo może wpłynąć na przeobrażenia i fragmentację krajobrazu,. Część oddziaływań negatywnych po zakończeniu budowy zostanie wyeliminowana w przypadku inwestycji podziemnych. W przypadku inwestycji miejskich raczej należy spodziewać się efektów pozytywnych, np. w przypadku termomodernizacji budynków.

Również pozytywnie wpływać będzie realizacja Programu na zabytki z powodu ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększeniu wiedzy społecznej nt. i ochronyi poszanowania. Nie przewiduje się znaczącego wpływu na zabytki w zawiązku pracami budowlanymi.

Działania ujęte w Strategii nie powinny negatywnie wpłynąć na zasoby naturalne. Nie przewiduje się nowych inwestycji związanych z pozyskiwaniem zasobów. W przypadku budowy inwestycji infrastrukturalnych nastąpi uszczuplenie puli zasób związane z dużym zapotrzebowaniem na maturalne materiały budowlane.

Biorąc pod uwagę rodzaje przedsięwzięć i możliwe ich oddziaływanie na środowisko w Prognozie wskazano zalecenia odnośnie eliminacji, minimalizacji i ewentualnych kompensacji negatywnych oddziaływań poszczególnych inwestycji.

Literatura

1. Gąsiorek M., *Ocena wpływu antropopresji na właściwości i funkcje gleb obszarów zurbanizowanych na przykładzie Krakowa*, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Kraków 2019.
2. Głodowska M., Gałązka A., *Wpływ rolnictwa ekologicznego na środowisko w koncepcji rozwoju zrównoważonego*, Wieś i Rolnictwo 2017, 2 (175): 0137-167. doi: 10.7366/wir022017/07
3. *Krajowy plan gospodarki odpadami*, Warszawa 2022.
4. *Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Założenia i cele oraz polityki działania*, Warszawa 2019.
5. *Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030),* Warszawa 2015.
6. *Krajowy Program Ograniczania Zanieczyszczenia Powietrza*, Warszawa 2019.
7. *Krajowy Program Ograniczania Zanieczyszczenia Powietrza*, Warszawa 2019.
8. Li G., Sun G.X, Ren Y., Luo X.S, Zhu Y.G., *Urban soil and human health: a review*, European Journal of Soil Science 2018, 69, 196-215.
9. Myga-Piątek U., Jankowski G., *Wpływ turystyki na środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy – analiza wybranych przykładów obszarów górskich*, Problemy Ekologii Krajobrazu 2009, T. XXV, 27-38.
10. *Polityka Ekologiczna Państwa,* Warszawa 2030.
11. *Polityka energetyczna Polski do 2040 roku – projekt*, Warszawa 2020.
12. *Projekt Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu szóstej aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych Gliwice*, Gliwice 2020.
13. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. Raport wojewódzki za rok 2020*, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach, Kielce 2021.
14. *Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz.U. 2014, poz. 112).
15. *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku*, Warszawa 2019.
16. *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*, Warszawa 2013.

17. *Studium lokalizacyjne Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego*, Warszawa 2022.
18. Uchwała nr XLIX/871/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego.
19. Uchwała nr XLIX/879/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Jeleniowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.
20. Uchwała nr XXXV/617/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej.
21. Woś A., *Regiony klimatyczne polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody*, Polska Akademia Nauk – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, nr 20, Warszawa 1993.
22. Yang Z., Lu W., Long Y., Bao X., Yang Q., *Assessment of heavy metals contamination in urban topsoil from Changchun City, China*, Journal of Geochemical Exploration 2011, 108, 27-38.
23. Zajęcka E., Świercz, A., *Biomonitoring of the Urban Environment of Kielce and Olsztyn (Poland) Based on Studies of Total and Bioavailable Lead Content in Soils and Common Dandelion (Taraxacum officinale agg.),* Minerals 2021, 11, 52. https://doi.org/10.3390/min11010052
24. *Założenia do Programu rozwoju retencji na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030 – projekt*, Warszawa 2019.
25. Zimny H., *Ekologia miasta*, Agencja Reklamowo-Wydawnicza Arkadiusz Grzegorczyk, Warszawa 2005, ss. 233.
26. Michalicha M., Wpływ odnawialnych źródeł energii na ptaki, Polish Journal for Sustainable Development 2018, T. XXII (2).
27. *Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030*+, Kielce 2020.
28. *Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 – projekt*, Warszawa 2021.

Spis tabel

Tabela 1. Jakość wód powierzchniowych w wybranych punktach krajowej sieci monitoringu w Powiecie Ostrowieckim w 2018 r. 25

Tabela 2. Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie ostrowieckim w 2020 roku.....30
Tabela 3. Rezerwaty przyrody na terenie powiatu ostrowieckiego 35
Tabela 4. Pomniki przyrody na terenie powiatu ostrowieckiego 37
Tabela 5 Wynikowe klasy dla strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....54
Tabela 6 Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów parametrów jakości po na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi dla stacji SkOstrOsSlonMOB Ostrowiec Świętokrzyski MOBILNA strefa świętokrzyska PL2602 54
Tabela 7 Szkic lokalizacji odcinków dróg krajowych z wyszczególnieniem powiatu ostrowieckiego objętych opracowaniem map akustycznych wykonanych w 2018 r. dla dróg krajowych na terenie woj. świętokrzyskiego.....57
Tabela 8 Zestawienie liczby lokali mieszkalnych eksponowanych na hałas, liczba ludzi eksponowanych na hałas w przedziałach stref imisji dla wskaźnika LDWN i dla wskaźnika LN na terenie poszczególnych powiatu ostrowieckiego.....58
Tabela 9. Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na różnorodność biologiczna (zwierzęta, rośliny oraz obszary chronione).....62
Tabela 10 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na wody.....73
Tabela 11 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na powietrze.....80
Tabela 12 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na gleby.....86
Tabela 13 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na klimat.....93
Tabela 14 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na krajobraz.....99
Tabela 15 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na zasoby naturalne 104
Tabela 16 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na zabytki 109
Tabela 17 Ogólna charakterystyka kluczowych działań ujętych w Strategii oraz identyfikacja typowych przedsięwzięć, jakie mogą być realizowane wraz z prognozą wpływu na ludzi 115
Tabela 18. Monitoring oddziaływania na środowisko 143

Spis rysunków

Rysunek 1 Podział powiatu ma mezoregiony według Kondrackiego (opracowanie własne na podstawie https://gis.pgi.gov.pl/ 22
Rysunek 2 Zasoby wód powierzchniowych powiatu ostrowieckiego wraz z obszarami zagrożonymi podtopieniami (opracowanie własne na podstawie danych https://www.gov.pl/web/gugik) 24
Rysunek 3 Zasoby wód podziemnych powiatu ostrowieckiego – lokalizacja zbiorników GZWP (opracowanie własne na podstawie danych https://www.gov.pl/web/gugik).....26

Rysunek 4 Mapa geologiczna odkryta powiatu ostrowieckiego na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na podstawie Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego część I, 2006) 28
Rysunek 5 Mapa geologiczna zakryta powiatu ostrowieckiego na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na podstawie Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego część I, 2006) 29
Rysunek 6 Pokrycie powiatu ostrowieckiego lasami wraz z lokalizacją pieszych szlaków (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/).....31
Rysunek 7 Złoża na terenie powiatu ostrowieckiego oraz lokalizacja stanowisk geodokumentacyjnych (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/) 32
Rysunek 8 Obszar Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego w granicach powiatu ostrowieckiego (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/) 34
Rysunek 9 Obszary Chronionego Krajobrazu w granicach powiatu ostrowiecki ego(opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/).....35
Rysunek 10 Rezerwaty przyrody w granicach powiatu ostrowieckiego (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/) 36
Rysunek 11 Zespoły przyrodniczo krajobrazowe i pomniki przyrody w granicach powiatu ostrowieckiego (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/) 41
Rysunek 12 Specjalne obszary ochrony w ramach sieci Natura 2000 w granicach powiatu ostrowieckiego (opracowanie własne na podstawie danych https://gis.pgi.gov.pl/) 42
Rysunek 13 Rozmieszczenie oraz ładunki emisji SOX ze źródeł punktowych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE).....50
Rysunek 14 Rozmieszczenie oraz ładunki emisji NOX ze źródeł punktowych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE).....51
Rysunek 15 Rozmieszczenie oraz ładunki emisji pyłu PM10 ze źródeł punktowych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE).....51
Rysunek 16 Rozmieszczenie oraz ładunki pyłu PM10 ze źródeł komunikacyjnych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE).....52
Rysunek 17 Rozmieszczenie oraz ładunki pyłu PM10 ze źródeł komunalno-bytowych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE).....52
Rysunek 18 Rozmieszczenie oraz ładunki B(a)P ze źródeł komunalno-bytowych w powiecie ostrowieckim na tle województwa świętokrzyskiego (opracowanie własne na postawie Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim – raport wojewódzki za 2020 rok, WIOŚ za KOBIZE).....53
Rysunek 19 Szkic lokalizacji odcinków dróg krajowych z wyszczególnieniem powiatu ostrowieckiego objętych opracowaniem map akustycznych wykonanych w 2018 r. dla dróg krajowych na terenie woj. Świętokrzyskiego (WIOŚ 2018 za GDDKiA).....57

Spis załączników

1. Załącznik 1 – Lokalizacja kluczowych inwestycji zawartych w Strategii na podkładzie mapy ogólnogeograficznej (skala 1:200 000)
2. Załącznik 2 – Lokalizacja kluczowych inwestycji zawartych w Strategii na tle wybranych form ochrony przyrody Natury 2000, rezerwatów przyrody, pomników przyrody (skala 1: 200 000)
3. Załącznik 3 – Lokalizacja kluczowych inwestycji zawartych w Strategii na tle wybranych form ochrony przyrody parków krajobrazowych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (skala 1:200 000)
4. Załącznik 4 – Lokalizacja kluczowych inwestycji zawartych w Strategii na tle wybranych form ochrony przyrody obszarów chronionego krajobrazu (skala 1:200 000)
5. Załącznik 5 – Lokalizacja inwestycji zawartych w Strategii na tle korytarzy ekologicznych (skala 1: 200 000)
6. Załącznik 6 – Lokalizacja kluczowych inwestycji zawartych w Strategii na tle obszarów zagrożonych podtopieniami (skala 1:200 000)

Kielce 04.04.2022r.

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. F ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 2373) w związku z art. 74a ust 2 ww. ustawy oświadczam, że ukończyłam , w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunku związanym z kształceniem w obszarze:

a) Nauk ścisłych z dziedzin nauk chemicznych,
b) Nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi,
c) Nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscyplin: biotechnologia, górnictwo i geologia inżynierska, inżynieria środowiska,
d) Nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z dziedzin nauk rolniczych, nauk leśnych.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.